

URZĄD M. ST. WARSZAWY
BIURO SPORTU I REKREACJI

**STRATEGIA
ROZWOJU SPORTU
W WARSZAWIE
DO ROKU 2020**

WARSZAWA 2010

Spis treści

Wstęp	5
Rozdział 1. Diagnoza.....	10
1.1. Zasoby Warszawy w dziedzinie sportu i rekreacji	10
1.1.1. Baza sportu i rekreacji	10
1.1.2. Modernizacja i rewitalizacja obiektów	10
1.1.3. Kadry sportu	11
1.1.4. Udział mieszkańców Warszawy w różnych formach aktywności fizycznej	12
1.1.5. Sprawność fizyczna dzieci i młodzieży	14
1.2. Rozwój sportu w Warszawie	16
1.3. Warszawa <i>Sportową Stolicą Europy</i>	16
1.4. Współzawodnictwo sportowe	16
1.5. Stan organizacyjny sportu wyczynowego	17
1.6. Organizacja wielkich imprez sportowych	18
1.7. Wydatki na sport	18
1.8. Szanse i zagrożenia – analiza SWOT	19
1.9. Sport a grupy zagrożone wykluczeniem społecznym	20
1.10. Posiadane zasoby jako punkt wyjścia dla koncepcji strategii	21
1.11. Prognozy	21
Rozdział 2. Wyzwania i problemy wymagające rozwiązania.....	23
2.1. Rozpoznane wyzwania	23
2.2. Główne problemy wymagające rozwiązania	23
2.2.1. Konieczność poprawy systemu dotacji	23
2.2.2. Słaby rozwój rynku kapitałowego w sporcie	24
2.2.3. Rynek finansowy oraz instytucje biznesu w warszawskim sporcie i rekreacji	25
2.3. Rynek kapitałowy	25
2.4. Prawne i ekonomiczne przesłanki <i>Strategii</i> dotyczące stowarzyszeń	27
Rozdział 3. Cele <i>Strategii Rozwoju Sportu w Warszawie do roku 2020</i>	29
3.1. Strategiczne obszary działań	29
3.2. Przyjęte kierunki działań	29
3.3. Cel główny <i>Strategii 2020</i>	30
Rozdział 4. Cele strategiczne	33
Cel strategiczny 1 – Rozwój wychowania fizycznego i sportu szkolnego	33
Cel szczegółowy 1.1. Warszawski „Program rozwoju wychowania fizycznego i sportu szkolnego”	33
Cel szczegółowy 1.2. – Infrastruktura rekreacyjno-sportowa dla potrzeb dzieci i młodzieży	35
Cel szczegółowy 1.3. Promocja aktywności fizycznej dzieci i młodzieży	36
Cel szczegółowy 1.4. – System informacji	36
Cel strategiczny 2 – Rozwój sportu i aktywności fizycznej mieszkańców Warszawy	37
Cel szczegółowy 2.1. Warszawa miastem ludzi aktywnych fizycznie	37
Cel szczegółowy 2.2. Upowszechnienie sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży	38
Cel szczegółowy 2.3. Sport akademicki	38
Cel szczegółowy 2.4. Sport osób niepełnosprawnych	38
Cel szczegółowy 2.5. Koalicja dla sportu	39
Cel strategiczny 3 – Rozwój sportu młodzieżowego i wyczynowego	42
Cel szczegółowy 3.1. Współzawodnictwo sportowe jako podstawa rozwoju sportu do roku 2020	42
Cel szczegółowy 3.2. Program rewitalizacji warszawskich klubów sportowych	43
Cel szczegółowy 3.3. Organizacja prestiżowych imprez rangi mistrzowskiej.	43

Cel strategiczny 4 – Kadra szkoleniowa	44
Cel szczegółowy 4.1. Kadra trenersko-instruktorska	44
Cel strategiczny 5 – Modernizacja i budowa infrastruktury sportowej	45
Rozdział 5. Narzędzia do realizacji celów	47
5.1. Monitoring sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, opieka medyczna	47
5.2. Poprawa efektywności wykorzystania finansów publicznych	48
5.3. Wskaźniki realizacji celów strategicznych	49
Rozdział 6. Badania, projekty pilotażowe i programy strategiczne	50
6.1. Założenia projektu badawczego	50
6.2. Cele badań i hipotezy badawcze	50
6.3. Projekty pilotażowe	51
6.3.1. Sprawność fizyczna mieszkańców aglomeracji warszawskiej	51
6.3.2. Potrzeby mieszkańców aglomeracji warszawskiej w zakresie sportu	51
6.4. Programy operacyjne	51
Rozdział 7. Warszawski model zarządzania sportem	57
7.1. Podział zadań pomiędzy m.st. Warszawę i dzielnice	57
7.2. Zakończenie	58
Załącznik	59
I. Harmonogram działań	59
II. Definicje i objaśnienia	62
III. Biblioteka <i>Strategii Rozwoju Sportu</i>	64

*Ludzie wyglądają i czują się lepiej,
gdy prowadzą aktywne fizyczne życie.
Ich poziom lęku i depresji jest niższy,
zaś możliwości psychofizyczne
są znacznie wyższe.
Światowa Organizacja Zdrowia*

Wstęp

Jedną z najważniejszych cech charakteryzujących wysoko rozwinięte społeczeństwa jest wyraźnie podkreślany wzrost inwestycji w człowieka – jego umiejętności, wiedzę, kulturę i środowisko. To także zasadniczy czynnik rozwoju nowoczesnej gospodarki. Podkreśla się przy tym wyraźny związek między inwestycjami w człowieka a przemianami instytucji i zachowań społecznych. Zdrowy, aktywny i wykształcony człowiek łatwiej przystosowuje się do zmieniających się warunków gospodarowania i rynku pracy, ujawnia więcej przedsiębiorczości i inicjatywy, jest animatorem postępu. Sport w przyjętym tu szerokim rozumieniu ma znaczący wpływ na kształtowanie aktywnego i przedsiębiorczego obywatela.

Sport, nawet amatorski, szybko staje się drugą naturą człowieka. Ludzie angażujący się weń osiągają znacznie większą samowiedzę, bardziej systematycznie działają, lepiej poznają swój organizm, swoje duchowe i fizyczne możliwości oraz ograniczenia. Rozwój sportowej pasji włącza jednostkę w sieci społeczne, pozwala lepiej organizować czas, efektywniej pracować. Sport jest skutecznym narzędziem wychowawczym, gdyż odnosi się do wszystkich elementów niezbędnych do nauki skutecznego działania. Dojrzała osobowość nie może być tworzona bez wysiłku i pokonywania samego siebie. Sport w optymalny sposób zapewnia warunki dla kształtowania charakteru młodych ludzi. Odgrywa także rolę w wyrównywaniu szans.

Sport jest ważnym elementem promocji państwa, miasta, środowiska, klubu. Sukcesy we współzawodnictwie międzynarodowym stają się elementem dumy kibiców, gromadzących się na stadionach czy przed telewizorami. Z tych względów sport wydaje się ważnym elementem polityki społecznej. Chociaż jego walory, możliwości i zakres oddziaływania zostały już dawno dostrzeżone i docenione w społeczeństwach wysoko rozwiniętych, w Polsce jednak w ostatnich dziesięcioleciach sport nie należał do priorytetowych dziedzin w polityce państwa. Najlepiej to widać po wartości wskaźników budżetu przyznawanych na poszczególne dziedziny gospodarki i życia społecznego oraz wielkości środków kierowanych na potrzeby szeroko rozumianego sportu. Osiągnięcia sportowe Polski w światowym współzawodnictwie – doceniane wszak i uznawane – mogłyby być jeszcze wyższe, a zwiększenie środków na powszechnie dostępne formy sportowej aktywności przyniosłoby olbrzymie, pozytywne skutki dla zdrowia i poprawy jakości życia obywateli.

Powstają jednak nowe, lepsze warunki dla rozwoju tej sfery. W lutym 2003 roku rząd przyjął Strategię Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2012 z późniejszymi uzupełnieniami Ministerstwa Sportu i Turystyki do 2015 roku. W 2003 roku Strategia dotycząca sportu po raz pierwszy była przedmiotem obrad Sejmu RP.

W listopadzie 2005 roku przyjęto Strategię Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy do 2020 roku uwzględniającą sport jako ważny element polityki społecznej miasta.

W grudniu 2008 roku Rada m.st. Warszawy przyjęła stosowną uchwałę dokument pod nazwą Społeczna Strategia Warszawy, w której sport zajmuje ważne miejsce jako czynnik rozwijania kapitału ludzkiego i kapitału społecznego.

Oba te dokumenty stały się podstawą niniejszego opracowania. Oznacza to ruch w dobrym kierunku. Prawdopodobnie jeszcze przez jakiś czas cały wysiłek koncentrowany będzie na zmniejszeniu dysproporcji w porównaniu z innymi stolicami europejskimi, ale jest szansa – przy wykorzystaniu środków Unii Europejskiej – że zostaną one zniwelowane. Miasto ma duży potencjał w tym zakresie, a realizacja Strategii Rozwoju Sportu w Warszawie wydatnie ma w tym pomóc.

Sport oferuje bardzo szeroką ofertę programową, dostępną właściwie dla każdego, niezależnie od wieku, płci, poziomu sprawności czy zainteresowań. Sport stał się modą, stylem życia, kreuje wzory zachowań, z których szczególne znaczenie mają działania prozdrowotne, daje szeroko pojęte możliwości rozwoju.

Sport wypracował i konsekwentnie realizuje program szkolenia dzieci i młodzieży, objął też opieką bezpośrednie zaplecze kadry, dostrzegając istotną lukę jaka powstaje między okresem od zakończenia kariery juniora do rywalizacji w kategorii seniorów. W stolicy realizowany jest system współzawodnictwa dzieci i młodzieży o zasięgu rzadko spotykanym w innych regionach kraju.

Równie ważna, choć już z innej perspektywy, jest promocja miasta za pośrednictwem wielkich prestiżowych imprez sportowych zarówno międzynarodowych, jak i krajowych. Tym właśnie celom służy organizacja w mieście imprez wysokiej rangi, takich jak mistrzostwa świata i Europy.

Promocją miasta jest także wysokie miejsce we współzawodnictwie, w którym uczestniczą wszystkie kluby sportowe, dobre wyniki uzyskiwane przez zawodników w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata czy Europy oraz w zawodach krajowych.

Sport znajduje także swoje odbicie w projektach urbanistycznych i architektonicznych wielkich aglomeracji. Dziś normalnością jest budowa nie tylko konkretnych obiektów, lecz także całych wielofunkcyjnych kompleksów przeznaczonych do uprawiania sportu. Widoczny w Warszawie w ostatnich latach duży wzrost nakładów na inwestycje sportowe przyczynia się do rozwoju miasta.

Wokół sportu powstają specjalne działy produkcji, tak w sferze inwestycyjnej, jak też wytwarzania sprzętu, aparatury, urządzeń, ubiorów niezbędnych do treningu i zawodów.

Wyodrębnił się też zawód nauczycieli, specjalistów dydaktyki sportowej. Sprawnie działa system wyższego szkolnictwa w dziedzinie kultury fizycznej i sportu.

Warszawa jest miejscem szczególnym, pełniącym wiele funkcji – stolicy państwa, stolicy regionu, europejskiej metropolii. Jest miejscem zamieszkania i pobytu ponad dwóch milionów ludzi. Sport warszawski, którego początki sięgają siedemdziesiątych lat dziewiętnastego wieku, zajmuje dziś miejsce wyjątkowe.

Zawodnicy klubów warszawskich zdobywają czołowe lokaty we współzawodnictwie wszystkich kategorii wiekowych, stanowią ponad 30% reprezentacji olimpijskiej i przynoszą Polsce oraz Warszawie ponad 20% olimpijskiego dorobku medalowego. Mamy zatem mistrzów olimpijskich, mistrzów świata i Europy, a zawodnicy stołecznych klubów stanowią ponad 45% kadry narodowej.

Stosunkowo niezła baza klubów sportowych, wysokiej klasy trenerzy przyciągają tu wybitnych zawodników z terenu Polski, szukających w Warszawie lepszych warunków do treningu i rozwoju karier sportowych. Organizacja wielu atrakcyjnych imprez masowych, takich jak biegi uliczne czy maratony, daje możliwość uczestnictwa w nich tym obywatelom, którzy uprawiają sport dla zdrowia i własnej satysfakcji.

Cennym zasobem Warszawy jest ponad 900 organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju sportu i rekreacji. Miasto wypracowało zasady współpracy z tymi społecznymi partnerami.

Jakkolwiek środki finansowe inwestowane w sport są w dalszym ciągu daleko niewystarczające i nie mogą jeszcze zniwelować wieloletnich zaniedbań w tym zakresie, to jednak w sporcie warszawskim zachodzą bardzo korzystne zmiany (w porównaniu do reszty kraju), przyjazne dla uprawiania go na różnych poziomach zaawansowania.

Tak rozumiana działalność na rzecz rozwoju sportu w Warszawie sprzyja powstawaniu silnych więzi mieszkańców ze swoim miastem. Przedsięwzięcia z tym związane muszą być realizowane konsekwentnie, dynamicznie, nieustannie kreować nowe pomysły i możliwości dla mieszkańców.

Tym celom będzie służyć *Strategia Rozwoju Sportu w Warszawie do roku 2020*.

We współczesnym świecie na określenie aktywności fizycznej jednostek i grup oraz jej organizowanie w różnych formach i dla różnych celów używa się jednego, szerokiego pojęcia – *SPORT*.

W rozumieniu przyjętym w *Strategii Rozwoju Sportu* termin „kultura fizyczna” zastępuje się pojęciem „sport”. Obejmuje on wychowanie fizyczne, sport dzieci i młodzieży, sport dla wszystkich, w tym aktywne formy rekreacji, sport niepełnosprawnych, sport wyczynowy, olimpijski i profesjonalny.

Zgodnie z przygotowaną przez Radę Europy *Europejską Kartą Sportu* – dokumentem przyjętym przez europejskich ministrów ds. sportu podczas VII Konferencji na wyspie Rodos w Grecji w maju 1992 r. oraz aprobowaną przez Komitet Rady Ministrów Rady Europy w dniu 24 września 1992 r. (Committee of Ministers – Rekomendation No. R(92), skorygowaną na posiedzeniu Komitetu Ministrów 16 maja 2001 r. – ***Sport oznacza wszystkie formy aktywności społecznej, spontaniczne lub zorganizowane, mające na celu ekspresję lub poprawę sprawności fizycznej i osiągnięcie dobrego samopoczucia psychicznego, tworzenie związków społecznych lub osiąganie wyników we współzawodnictwie na wszystkich poziomach*** (art. 2 zakres *Karty*).

Ważnym punktem *Karty* jest art. 1 c, zgodnie z którym należy zapewnić każdemu zainteresowanemu i uzdolnionemu człowiekowi możliwość podnoszenia poziomu osiągnięć sportowych aż do maksymalnych indywidualnie wyników uznawanych powszechnie za wybitne.

Wyzwania związane z dynamicznym rozwojem sportu warszawskiego koncentrować się będą wokół 5 najważniejszych obszarów:

- 1) wychowanie fizyczne oraz sport szkolny,
- 2) sport jako forma aktywności fizycznej mieszkańców,
- 3) szkolenie i współzawodnictwo sportowe,
- 4) kształcenie, doskonalenie i zatrudnianie kadry szkoleniowo-instruktorskiej,
- 5) budowa i modernizacja infrastruktury sportowej.

Na każdym etapie rozwiązywania problemów związanych z tymi obszarami stosowany będzie monitoring efektów wprowadzanych rozwiązań, rozszerzony o badania okresowe dotyczące sprawności fizycznej i stanu zdrowia młodzieży.

Strategia ta określa cele strategiczne i szczegółowe. Ich realizacja pozwoli na wzmocnienie Warszawy jako aktywnego samorządu, który stwarza mieszkańcom możliwości rozwoju, ułatwia w czasie wolnym od pracy uczestnictwo w życiu sportowym i imprezach.

Rola warszawskiego samorządu to przede wszystkim stwarzanie warunków i dbałość o prawidłowy rozwój sportu. Także poprzez tworzenie prawa lokalnego regulującego zasady uczestnictwa i działalności w sporcie, zwalczającego wynaturzenia i sprzyjającego bezpieczeństwu podczas imprez. To także subsydiowanie ze środków budżetowych budowy nowych obiektów o szczególnym znaczeniu i modernizacja już istniejących, dokształcanie trenerów, instruktorów i nauczycieli wychowania fizycznego, szkolenie utalentowanej sportowo młodzieży, współorganizacja wielkich imprez.

W skali makro planowane jest dalsze wzmocnienie pozycji warszawskiego sportu:

- w polityce społecznej miasta,
- w systemie polskiego sportu,
- w przygotowaniach do igrzysk olimpijskich,
- w przygotowaniach miasta do mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2012.

Omawiane działania powinny przynieść:

- 1) zwiększenie poziomu sprawności warszawskiej populacji dzieci poprzez bardziej aktywne uczestnictwo w sporcie;
- 2) polepszenie warunków działalności i rozwoju klubów sportowych i stowarzyszeń;
- 3) dostosowanie ich funkcjonowania do potrzeb mieszkańców;
- 4) wzmocnienie roli poszczególnych dyscyplin sportu we współzawodnictwie krajowym i międzynarodowym poprzez określenie warunków ich rozwoju;
- 5) stworzenie warunków ułatwiających mieszkańcom Warszawy dostęp do obiektów i urządzeń sportowych znajdujących się w gestii miasta.

Sport współczesny posiada różne oblicza i może być różnie postrzegany przez człowieka. Bywa traktowany jako zabawa, której celem jest zaspokojenie potrzeb biologicznych, fizycznych, psychicznych i społecznych człowieka. Jest także formą manifestacji energii sprawności fizycznej, chęci współzawodnictwa, potrzeby osiągnięć. Tym samym sport jest w pewnym wymiarze regulatorem stosunków między ludźmi.

W zaawansowanej formie jest on traktowany najczęściej instrumentalnie, a jego istotą jest dążenie do mistrzostwa w danej dyscyplinie. Mistrzostwo jednak można osiągnąć zgodnie z ustanowionymi przepisami, zasadami i normami. Sport zatem jako zjawisko społeczne i wytwór kulturowy jest nierozdzielnie związany z rozwojem człowieka oraz z rozwojem społecznym. Dlatego w swej istocie sport – jako element kultury – mieści w sobie fundamentalne wartości wychowawcze.

O silnych związkach sportu z rozwojem człowieka i jego edukacją wiedział doskonale twórca nowożytnych igrzysk olimpijskich Pierre de Coubertin. Nowożytny olimpizm uznany został za ukoronowanie sportu. Zasadza się on na starożytnej triadzie filozoficznej: prawda – dobro – piękno jest dziś źródłem wartości wychowania w skali globalnej. Wychowanie przez sport w duchu olimpizmu wyraża równość szans wszystkich ludzi bez względu na rasę, wyznanie czy stan posiadania.

Sport może być traktowany jako środek realizacji celów wychowawczych. Wówczas rola wychowania sprowadza się do intencjonalnych działań zorientowanych na przygotowanie jednostki do uczestnictwa w nim we wszystkich jego przejawach, poprzez zapoznanie młodego pokolenia ze światem wartości, wzorów i norm kultury sportu. Trzeba więc wprowadzać powszechną modę na sport i tworzyć warunki dla organizowania klubów, zrzeszeń i grup, a zarazem tworzyć klimat wzajemnego szacunku, poszanowania wartości i pielęgnowania etyki przyjaźni oraz traktowanie sportu amatorskiego, czerpiącego radość z samej gry, na równi ze sportem zawodowym.

Kluby sportowe mogą odgrywać niezwykle ważne role w procesie wychowania społecznego i patriotycznego. Klub sportowy jako wspólnota, to właśnie element „małej ojczyzny” z symbolami przynależności takimi jak, barwy klubu, hymn, odznaki, ubiory itd. Klub wyrasta z potrzeb społecznych, realizuje określone funkcje wynikające z jego zapisów statutowych. Sport pozwala w sposób szczególny na demonstrację postaw patriotycznych, a popularność widowisk sportowych wzmacnia ich oddziaływanie.

Dotychczasowe doświadczenia edukacyjne wskazują na duże możliwości oddziaływania na młodzież przez wpisanie w system dydaktyczno-wychowawczy szkoły wartości olimpizmu. Poznawanie przez uczniów wartości sportu i olimpizmu, uczestnictwo w różnych formach aktywności zwiększa ich szanse wielostronnego rozwoju.

Charakterystycznym elementem naszej praktyki wychowawczej w sporcie stała się w ostatnich latach promocja zasady *fair play* jako środka wychowania w systemie dydaktyczno-wychowawczym szkół. Idea ta staje się czynnikiem integrującym wysiłki wszystkich podmiotów edukacji szkolnej. Może się ona przyczyniać do podwyższenia jakości procesu dydaktyczno-wychowawczego przez zwiększoną aktywność poznania, zrozumienie, akceptację i przeżywanie wartości zarówno w sporcie, jak też w życiu społecznym.

Wychowanie przez sport jest objęte monitoringiem przez Biuro Sportu, które uczestniczy i wspiera cykliczne konferencje naukowe organizowane przez Katedrę Nauk Humanistycznych Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. Ich efektem jest m.in. wydawnictwo książkowe *Společno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpizmu. Sprawność fizyczna dzieci i młodzieży* pod redakcją prof. J. Nowocienia. Prezentowane w czasie konferencji i powyższych monografiach wyniki badań empirycznych z różnych środowisk całego kraju dostarczają mocnych i konkretnych argumentów dotyczących wychowawczych wartościach sportu.

Wychowanie przez sport i olimpizm skutecznie stymuluje rozwój postaw moralnych uczniów zarówno w obrębie sportu, jak i poza nim. Zespolone działania uczniów, rodziców i nauczycieli w zakresie sportu szkolnego tworzą szkołę instytucją otwartą

i uspołecznioną, a także wyzwala ją poczucie przynależności do danej wspólnoty społecznej. Badania potwierdzają również, iż sport jako czynnik rozwoju i wychowania może być inspiracją do wszelkich form aktywności, źródłem pozytywnych doznań emocjonalnych i motywacji do bycia lepszym.

Wychowanie przez sport z wykorzystaniem zasady *fair play* jest szansą – dowodzą wyniki badań empirycznych – na zachowanie czystości sportu i etycznych zachowań sportowców i opiekunów. Jej respektowanie tworzy klimat widowiska sportowego, kształtuje postawy szlachetnego współzawodnictwa nie tylko na płycie stadionu, ale także na trybunach, przed stadionem i w zwykłych codziennych sytuacjach.

Jak wspomniano wyżej *Strategia Rozwoju Sportu w Warszawie do roku 2020* jest spójna z dokumentem zatytułowanym *Spółeczna Strategia Warszawy*. W odniesieniu do sportu w dokumencie tym stwierdza się, że:

„Mimo znacząco rosnących nakładów, ciągle niewystarczający jest dostęp mieszkańców do infrastruktury sportowej. Nadal brakuje przestrzeni aktywności fizycznej na terenie większości osiedli (podwórka, boiska do koszykówki). Jednocześnie wskazuje się na rosnący problem wad postawy u dzieci i młodzieży oraz na obniżenie sprawności i wydolności fizycznej.

Sport jest dziedziną ważną w promowaniu zachowań prozdrowotnych oraz w kreowaniu kapitału ludzkiego i społecznego. Wychowawcza rola sportu jest istotna z tego względu, że socjalizacja społeczna warszawskiej młodzieży dokonuje się aktualnie głównie w kręgu grup rówieśniczych (często powstających samorzutnie).

Stołeczne obiekty i urządzenia sportowe nie odpowiadają ani liczebnie, ani pod względem jakości standardom europejskim, są w większości przestarzałe, trudno dostępne dla osób niepełnosprawnych, wymagają kapitalnych remontów. Zmiana tego niekorzystnego stanu nastąpi w wyniku szeroko zakrojonych, wieloletnich działań samorządu, których celem jest aktywne i sprawne społeczeństwo Warszawy. W ostatnich dwóch latach rozpoczął się proces udostępniania młodzieży bezpłatnych ośrodków sportowych. Zakłada się, że do roku 2020 priorytetem będzie rozwój wychowania fizycznego i sportu młodzieżowego oraz rewitalizacja klubów sportowych. Istotne znaczenie będzie miała także organizacja EURO 2012. Wyzwaniem jest osiągnięcie jak największych korzyści społecznych z tych działań” [Sport i rekreacja str. 31 Społecznej Strategii Warszawy].

Powiązania
ze Społeczną
Strategią
Warszawy

Obszar Strategii Sportu	Cel z SSW	Program operacyjny SSW
1. Rozwój wychowania fizycznego i sportu szkolnego	Cel szczegółowy 1.1: Powiązanie rozwoju. ekonomicznego i społecznego. Cel szczegółowy 2.1: Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego Warszawy jako czynnika decydującego o szansach rozwoju.	Program operacyjny: Podniesienie jakości kapitału ludzkiego i społecznego Warszawy. Projekt pilotażowy: Rewitalizacja społeczna. Warszawski program profilaktyki i promocji zdrowia.
2. Rozwój sportu i aktywności fizycznej mieszkańców	Cel szczegółowy 2.2: Tworzenie policentrycznego ośrodka miejskiego. Cel szczegółowy 3.10: Poprawa stanu zdrowia. Cel strategiczny 3: Integracja i reintegracja społeczna i zawodowa.	Program operacyjny: Rodzina. Program operacyjny: Warszawski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Program operacyjny: Warszawa przyjazna seniorom.
3. Rozwój sportu młodzieżowego i wycieczek	Cel szczegółowy 2.1: Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego Warszawy jako czynnika decydującego o szansach rozwoju.	Program operacyjny: Praca. Program operacyjny: Podniesienie jakości kapitału ludzkiego i społecznego Warszawy. Projekt pilotażowy: Rewitalizacja społeczna.
4. Kadra szkoleniowa	Cel szczegółowy 2.2: Tworzenie policentrycznego ośrodka miejskiego. Cel szczegółowy 3.5: Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na cele społeczne.	Program operacyjny: Korzyści społeczne z inwestycji. Projekt pilotażowy: Społeczny zwrot z przedsięwzięć priorytetowych.
5. Modernizacja i budowa infrastruktury sportowej	Cel szczegółowy 1.1: Powiązanie rozwoju. ekonomicznego i społecznego Cel szczegółowy 3.4: Poprawa dialogu społecznego i obywatelskiego.	Program operacyjny: Gromadzenie wiedzy na potrzeby polityki społecznej.

Tabela 1.
Odniesienie
Strategii Rozwoju
Sportu do celów
i programów
Społecznej
Strategii
Warszawy

1.1. Zasoby Warszawy w dziedzinie sportu i rekreacji

1.1.1. Baza sportu i rekreacji

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna odgrywa istotną rolę w zakresie dostępności mieszkańców do obiektów oraz ich uczestnictwa w sporcie. Analiza obecnego stanu posiadania wskazuje, że mimo zwiększonego zainteresowania władz miasta tym problemem istnieją duże dysproporcje w porównaniu z wieloma stolicami europejskimi. W tej sytuacji najbliższe lata poświęcone będą na zmniejszanie tego dystansu. Ze względu na podmioty prowadzące można wyróżnić obiekty prowadzone przez resort sportu, samorząd województwa i miasta, kluby sportowe i instytucje prywatne. Samo miasto dysponuje obecnie 1700 obiektami (łącznie z oświatowymi), większa część z nich wymaga remontów i modernizacji związanych z przystosowaniem do podwyższonych standardów estetycznych i użytkowych mieszkańców stolicy.

Tabela 2.
Miejskie
obiekty sportowo-
-rekreacyjne
w Warszawie

Lp.	Rodzaj obiektu	Ilość	Lp.	Rodzaj obiektu	Ilość
1.	Bieżnia lekkoatletyczna	99	22.	Pływalnia kryta	43
2.	Boisko do baseballa	1	23.	Pływalnia odkryta	6
3.	Boisko do koszykówki	140	24.	Sala do squasha	11
4.	Rzutnia do pchnięcia kulą	18	25.	Sala fitness	50
6.	Boisko do piłki nożnej	143	26.	Sala gimnastyczna	280
7.	Boisko do piłki ręcznej	75	27.	Sauna	32
8.	Boisko do rugby	2	28.	Siłownia	119
9.	Boisko do siatkówki	91	29.	Skocznia w dal	76
10.	Boisko do piłki plażowej	12	30.	Skocznia wzwyż	11
11.	Boisko wielofunkcyjne	154	31.	Stadion piłkarski	11
12.	Hala sportowa	68	32.	Stadion LA	8
13.	Hala sportów walki	9	33.	Stok narciarski lub saneczkowy	2
14.	Hipodrom	5	34.	Strzelnica	8
15.	Kąpielisko	3	35.	Ściana wspinaczkowa	21
15.	Korty tenisowe całoroczne	31	36.	Ścieżka rowerowa	28
16.	Korty tenisowe sezonowe	41	37.	Obiekty dla tenisa stołowego	45
17.	Kręgielnia	8	38.	Tereny rekreacyjne	12
18.	Lodowisko całoroczne	3	39.	Tory steplowe	1
19.	Lodowisko sezonowe	14	40.	Trasy biegowe	1
20.	Padok	5	41.	Trasy do jazdy konnej	3
21.	Pawilon specjalistyczny	8	42.	Ujeżdżalnia	2
Razem					1700

1.1.2. Modernizacja i rewitalizacja obiektów

Niezwykle istotnym problemem dla rozwoju sportu w mieście jest rewitalizacja obiektów większości warszawskich klubów sportowych. W wyniku przemian gospodarczych, społecznych i ekonomicznych utraciły one częściowo swoją pierwotną funkcję i znaczenie, a obiekty sportowe uległy degradacji.

Działania miasta w tym obszarze koncentrują się na pozyskaniu partnerów społecznych, publicznych i prywatnych, którzy będą realizować zadania związane z procesem rewitalizacji.

Od wielu lat nie udaje się rozwiązać w sposób satysfakcjonujący problemów warszawskich klubów sportowych. Jednym z najważniejszych jest problem własności terenów użytkowanych przez kluby sportowe. W związku z powyższym do podstawowych zadań do roku 2020 należeć będzie uporządkowanie stanu prawnego gruntów klubów warszawskich.

Prowadząc działalność na rzecz warszawskiego samorządu, kluby i organizacje sportowe ponoszą koszty z tytułu podatków. Są to dla nich bardzo znaczące obciążenia. Mając na względzie fakt, że jednostki te realizują zadania miasta z zakresu sportu, podejmu-

je się działania, których celem będzie zwolnienie klubów i organizacji sportowych z rocznych opłat z tytułu wieczystego użytkowania gruntu i podatku od nieruchomości.

W latach 2006-2009 zrealizowano ponad 60 inwestycji sportowych i rekreacyjnych.

Według stanu na IV kwartał 2009 r. Warszawa dysponuje 1700 obiektami specjalistycznymi oraz urządzeniami sportowymi dla potrzeb sportu, rekreacji i wychowania fizycznego (tab. 2).

Najważniejsze z realizowanych obecnie inwestycji w zakresie sportu i rekreacji to:

- Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych – Stadion Legia.
Inwestycja rozpoczęta w 2008 r. z planowanym terminem zakończenia w 2010 r. zakłada modernizację i rozbudowę stadionu piłkarskiego na 33 540 miejsc zadaszonych. W nowym obiekcie przewiduje się też budowę parkingu podziemnego na 797 miejsc postojowych. Po przebudowie obiekt będzie spełniał wszelkie wymagania czterogwiazdkowego obiektu FIFA i UEFA.

- Modernizacja obiektów – Stadion Polonia.
Zakończono pierwszy etap modernizacji obiektu. Pracami objęto zadaszenie trybuny zachodniej, modernizację budynku głównego, modernizację i przebudowę ciągów pieszo-jezdnych oraz budowę pawilonu przy boisku bocznym. Prowadzone są prace projektowe przygotowujące kolejne etapy modernizacyjne.

- Budowa wielofunkcyjnych boisk sportowo-rekreacyjnych – *Syrenki*.
W latach 2008-2009 wybudowano 8 wielofunkcyjnych boisk sportowo-rekreacyjnych na terenie dzielnic m. st. Warszawy. W ramach projektu *Syrenki* powstały m.in. boiska sportowe, place zabaw oraz ścieżki rekreacyjne. Wszystkie obiekty są ogrodzone, oświetlone oraz przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ponadto w latach 2006-2009:

- dokonano modernizacji Ośrodka Sportowego „Rozbrat”,
- wybudowano 11 sztucznych lodowisk,
- wybudowano halę widowiskowo-sportową UCSiR,
- przystąpiono do modernizacji obiektów WOW „Wisła”;
- zrealizowano modernizację bazy noclegowej na terenie Parku Kultury w Powsinie,
- rozpoczęto budowę Centrum Sportu i Rekreacji w dzielnicach Włochy i Wawer,
- rozpoczęto modernizację całorocznego Stoku Narciarskiego na Szczęśliwicach,
- zaczęto budowę 5 boisk piłkarskich w ramach projektu „Orlik 2012”,
- rozpoczęto budowę 8 sal i 22 boisk sportowych w ramach inwestycji oświatowych,
- powołano OSiR na Bielanach.

W latach 2007-2009 z budżetu sportu wydano na ten cel 497 mln złotych, a w oświacie 272 mln złotych. Zbudowano i zmodernizowano 95 obiektów – w tym 22 sale gimnastyczne, 71 boisk przyszkolnych i 2 pływalnie.

1.1.3. Kadry sportu

Trzeba jednoznacznie powiedzieć, że wiedza trenerska jest bardzo krótkotrwała. Teoria i praktyka treningu korzysta z wielu źródeł. Rozwija się wiedza o człowieku, doskonalą technologię treningu, kształtują się nowe techniki organizacji i kierowania, wchodzi do użytku nowe urządzenia, sprzęt, aparatura kontrolno-pomiarowa. Należy o tym wiedzieć i umieć zastosować. Wszystko w dodatku we wciąż zmieniającym się świecie. Trwa wyścig znaczący mistrzostwami i rekordami. Najlepsze nawet studia nie rozwiązują w tej sytuacji problemu. Trzeba się doksztalać, przypominać, nowelizować, wprowadzać nowe technologie. Trzeba też uświadamiać sobie rodzaj, źródła i rozmiary niekompetencji. Stąd charakterystyczna w takiej skali tylko dla niewielu zawodów konieczność samokształcenia i doskonalenia w toku pracy zawodowej. Dochodzi tu jeszcze dodatkowo potrzeba utrzymywania wciąż możliwie wysokiego poziomu sprawności fizycznej i umiejętności ruchowych.

W przyjętym u nas systemie trenerzy mają bardzo klarowny system awansowy, motywujący do doskonalenia. Warunkiem awansu do kolejno uzyskiwanego stopnia (kласы pierwszej i mistrzowskiej) jest ukończenie kursu, zdanie odpowiednich egzaminów

i napisanie pracy promocyjnej. Kurs taki obejmuje, oprócz zagadnień związanych ściśle z daną dyscypliną, cały obszar nauk wspomagających proces szkolenia – pedagogiki, psychologii, biomechaniki i in.

Dla instruktorów brak jest obecnie obligatoryjnego systemu doskonalenia, chyba, że zdobywają oni na którejś z wybranych dróg kształcenia tytuł trenera II klasy.

Problemy doskonalenia zawodowego kadry szkoleniowej można rozpatrywać w różnych kontekstach zmieniających się celów i potrzeb:

- cele makrospołeczne i makroekonomiczne wynikają z aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju i rodzą nowe potrzeby w zakresie aktywności sportowej (stąd liczne kursy instruktorskie organizowane przez organizacje w wielu popularnych dyscyplinach sportu dla wszystkich);
- cele makrospołeczne wynikają również z zagrożeń cywilizacyjnych, poziomu sprawności i wydolności fizycznej populacji polskiej młodzieży i społeczeństwa dorosłego (stąd liczne odniesienia w przyjętych celach szczegółowych omawianych w następnych rozdziałach);
- cele makroedukacyjne wynikają z nowych trendów, alternatywnych koncepcji kształcenia, szczególnego zainteresowania edukacją zdrowotną i edukacją olimpijską (np. popularyzacja idei *fair play*);
- cele eurocentryczne obligują nas w zakresie wprowadzania standardów europejskich do kształcenia i doskonalenia kadr w sporcie;
- cele makrospołeczne i mikrośrodowiskowe zrodzone zostały w wyniku potrzeby zagospodarowania czasu wolnego współczesnego człowieka, z preferencjami dla zdrowego stylu życia (stąd potrzeba tworzenia nowych projektów w zakresie aktywizacji mieszkańców miasta).

Przyjęte w Warszawie rozwiązania dotyczące szkolenia sportowców są modelowe. Główną rolę odgrywa tu Warszawsko-Mazowiecka Federacja Sportu, której zadaniem jest nadzór metodyczno-szkoleniowy nad trenerami, wyznaczanie kierunków, zadań i celów na kolejne lata.

Szkolenie w klubach sportowych w Warszawie prowadzi 1150 trenerów i instruktorów. Ta grupa zawodowa od lat nie jest dowartościowana, jej płace są relatywnie niskie, a przecież decyduje ona w dużym stopniu o poziomie sportowym szkolonych zawodników. Została ona objęta rządowym programem pod nazwą *Trener*, w ramach którego nagradzani są za osiągnięcia sportowe wyróżniający się szkoleniowcy prowadzący zajęcia z juniorami w dyscyplinach olimpijskich.

Projekt w niespotykany dotąd sposób wspomaga trenerów i instruktorów, którym podniesiono płacę za szkolenie młodzieży. Sprawa jest nie do przecenienia, biorąc pod uwagę dotychczasowy poziom płac w tej grupie zawodowej

1.1.4. Udział mieszkańców Warszawy w różnych formach aktywności fizycznej

Aktywność fizyczna to jeden z podstawowych elementów zdrowego stylu życia. Oznacza uprawianie sportu w ramach czynnego wypoczynku, np. w formie marszów, spacerów, biegów, gier sportowych. Zajęcia takie oferują mieszkańcom miasta warszawskie OSiR-y, których działa w mieście 15. Obiekty te są wprawdzie dosyć wyeksploatowane i nie zawsze spełniają obowiązujące dziś standardy, ale też sukcesywnie są modernizowane i uzupełniane pod względem wyposażenia. Miasto kieruje też do mieszkańców ofertę różnego typu imprez w postaci np. biegów ulicznych i maratonów cieszących się coraz większą popularnością. Atrakcyjną formą są pikniki promujące sport rodzinny.

Z danych Wydziału Badań i Analiz Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m. st. Warszawy (ryc. 1, 2) opublikowanych w marcu 2010 roku wynika, że:

- 27% warszawiaków w wieku 15-75 lat nie uprawia żadnego sportu ani ćwiczeń służących utrzymaniu lub poprawie sprawności fizycznej;
- wśród osób, które przynajmniej kilka razy w roku uprawiały jakiś sport, ćwiczenia mające na celu utrzymanie lub poprawę sprawności fizycznej, najpopular-

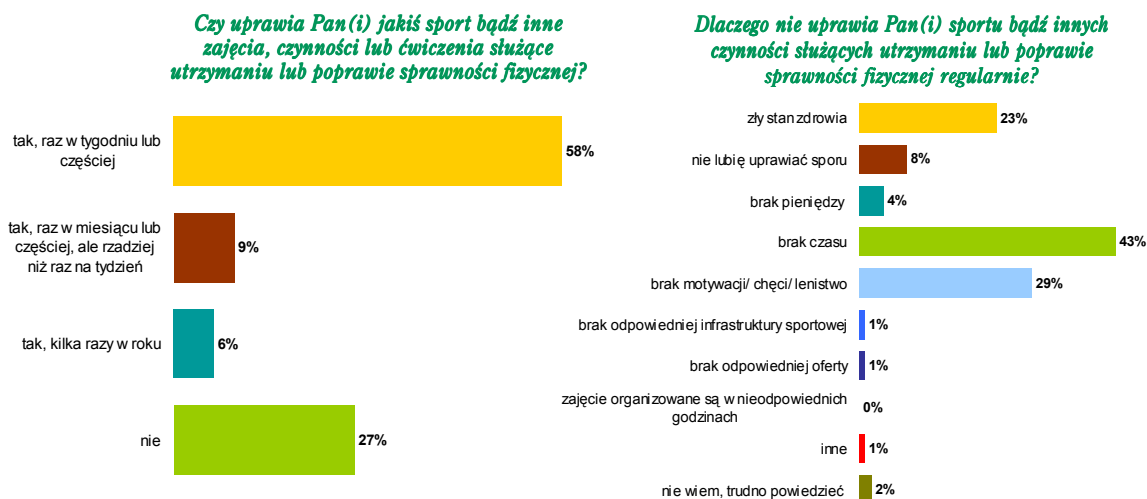

Ryc. 1. Sposoby spędzania wolnego czasu przez warszawiaków.

niejsza jest jazda na rowerze, następnie pływanie, 2/5 z nich gimnastykuje się lub uprawia aerobik, najmniej popularna jest jazda konna;

- 67% warszawiaków twierdzi, że w pobliżu ich miejsca zamieszkania organizowane są jakieś zajęcia sportowo-rekreacyjne; najczęściej zajęcia te są organizowane na pływalniach, w dzielnicowych ośrodkach sportu i rekreacji oraz w klubach fitness lub prywatnych siłowniach;
- dla 37% warszawiaków liczba zajęć sportowo-rekreacyjnych organizowanych na terenie dzielnicy jest wystarczająca, 1/4 nie ma zdania w tej kwestii; jeżeli chodzi o zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci to 22% mieszkańców stolicy uważa, że jest ich wystarczająca liczba, 27% nie ma zdania, a 22% w ogóle się nie interesuje tym zagadnieniem, gdyż nie ma dzieci;
- wśród osób, które są zainteresowane zajęciami sportowo-rekreacyjnymi najczęściej wskazywany jest brak basenu w najbliższej okolicy (28%), brak boisk do gry w piłkę nożną (19%), siatkówkę (18%) czy koszykówkę (17%), 1/4 z nich nie potrafi określić swoich preferencji.

W latach 2005-2009 w SGH przeprowadzono badania, których przedmiotem była aktywność fizyczna wybranych członków grup zawodowych w Warszawie i Polsce. Objęto nimi ogółem 6403 warszawiaków. Wyniki wskazują, że sporadycznie ćwiczy 18,0%

Ryc. 2. Utrzymanie i poprawa sprawności fizycznej.

badanych, okresowo 33,4%, a regularnie 48,7%. Są to oczywiście badania wycinkowe i należy podchodzić do nich z należyty dystansem. W Warszawie blisko połowa mieszkańców deklaruje uprawianie sportu w różnych formach, co wydaje się zgodne z obserwacjami prowadzonymi przy ocenie wykorzystania obiektów OSiR. Zwraca też uwagę duża liczba ośrodków prowadzących szkolenia, jak np. szkółek tenisowych, jazdy figurowej na łyżwach, tenisa stołowego i innych sportów (tab. 3).

Tabela 3.
Udział wybranych
grup zawodowych
w różnych formach
aktywności
fizycznej

Lp.	Grupy zawodowe	Badana zbioro- wość (N)	Sport dla wszystkich oraz różne formy rekreacji					
			N*	%	N	%	N	%
1.	Pracownicy służby zdrowia	586	159	27,1	227	38,7	200	34,1
2.	Nauczyciele akademicki	389	60	15,4	105	27,0	224	57,6
3.	Nauczyciele liceów	274	41	15,0	106	38,7	127	46,4
4.	Nauczyciele gimnazjów	286	38	13,3	77	26,9	171	59,8
5.	Nauczyciele szkół podstawowych	284	41	14,4	101	35,6	142	50,0
6.	Studenci II roku	457	30	6,6	119	26,0	308	67,4
7.	Studenci IV roku (I rok studiów mgr)	544	91	16,7	191	35,1	262	48,2
8.	Uczniowie ostatniej klasy liceum	459	52	11,3	157	34,2	250	54,5
9.	Uczniowie ostatniej klasy gimnazjum	482	37	7,7	130	27,0	315	65,4
10.	Pracownicy administracji centralnej	256	65	25,4	74	28,9	117	45,7
11.	Pracownicy administracji samorządowej	266	62	23,3	103	38,7	101	38,0
12.	Pracownicy instytutów naukowych	242	63	26,0	91	37,6	88	36,4
13.	Aktorzy	94	15	16,0	31	33,0	48	51,1
14.	Pracownicy handlu (detalicznego)	222	39	17,6	95	42,8	88	39,6
15.	Pracownicy hipermarketów	212	94	44,3	74	34,9	44	20,8
16.	Pracownicy administracyjno-techniczni	289	72	24,9	102	35,3	115	39,8
Ogółem		5342	959	18,0	178	33,4	2600	48,7

N * - zbiorowość, liczba osób badanych

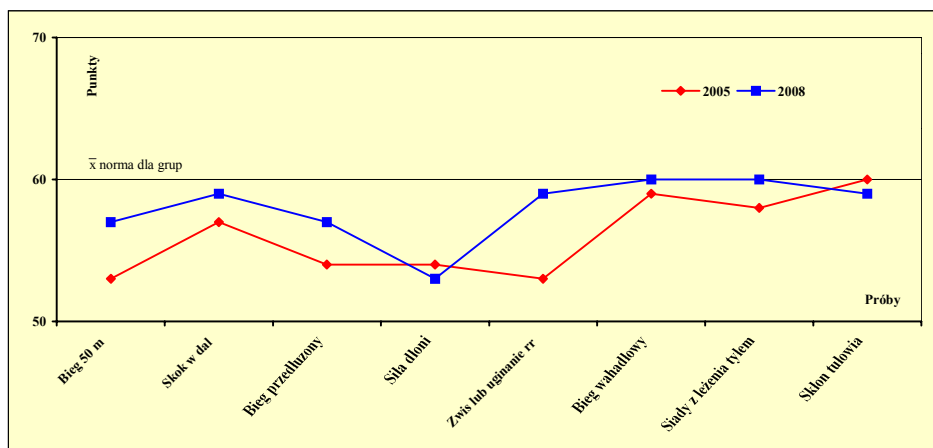
1.1.5. Sprawność fizyczna dzieci i młodzieży

Rozwój danej dyscypliny sportu, osiągnięcia w ogólnopolskim i międzynarodowym współzawodnictwie sportowym, zależne są przede wszystkim od sprawności fizycznej zawodników, ich wydolności, parametrów fizjologicznych. Poziom sprawności fizycznej związany jest silnie ze zdrowiem i uprawianiem sportu. W praktyce szkoleniowej w klubach warszawskich obserwowano od dłuższego czasu, że wszechstronna sprawność fizyczna dzieci i młodzieży uprawiającej sport jest niewystarczająca w kontekście drogi do mistrzostwa sportowego w wieku dojrzałym. Mając to na względzie w roku 2005, na zlecenie Warszawsko-Mazowieckiej Federacji Sportu przeprowadzono badania ogólnej sprawności fizycznej zawodników kadry Warszawy i Mazowsza p.n. *Wszechstronna sprawność fizyczna zawodników i zawodniczek sportu dzieci i młodzieży w Województwie Mazowieckim*. W badaniach zastosowano Międzynarodowy Test Sprawności Fizycznej. Objęto nimi zawodniczki i zawodników, członków kadry młodzieżowej Warszawy i Mazowsza w wieku od 7 do 20 roku życia (z podziałem na grupy wiekowe). Badana populacja liczyła sobie 3134 osób, w tym 1853 zawodników w 42 dyscyplinach sportu oraz 1281 zawodniczek w 37 dyscyplinach sportu. Badania te powtórzono w 2008 r. Próbowo poddano 4365 osób, w tym 2611 zawodników w 45 dyscyplinach sportu oraz 1754 zawodniczek w 41 dyscyplinach sportu. Przyjęto 5-punktową skalę oceny sprawności fizycznej: 1) wybitna, 2) wysoka, 3) średnia, 4) niska, 5) bardzo niska.

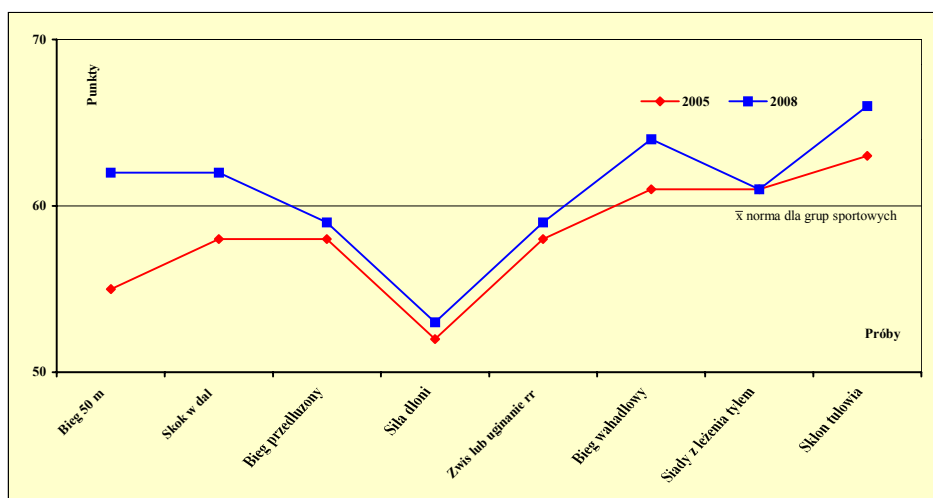
Analizując wyniki badań stwierdzono, że poziom ogólnej sprawności fizycznej jest niezadowolający; w odniesieniu do poszczególnych dyscyplin sportu okazał się następujący (tab. 4).

Lp.	Sprawność	Dyscypliny	
		liczba	%
1.	wybitna	–	–
2.	wysoka	1	2,38
3.	średnia	10	23,81
4.	niska	28	66,66
5.	bardzo niska	3	7,14

Tabela 4.
Poziom sprawności fizycznej młodzieży warszawskiej mierzonej Międzynarodowy Testem Sprawności Fizycznej

Ryc. 3. Średnia wyników (wg Skali „T”) badań sprawności zawodników kadry województwa mazowieckiego w ujęciu globalnym, mierzonej MTSF w latach 2005 i 2008.

Ryc. 3. Średnia wyników (wg Skali „T”) badań sprawności zawodniczek kadry województwa mazowieckiego w ujęciu globalnym, mierzonej MTSF w latach 2005 i 2008.

Badania wskazały na niewystarczający poziom przygotowania młodych sportowców w zakresie ogólnej sprawności fizycznej. Może to świadczyć, że są oni intensywnie trenowani w zakresie specjalizacji w swojej dyscyplinie sportu, z pominięciem ważnego etapu szkolenia, jakim jest rozwijanie ogólnej sprawności fizycznej. W miarę upływu lat treningu zarysowujące się bowiem słabości w zakresie ogólnej sprawności fizycznej coraz trudniej będzie rekompensować innymi czynnikami. Wyraźnie mówimy tu o błędzie tzw. wczesnej specjalizacji, która oczywiście w późniejszych latach zatrzymuje rozwój sportowca. Uznać to należy za ważny sygnał do wzmożenia wysiłków nie tylko nad poprawą sprawności fizycznej, nierozzerwalnie związanej ze zdrowotnością młodego pokolenia, ale również nad zarzuceniem w praktyce szkoleniowej „drogi na skróty” i chęci uzyskania wyniku sportowego za wszelką cenę, w jak najkrótszym czasie.

1.2. Rozwój sportu w Warszawie

W ostatnich latach wysiłki skoncentrowano na tworzeniu ofert i warunków umożliwiających jak najszerszy dostęp mieszkańców do obiektów sportowych i na zwiększeniu ich uczestnictwa w różnych programach.

Z tych możliwości korzysta przede wszystkim młodzież objęta takimi miejskimi programami, jak: *Otwarte obiekty sportowe*, *Od zabawy do sportu*, *Bądź w formie*, Warszawska Olimpiada Młodzieży.

W 2007 roku wdrożono projekt koncentrujący się na prawidłowej selekcji pod nazwą *Sportowy talent*. Głównym jego celem jest wyłonienie młodzieży o ponadprzeciętnych uzdolnieniach motorycznych i pozyskanie najzdolniejszych do dalszego, bardziej zaawansowanego szkolenia sportowego. Program zakłada m.in. wyrównywanie szans szkolenia niezależnie od statusu materialnego rodziców. Dąży także do zwiększenia liczebności zawodników uprawiających różne dyscypliny sportu w kategorii wiekowej młodzików. W programie uczestniczy 88 klubów, 408 grup szkoleniowych w 42 dyscyplinach. Szkoleniem objęto przeszło 6000 zawodników. Zajęcia prowadzi 382 szkoleniowców. Młodzież uczestniczy w cyklu imprez sportowych organizowanych w ramach tego programu. W roku 2009 program ów obejmował takie dyscypliny, jak: piłka nożna, lekkoatletyka, pływanie.

Działalność klubów sportowych wsparta została przez miasto środkami umożliwiającymi im udział w rozgrywkach klubowych. Realizowany jest program *Rewitalizacji klubów warszawskich*.

W Warszawie sprawnie funkcjonuje także system stypendialny dla wyróżniających się zawodników.

1.3. Warszawa Sportową Stolicą Europy

Dynamiczny rozwój sportu w Warszawie został dostrzeżony poza granicami naszego kraju.

W 2008 r. Warszawa otrzymała z rąk Stowarzyszenia Europejskich Stolic Sportu (ACES) tytuł *Sportowej Stolicy Europy*. Wyróżnienie to jest przyznawane za działalność na rzecz rozwoju sportu, współpracę z partnerami na rzecz promocji zdrowia, rekreacji i aktywności sportowej, zachęcanie młodych ludzi do uprawiania sportu. To ważne wyróżnienie, które obejmuje oczywiście nie pojedyncze akcje czy imprezy, lecz jest swego rodzaju kompleksową oceną całokształtu realizowanych projektów w ciągu ostatnich lat. Wskazuje, że przyjęte kierunki działań są dobrze odbierane zarówno przez mieszkańców Warszawy, jak i niezależne gremia oceniające działania i stan posiadania.

W 2009 r. z kolei Warszawa została nominowana do Nagrody Światowej (obok Berlina, Dohy, Singapuru, Melbourne i Dusseldorfu) przyznawanej przez International Sport Business Magazine z Londynu w kategorii *Miasta Sportu*.

1.4. Współzawodnictwo sportowe

Od lat funkcjonuje w naszym kraju monitoring obejmujący współzawodnictwo sportowe pod nazwą *System Sportu Młodzieżowego*, prowadzony przez Federację Sportu Młodzieżowego pod auspicjami Ministerstwa Sportu i Turystyki. Obejmuje on rywalizację w czterech kategoriach wiekowych: młodzików, juniorów młodszych, juniorów i młodzieżowców. Startuje w jego ramach ponad 23,5 tysiąca zawodników (2008) w 66 dyscyplinach sportu. Klasyfikacją objętych jest każdego roku ponad 3000 klubów. Warszawa od wielu lat niezmiennie wygrywa w tym współzawodnictwie, uzyskując około 13% możliwych do zdobycia punktów. W Warszawie funkcjonuje też oddzielny system współzawodnictwa sportowego pod nazwą Warszawska Olimpiada Młodzieży. W żadnym z innych miast w naszym kraju taki system nie działa i to także leży u podstaw tak dobrych wyników zawodników Warszawy w rozgrywkach krajowych. Zawody organi-

Ryc. 5. Osiągnięcia Warszawy w Systemie Sportu Młodzieżowego w latach 2006-2009.

zowane są w relacji klubowej i szkolnej na poziomie szkół, dzielnic oraz stołeczne. Laureaci uczestniczą w finałach mazowieckich. W zawodach dzielnicowych uczestniczy:

- szkoły podstawowe – 39 000 uczestników, 3400 zespołów;
- gimnazja – 24 000 uczestników, 2190 zespołów;
- szkoły ponadgimnazjalne – 9700 uczestników, 760 zespołów.

W zawodach stołecznych uczestniczy średnio:

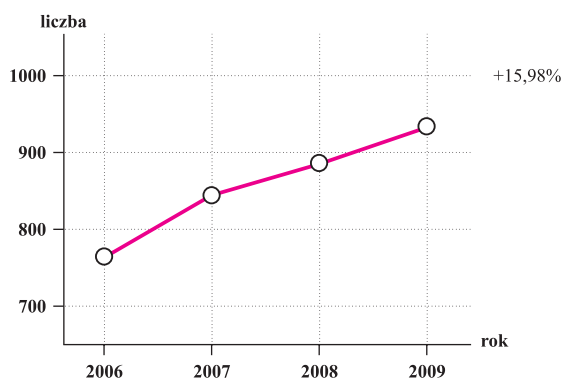
- szkoły podstawowe – 4000 uczestników, 589 zespołów;
- gimnazja – 5300 uczestników, 650 zespołów;
- szkoły ponadgimnazjalne – 1900 uczestników, 242 zespoły.

Warszawska Olimpiada Młodzieży to nie tylko system sportowy, to także system wychowania młodzieży, przeciwdziałanie agresji, profilaktyka zdrowotna i społeczna. To najlepsza z możliwych oferta spędzania czasu wolnego w sposób atrakcyjny i pożyteczny.

1.5. Stan organizacyjny sportu wyczynowego

W aglomeracji warszawskiej działają 952 kluby sportowe. W latach 2006-2009 przybyło ich 150. W Systemie Sportu Młodzieżowego sklasyfikowane są 172 kluby z Warszawy i okolic. Trenuje w nich 19 260 zawodników w 261 sekcjach. Z analizy stanu organizacyjnego wynika, że w ostatnich latach pojawiła się tendencja wskazująca, z jednej strony, na zmniejszenie liczby trenujących, z drugiej zaś na zwiększenie liczby zarówno sekcji sportowych, jak i klubów.

Szkolenie juniorów i młodzików zakwalifikowanych do kadry Warszawy organizowane jest w 54 sekcjach 67 dyscyplin sportu. Monitoringiem objęto 2320 zawodników. W każdej z dyscyplin działa trener koordynator oraz grupa współpracujących trenerów klubowych.

Ryc. 6. Rozwój stowarzyszeń sportowych w Warszawie w latach 2006-2009.

1.6. Organizacja wielkich imprez sportowych

Warszawa włączyła się w organizację wielkich wydarzeń sportowych. Były to ważne ze względu na międzynarodową rangę i liczbę uczestników imprezy, m.in.: Mistrzostwa Europy w Łyżwiarstwie Figurowym, Mistrzostwa Europy w Koszykówce EuroBasket 2009.

W biegach ulicznych *Human Race* wzięło udział 15 tysięcy osób, w Maratonie Warszawskim z każdym rokiem przybywa uczestników, w ostatnio rozgrywanym startowało już ponad 3000 biegaczy. Podczas biegu *Run Warsaw* w 2009 r. ustanowiono rekord frekwencji – startowało w nim blisko 20 000 uczestników. Była to niespotykana dotychczas w Warszawie oferta dla biegaczy z Polski i Europy – pierwsza co do wielkości impreza w Europie dla amatorów biegania.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się wysokiej rangi turnieje tenisowe J&S Cup, WTA, Warsaw Open, Orange Warsaw Open. W Warszawie organizowane są etapy wyścigu kolarskiego Tour de Pologne.

W zawodach lekkoatletycznych (m.in. Memoriałach Janusza Kusocińskiego, Kamili Skolimowskiej) uczestniczy z roku na rok coraz więcej gwiazd światowego formatu. W 2010 roku w Warszawie planowana jest organizacja m. in. Europejskich Igrzysk Olimpiad Specjalnych. Jest to największa po Igrzyskach Paraolimpijskich impreza dla osób niepełnosprawnych, organizowana po raz pierwszy w tej części Europy.

Miasto z powodzeniem realizuje wielki projekt EURO 2012 – mistrzostwa Europy w piłce nożnej. W budżecie m. st. Warszawy na organizację imprez sportowych przeznaczono duże kwoty – łącznie w ciągu roku wspieramy ponad 150 takich przedsięwzięć.

Warszawa powinna organizować imprezy sportowe wysokiej rangi ze względu na aspiracje stolicy, tradycje, walory promocyjne i marketingowe, jak również perspektywę ewentualnej organizacji igrzysk olimpijskich. Będą tu organizowane takie imprezy, jak Puchar Świata w skokach jeździeckich, etapy wyścigu Tour de Pologne, biegi masowe takie, jak *Run Warsaw – Biegnij Warszawo*, turnieje tenisowe WTA i ATP, Memoriał Kusocińskiego, maratony warszawskie. Warszawa powinna pokazać, że jest sprawnym organizatorem imprez na światowym poziomie.

1.7. Wydatki na sport

Na strukturę wydatków składały się wydatki zarówno majątkowe, jak i bieżące. Z puli wydatków bieżących finansowano:

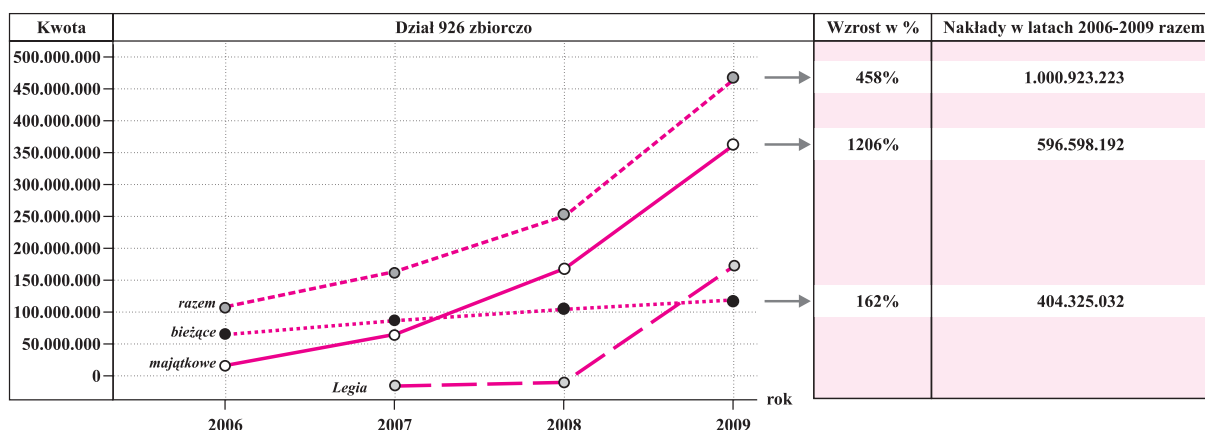
- szkolenie i współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży;
- utrzymanie obiektów sportowo-rekreacyjnych;
- realizację programów szkoleniowych i rekreacyjnych, w tym zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- organizację imprez sportowych;
- realizację programu stypendialnego;
- zajęcia rekreacyjne w obiektach szkolnych pn. *Otwarte obiekty sportowe*;
- program *Senior starszy sprawniejszy*;
- program *Bądź w formie* (zajęcia rekreacyjno-sportowe na otwartych obiektach i w plenerze);
- organizację imprez dla osób niepełnosprawnych;
- szkolenie i dokształcanie kadr kultury fizycznej;
- nagrody za osiągnięcia sportowe.

W ramach zadania *Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży* finansowano realizację konkretnych zadań i programów:

- 1) *Sportowy talent* – uczestniczyło w nim rocznie ponad 6000 dzieci i młodzieży;
- 2) *Ze szkoły na Olimp* – program specjalistycznego szkolenia młodzieży;
- 3) *Rewitalizacja warszawskich klubów sportowych*;
- 4) przygotowanie i udział warszawskich drużyn w rozgrywkach ogólnopolskich;

- 5) zawody w ramach miejskiego systemu współzawodnictwa sportowego – Warszawskiej Olimpiady Młodzieży na poziomie szkół i klubów sportowych;
- 6) dofinansowanie Akademickie Mistrzostwa Warszawy;
- 7) bezpośrednie przygotowanie oraz udział reprezentantów Warszawy w Systemie Sportu Młodzieżowego prowadzonym przez Ministerstwo Sportu i Turystyki;
- 8) wspomagano program *Niepełnosprawny – sprawniejszy*;
- 9) rozszerzano program rekreacji i wypoczynku młodzieży *Zima w mieście* oraz *Lato w mieście*.

Od 2006 r. wydatki na sport w Warszawie wzrosły 4,5-krotnie, tj. z kwoty 105 mln złotych do 482 mln złotych (ryc. 7).

Ryc. 7. Dynamika wzrostu i struktura wydatków na sport i rekreację w latach 2006-2009.

1.8. Szanse i zagrożenia – analiza SWOT

Opracowując strategię rozwoju samorządy terytorialne diagnozują często sytuację w danej dziedzinie za pomocą metody SWOT. Porządkuje ona oceny i wnioski z diagnoz odnosząc je do kategorii czynników wpływających na sytuację. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech grup czynników i określeniu, jaki mają wpływ na rozwój badanego środowiska. Są to: silne strony (atuty, przewagi, zalety), słabe strony (wady, bariery), szanse (okazje, spodziewane korzystne zmiany) i zagrożenia (trudności, niekorzystne zmiany). Metodę tę wykorzystano również w *Społecznej Strategii Warszawy*. W Strategii Rozwoju Sportu wykorzystano metodę SWOT do analizy sportu warszawskiego (tab. 5).

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
• Duże zapotrzebowanie mieszkańców Warszawy na różne oferty dotyczące rozwijania aktywności fizycznej • Wysokie nakłady na sport w budżecie miasta • Duża ilość stowarzyszeń i klubów sportowych (951 w 2009 r.) • Zorganizowany system zarządzania sportową infrastrukturą poprzez OSiR-y • Wysokiej klasy trenerzy i instruktorzy z przygotowaniem specjalistycznym • Rozbudowa infrastruktury, modernizacja istniejących obiektów • Bogata oferta zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych w tym ludzi starszych	• Niewystarczająca liczba obiektów, ograniczająca dostęp mieszkańców do sportu • Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających obszary do uprawiania sportu • Zły stan techniczny, słaby standard obiektów OSiR i klubów sportowych • Brak systemowych rozwiązań metropolitalnych w zakresie sportu • Nieuregulowane zasady korzystania przez kluby z obiektów samorządowych • Niedostatecznie przygotowana kadra administracyjna w klubach i stowarzyszeniach • Brak przygotowania stowarzyszeń dla prowadzenia inwestycji i remontów	• Organizacja w 2012 roku Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej • Budowa nowych obiektów sportowych • Proces rewitalizacji klubów sportowych • Możliwości pełnego wykorzystania środków finansowych z UE • Wysokie aspiracje mieszkańców w odniesieniu do własnej aktywności fizycznej • Blisko 1000 organizacji sportowych zaangażowanych w realizację programów aktywnego wypoczynku • Nowe oferty dla sportu rodzinnego, dla osób starszych oraz niepełnosprawnych • Wzrost efektywności szkolenia w sporcie dzieci i młodzieży	• Różnice występujące między dzielnicami w zakresie nakładów na sport • Słabe planowanie i wykorzystanie środków finansowych z Unii Europejskiej • Niedostateczny system opieki medycznej dla osób uprawiających sport • Niż demograficzny, zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży trafiającej do sportu • Zmniejszenie dynamiki nakładów na sport z budżetu miasta • Rezygnacja z organizacji wielkich imprez o charakterze międzynarodowym • Brak środków na godziwe opłacenie specjalistycznej kadry szkoleniowej

Tabela 5.
Analiza sportu warszawskiego metodą SWOT

• Rozwijający się sektor prywatny w dziedzinie usług sportowo-rekreacyjnych • Dobrze rozwinięty system szkolenia dzieci i młodzieży dla sportu wyczynowego • Unikatowy w skali kraju system współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży • Wysoka pozycja Warszawy w systemie sportu dzieci i młodzieży • Kluby sportowe z długoletnią tradycją najstarsze w Polsce (WTW, WTC) • Silne środowisko akademickie wspierające sport uczelniany • Wysoki poziom zawodników z warszawskich klubów sportowych • Wieloletnie więzi klubów ze szkolami • Silny zespół metodyczno-szkoleniowy Warszawsko-Mazowieckiej Federacji Sportu • Zainteresowanie dzielnic rozwojem sportu • Duży, dynamiczny potencjał ludzki • Miejsce działalności PKOl, PKPar, PZS, Organizacji Sportowych	• Słaba współpraca klubów i stowarzyszeń z sektorem prywatnym • Brak uregulowań prawnych zachęcających sektor prywatny do inwestycji w sport profesjonalny • Ograniczone działania klubów dot. zarządzania menedżerskiego i marketingowego • Niedostatecznie rozwinięty rynek kapitałowy w dziedzinie sportu • Stopniowa utrata marki przez niektóre kluby sportowe • Zadłużenie niektórych klubów sportowych i stowarzyszeń • Zbyt mała liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w życiu sportowym • Niewystarczająca oferta dla sportu rodzinnego • Niewystarczająca oferta uczestnictwa w sporcie dla osób niepełnosprawnych • Istnienie wyraźnych dysproporcji między Warszawą a innymi stolicami europejskimi w zakresie dostępu do sportu i jakości obiektów	• Promocja miasta na arenie międzynarodowej przy organizacji imprez wysokiej rangi • Rosnąca liczba dobrze przygotowanej kadry trenersko-instruktorskiej • Doskonalenie zawodowe kadr pracujących dla sportu • Promocja sportu młodzieżowego poprzez organizację w 2010 roku Olimpiady Młodzieży • Wykorzystanie efektu decentralizacji i wzrostu kompetencji dzielnic • Rozwój współpracy ze środowiskiem akademickim • Rozwój współpracy międzynarodowej w ramach wymiany grup dzieci i młodzieży • Uregulowanie stanu prawnego terenów sportowych oraz ich wykorzystania • Prowadzenie klas sportowych w szkołach • Stworzenie możliwości oddłużenia klubów • Lokalizacja miasta nad brzegami Wisły	• Biurokracja komunikacji z klubami wynikająca z przestarzałych przepisów • Brak stabilnego systemu pomocy sponsorskiej dla klubów sportowych • Niekorzystne prognozy dla sportu, związane z kryzysem, możliwość ograniczeń finansowych • Niewystarczająca oferta dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym • Nieuregulowane stany własnościowe gruntów stowarzyszeń sportowych • Możliwość rezygnacji z niektórych programów na skutek ograniczeń finansowych • Brak wsparcia dla podejmowanych działań ze strony innych agentów Urzędu Miasta • Brak wsparcia dla strategii ze strony samorządu • Zaniechanie systemu motywacyjnego dla kadry szkoleniowej • Brak porozumień w zakresie wspólnych przedsięwzięć ze strony uczelni i dzielnic • Niepójność prawa stwarzająca trudności w finansowaniu sportu warszawskiego • Groźba utraty terenów sportowych na inne cele (np. budownictwo)
--	--	--	---

1.9. Sport a grupy zagrożone wykluczeniem społecznym

Wiele grup społecznych, np. ludzie starsi, osoby niepełnosprawne, kobiety, mieszkańcy małych miejscowości położonych w pobliżu miasta, młodzież z mniej zamożnych rodzin, ma małe szanse na systematyczne uczestnictwo w sporcie. Sport może być dobrą ofertą profilaktyczną dla młodzieży zagrożonej pod warunkiem, że jego kadra posiada umiejętności wychowawcze i może korzystać ze wsparcia instytucji pedagogicznych.

Postępujący proces komercjalizacji sportu tworzy bariery finansowe dla grup mniej zamożnych, sprowadza aktywność fizyczną do mody na fitness czy symbolu statusu materialnego. Sport jako zjawisko wielopodmiotowe i uniwersalne może być elementem polityki społecznej, który grupy takie zorganizuje i zaktywizuje. Dlatego miasto rozszerza oferty, które dostępne są dla każdego, niezależnie od statusu majątkowego, pochodzenia, płci, wieku i sprawności fizycznej.

Takie warunki, w których bierze się pod uwagę zarówno bazę, jak i przygotowanie pedagogiczne osób pracujących z młodzieżą, stwarza miejski projekt pod nazwą *Otwarte obiekty sportowe* realizowany w 100 szkołach na terenie Warszawy. W jego ramach organizowane są zajęcia sportowo-rekreacyjne z piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej, lekkiej atletyki. Wykorzystywana jest szkolna infrastruktura sportowa – sale gimnastyczne, pływalnie, boiska. Dzieci i młodzież uczestniczą w zajęciach 5 razy w tygodniu, udział w nich jest dobrowolny i bezpłatny. W ciągu 2009 roku odnotowano 300 000 osobowejść.

W roku 2007 przygotowano i wdrożono w Warszawie kompleksowy program organizacji zajęć pod nazwą *Senior starszy sprawniejszy*. Jest on realizowany w obiektach warszawskich ośrodków sportu i rekreacji, zajęcia odbywają się w 14 halach sportowych i 18 pływalniach w 150 grupach ćwiczebnych. W zajęciach uczestniczy ponad 9000 emerytów i rencistów. W żadnym z miast polskich nie wprowadzono na taką skalę zajęć dla starszych osób.

Do osób niepełnosprawnych adresowany jest program *Niepełnosprawny – sprawniejszy*.

1.10. Posiadane zasoby jako punkt wyjścia dla koncepcji strategii

W lokalnych wspólnotach samorządowych sport staje się dobrem dostępnym w różnych formach, stosownie do możliwości i zainteresowań mieszkańców. Jest czynnikiem kształtowania zdrowia i osobowości, rozwijania nawyków i postaw prozdrowotnych, wartościową formą wykorzystania czasu wolnego. Dla samorządu terytorialnego wynikają stąd ważne cele społeczne i zadania. Zostały one tu ujęte w formie dokumentu o charakterze strategicznym, który określa merytoryczne warunki rozwoju sportu w Warszawie do roku 2020. *Strategia Rozwoju Sportu w Warszawie* zaprezentowana jest tu jako kompleksowy program przedstawiający cele, które należy osiągnąć i sposoby ich realizacji. Łączy się z tym zarządzanie strategiczne określane jako ciągły proces monitorowania nastawiony na formułowanie i wdrażanie skutecznych rozwiązań realizacyjnych.

Warszawa pod względem potencjału i warunków rozwoju szeroko rozumianego sportu oraz osiąganych w nim wyników należy do najsilniejszych ośrodków w Polsce. Do takiej oceny uprawniają osiągnięcia w ostatnich latach w dziedzinie sportu młodzieżowego i szkolnego, znaczące wyniki klubów sportowych, rozwój sportu profesjonalnego i wyczynowego, potencjał intelektualny placówek naukowo-badawczych w dziedzinie teorii i metodyki sportu oraz szkolenia sportowego.

Osiągnięcia medalowe sportowców Warszawy (juniorów, młodzieżowców i seniorów) w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy stanowią bardzo istotny wkład w medalowy dorobek Polski. W latach 2005-2008 zawodnicy z Warszawy zdobywali przeciętnie 96 medali rocznie. W mieście realizowanych jest kilkanaście projektów oferujących dostęp do sportu wielu grupom społecznym, począwszy od dzieci i młodzieży, kończąc na emerytach i rencistach.

Modernizacja istniejących obiektów, budowa nowych hal i pływalni poszerzy ofertę dla jeszcze większej liczby mieszkańców. Organizacja imprez sportowych, zawodów okolicznościowych w jeszcze większym stopniu uatrakcyjni te oferty.

1.11. Prognozy

Dla rozwoju warszawskiego sportu do roku 2020 podstawowe znaczenie będą miały cztery prognozy: 1) dotycząca rozwoju stowarzyszeń sportowych, 2) dotycząca możliwości wykorzystania funduszy Unii Europejskiej, 3) demograficzna i 4) finansowa.

Ad 1. Prognoza dotycząca rozwoju stowarzyszeń sportowych

Jest ona dynamiczna i wskazuje na korzystne uwarunkowania, które będą miały wpływ na systematyczny rozwój stowarzyszeń. Decydują o tym następujące przesłanki:

- stopniowo wzrastał będzie czas wolny mieszkańców, którzy w większym niż dotychczas stopniu przeznaczą go na aktywny wypoczynek;
- poziom zamożności mieszkańców Warszawy będzie miał tendencję wzrastającą;
- wzrośnie zainteresowanie różnymi formami aktywności fizycznej.

W latach 2006-2009 w Warszawie nastąpił dynamiczny rozwój stowarzyszeń sportowych. Przybyły 152 kluby sportowe. W połowie 2009 r. w Warszawie działało 951 stowarzyszeń, w tym 436 stowarzyszeń wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, 332 Uczniowskie Kluby Sportowe, 183 stowarzyszenia nie prowadzące działalności gospodarczej.

Ad 2. Prognoza dotycząca możliwości wykorzystania funduszy UE

Przygotowane zostaną projekty dotyczące wykorzystania środków finansowych Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VIII, działanie 8.1., poddziałanie 8.1.1. *Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw*. Istnieje pilna potrzeba dokształcania kadr nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów i instruktorów. Rozwój nauki, nowych metod treningu i nauczania wymaga od kadr sportowych wysokich kwalifikacji. Realizację tych zadań ma wspierać Mazowiecka Akademia Trenerska. Jej projekt został już przygotowany. Ma on mieć charakter edukacyjny w zakresie kształcenia kadr

sportowych. Projekt sfinansowany będzie ze środków Unii Europejskiej. Jego realizatorem będzie Warszawsko-Mazowiecka Federacja Sportu, która ma go wdrażać w latach 2010-2012. Umożliwi to podniesienie kwalifikacji zawodowych kadr trenersko-instruktorskich i przygotowanie ich do pracy w warunkach i standardach Unii Europejskiej.

Aby spełnić oczekiwania i zaspokoić potrzeby mieszkańców Mazowsza w zakresie organizacji czasu wolnego prowadzone będą różne formy dokształcania i doskonalenia kadr sportu finansowane ze środków Unii Europejskiej. Ich efektem powinno być podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów i instruktorów. Projekt ten obejmie działania takie, jak:

- dokształcanie nauczycieli wychowania fizycznego, kadry trenerów i instruktorów, administracji sportowej poprzez organizację warsztatów metodycznych;
- organizacja kursów instruktorów sportu;
- organizacja kursów awansowych trenerów II klasy na I klasę, trenerów I klasy na klasę mistrzowską;
- organizacja kursów trenerskich na trenera II klasy;
- przygotowanie i dystrybucja przydatnych w doskonaleniu kadr wydawnictw specjalistycznych z zakresu wiedzy o sporcie, dyscyplinach sportowych, zagadnieniach metodyki treningu sportowego i zdrowotnego, metodach prowadzenia zajęć rekreacyjnych z osobami w wieku średnim i starszym;
- podniesienie wiedzy z zakresu organizacji i ekonomii sportu.

Ad 3. Demograficzna prognoza dla warszawskiego sportu

Na rozwój demograficzny Warszawy ma wpływ spadek przyrostu naturalnego oraz migracje zarobkowe. Według prognoz GUS liczba ludności Warszawy do roku 2030, będzie maleć. Proces ten może jednak przebiegać nierównomiernie na obszarze miasta: Warszawa starzeje się i wyludnia w obszarze centralnym, natomiast wzrost liczby ludności przenosi się na obszary peryferyjne, otwarte dla budownictwa mieszkaniowego.

W grupie dzieci i młodzieży sytuacja jest zróżnicowana. Według danych Biura Edukacji pomiędzy rokiem szkolnym 2008/2009 a rokiem 2009/2010 nastąpi wzrost liczby uczniów szkół podstawowych z 69 751 do 73 407. W kolejnych dwóch latach ich liczba nieznacznie wzrośnie. W szkołach ponadgimnazjalnych liczba uczniów będzie malała, a najniższe wartości osiągnie w latach 2013 - 2017. Jednak gdy uwzględni się warszawski obszar metropolitalny, spadek liczebności uczniów w stołecznym szkolnictwie ponadgimnazjalnym może być mniejszy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że liczba dzieci w wieku przedszkolnym stale rośnie. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w roku 2009 wynosiła 59 627 i w kolejnych latach będzie rosła o ponad 10 000 rocznie. Można odnotować, że w Warszawie objętych jest edukacją przedszkolną około 96% dzieci, co jest bardzo wysokim wskaźnikiem (średnia krajowa - 37% dzieci).

Ad 4. Finansowa prognoza dla warszawskiego sportu

Bez wątpienia na stan finansów może mieć wpływ obecna sytuacja ekonomiczna wynikająca ze światowego kryzysu i spowolnienia tempa rozwoju gospodarczego kraju. Z tych względów budżet przewidywany na potrzeby sportu może być w najbliższych latach ograniczony. Jednak faktem jest, że kryzys dotknął nasz kraj w mniejszym stopniu niż inne państwa Unii, a wyjście z niego może być szybsze niż się prognozuje. Tak czy inaczej może to stworzyć zupełnie nową sytuację wpływającą na strategię rozwoju sportu i rekreacji do roku 2020. Na społeczne programy sportowe nie powinno się jednak zmniejszać budżetu, bowiem może to spowodować zniechęcenie uczestników do aktywności sportowej, zaniechanie ambitnych projektów oraz przerwanie współpracy z partnerami miasta.

Zagrożenie związane z ograniczeniem budżetu może być równoważone przez inny trend. Przewiduje się wzrastający udział rynku kapitałowego w finansowanie sportu. W pierwszej kolejności dotyczyć to będzie sportu powszechnego, w dalszej perspektywie – po stworzeniu przyjaznego prawa dla inwestorów – również sportu profesjonalnego.

2.1. Rozpoznane wyzwania

Wyzwaniem dla warszawskiego sportu, jego struktur, administracji samorządowej, jest uzyskanie optymalnych efektów w warunkach dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Rzeczywistość tę kreują:

- pogarszające się warunki ekonomiczne w związku z kryzysem światowym;
 - wzrastająca rola sektora prywatnego i związany z tym rozwój rynku usług sportowo-rekreacyjnych;
 - powstający rynek finansowy w dziedzinie sportu i rekreacji;
 - wzrastająca konkurencyjność podmiotów prawa handlowego w stosunku do jednostek organizacyjnych sektora publicznego;
 - zwiększający się czas wolny warszawiaków;
 - wzrastający udział mieszkańców Warszawy w różnych formach aktywności fizycznej;
 - coraz kosztowniejszy system zarządzania samorządowymi obiektami sportowymi ośrodków sportu i rekreacji, który wymaga zmian,
 - brak w sporcie istotnej współpracy w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego.
- Wymienione wyżej uwarunkowania obligują władze miasta do:
- 1) stopniowego wprowadzenia do roku 2020 systemu zarządzania menedżerskiego w ośrodkach sportu i rekreacji lub innych form zarządzania;
 - 2) stopniowego wprowadzenia do roku 2020 systemu zarządzania menedżerskiego w klubach sportowych, które wyrażą na to zgodę;
 - 3) zwiększenia konkurencyjności programowej oferty publicznej w zakresie sportu i rekreacji;
 - 4) konieczności doprowadzenia do końca procesu rewitalizacji klubów sportowych;
 - 5) podjęcia współpracy w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego.

2.2. Główne problemy wymagające rozwiązania

Z analiz wynika, że w pierwszej kolejności wymagają rozwiązania do roku 2020 trzy podstawowe problemy: systemu dotacji, rynku kapitałowego oraz finansowego.

2.2.1. Konieczność poprawy systemu dotacji

Od wielu lat istnieją kłopoty wynikające z niedoskonałego systemu finansowania stowarzyszeń. Sytuacja taka obniża aktywność i efektywność klubów sportowych oraz hamująco wpływa na rozwój kapitału społecznego.

Należy pamiętać, że w klubach i związkach sportowych realizacja planów szkoleniowych opiera się głównie o system dotacji. Realizowane są te, które wynikają z konkursu ogłaszanego przez Prezydenta m. st. Warszawy na realizację zadań w dziedzinie kultury fizycznej i sportu. System ten nie odpowiada w pełni potrzebom prawidłowego procesu szkolenia sportowego, jest dla stowarzyszeń uciążliwy ze względu na ogromne zbiurokratyzowanie procedur. Jeżeli w kapitale społecznym podstawowe znaczenie ma zaufanie, to aktualny system przyznawania dotacji opiera się wręcz na braku zaufania do stowarzyszeń, klubów i organizacji sportowych. Wystarczy przyjrzeć się procedurom ubiegania się o dotacje, sposobowi i trybowi podpisywania umów z Miastem, rozliczania dotacji, ilości dokumentów, które często małe stowarzyszenie, z jedną osobą na 1/2 etatu, musi przygotować. System ten nie sprzyja rozwojowi kapitału społecznego. W tym kontekście należałoby dokonać zmian w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także w przepisach szczegółowych w postaci uchwał Rady Miasta i zarządzeń Prezydenta, które uprościłyby i ułatwiły, i wpłynęłyby na racjonalny sposób finansowania bardziej przystający do nowych warunków.

Dotychczasowy system przyznawania dotacji negatywnie wpływa na zapewnienie:

- ✓ ciągłości szkolenia sportowego,
- ✓ planowania obciążeń treningowych,
- ✓ planowania makro-, mezo- i mikrocykli,

- ✓ właściwego zapewnienia infrastruktury treningowej,
- ✓ udziału w systemie współzawodnictwa sportowego.

Do najistotniejszych wad systemu dotacji w sporcie należy zaliczyć:

- acykliczność przepływów finansowych,
- rygoryzm realizacji celów wynikający z ustawy,
- biurokrację,
- brak możliwości prawidłowego planowania ze względu na niewiedzę dotyczącą faktu przyznania dotacji oraz jej wysokości.

Alternatywą dla systemu dotacji jest zakup przez Miasto usług sportowych i rekreacyjnych w ramach działu 926 rozdz. 92605 § 4300. Ogłaszane przez Miasto konkursy dotyczą realizacji zadań programowych. System dotacji nie uwzględnia potrzeb w zakresie eksploatacji obiektów i urządzeń sportowych klubów, nie wspominając o modernizacji obiektów, remontach czy inwestycjach.

Przy takim systemie dotacji i jego filozofii, korzystną alternatywą dla rozwoju kapitału społecznego jest liberalizacja rynku usług i możliwość rozbudowy w Warszawie rynku kapitałowego dla sportu.

2.2.2. Słaby rozwój rynku kapitałowego w sporcie

Czy z perspektywy rozwoju sportu jako istotnej dziedziny kapitału społecznego w Warszawie potrzebny jest rozwój rynku kapitałowego dla sportu? Szacując wielkość sektora prywatnego, rynku finansowego oraz placówek biznesu w warszawskim sporcie można przyjąć, że jest to kilkaset firm, spółek, korporacji i osób prawnych. Są to potencjalni inwestorzy na rynku finansowym. W dziedzinie sportu w warszawskim rynku finansowym samorząd uczestniczy głównie jako podmiot zakupujący usługi od podmiotów sektora prywatnego. Obecnie w warszawskim rynku kapitałowym sportu i rekreacji uczestniczą podmioty sektora prywatnego, jednak ze względu na tajemnicę handlową nie jest znana ich ogólna wartość. Można szacunkowo przyjąć, że wartość ta wynosi do 1 mld zł (bez sklepów i hurtowni). W tym kontekście nie powinien nam umknąć fakt, że klub sportowy, stanowiący podstawowe ogniwo w sporcie, może tu odgrywać bardzo ważną rolę.

Zgodnie z klasycznym podziałem wymienia się trzy sektory gospodarki: publiczny, prywatny i społeczny (organizacje pozarządowe). Podział ten dotyczy także warszawskiego sportu. W gospodarce rynkowej każdy z tych sektorów ma swoje znaczenie i wielkość. Dynamicznie rozwija się sektor prywatny, inne natomiast znaczenie nadawane jest sektorowi społecznemu. Przykładem zachodzących zmian może być system edukacji, w ramach którego działają szkoły prywatne, rozwój turystyki z prywatnymi biurami turystycznymi, powstanie nowych firm.

W warszawskim sporcie w okresie ostatnich 20 lat niewiele się zmieniło. Sport funkcjonuje głównie w ramach sektora społecznego i publicznego. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi są stowarzyszenia sportowe. Główne cechy sektora społecznego to:

- usytuowanie między sektorem publicznym a prywatnym;
- finansowa zależność od administracji samorządowej i rządowej;
- działanie poza sferą państwa i prywatnego biznesu;
- jego celem nie jest pomnażanie zysku;
- znaczenie nadawane zaangażowaniu społecznemu.

Jeżeli nie zajdą zasadnicze zmiany w systemie pomocy organizacyjnej i finansowej dla stowarzyszeń, mogą one powoli przekształcać się w spółki prawa handlowego kierujące się jedynie zyskiem, a nie społeczną solidarnością. Idea społeczeństwa obywatelskiego, które budowane jest na kapitale społecznym i aktywności społecznej mieszkańców, stanie się nierealną mrzonką. Od dawna zanika takie poczucie społecznej solidarności w pracy, w sąsiedztwie, na ulicy czy w osiedlu. Stowarzyszenia sportowe, małe kluby i klubiki pozostają ciągle taką oazą solidarności i współpracy społecznej, mają potężny kapitał społeczny. Muszą jednak otrzymać pomoc i to nie tylko finansową.

2.2.3. Rynek finansowy oraz instytucje biznesu w warszawskim sporcie i rekreacji

Przez rynek finansowy należy tu rozumieć miejsce, gdzie dokonuje się transakcji środkami pieniężnymi. Przedmiotem transakcji rynku finansowego są walory finansowe, występujące w różnych postaciach. Na strukturę rynku finansowego składają się m.in. rynek walutowy, pieniężny, kapitałowy oraz kredytowy.

W Warszawie rynek finansowy w dziedzinie sportu rozwija się bardzo powoli. Inaczej przedstawia się to w odniesieniu do rynku usług rekreacyjnych, gdzie w ramach sektora prywatnego następuje dynamiczny rozwój klubów fitness. W ramach sektora prywatnego rozwija się zarówno rynek finansowy, jak i instytucje biznesu. Obecnie uczestnikami rynku finansowego w Warszawie są:

- sportowe spółki akcyjne – S.S.A. Legia, S.S.A. Polonia (piłka nożna), Politechnika Warszawska (siatkówka), Polonia (koszykówka);
- firmy prywatne (prywatne szkoły tenisowe, łyżwiarskie, szkoły pływackie, prywatne firmy usługowe, prywatne gabinety odnowy biologicznej, małe, osiedlowe gabinety fitness i inne);
- prywatne sklepy i hurtownie sportowe;
- menedżerowie zawodników, menedżerowie sportu;
- kluby fitness w wielkich marketach, nowych i ekskluzywnych osiedlach mieszkaniowych.

2.3. Rynek kapitałowy

Wielkość sektora prywatnego, rynku finansowego oraz placówek biznesu w sporcie nie jest w Warszawie szczegółowo rozpoznawany. Szacunkowo można przyjąć, że jest to kilkaset firm, spółek, korporacji, osób prawnych prowadzących działalność na tej niwie w ramach sektora prywatnego. Teza ta dotyczy rynku usług rekreacyjno-sportowych, w którym uczestniczą spółki osobowe (jawne, partnerskie, komandytowe, komandytowo-akcyjne) oraz spółki kapitałowe (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne).

Podmiotami na rynku finansowym są: Skarb Państwa, samorząd terytorialny, instytucje ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne, przedsiębiorstwa, ludność. Są to potencjalni inwestorzy. W dziedzinie sportu w warszawskim rynku finansowym od roku 1990 do 2009 samorząd terytorialny uczestniczył jedynie jako podmiot zakupujący usługi sportowo-rekreacyjne.

Taka struktura budżetu, gdzie finansowanie sportu odbywa się głównie przez dotacje, jest strukturą statyczną, odzwierciedlającą przyjętą przez Miasto doktrynę społeczną i ekonomiczną. Oznacza ona dbałość o dobro publiczne, którego dystrybucja rynkowa może być niemożliwa technicznie lub nieopłacalna ekonomicznie. Jako kryterium wyróżniające dobro publiczne uznano w Warszawie wzgląd społeczny. Oznacza to, że rozwój sportu w Warszawie może realizować się głównie:

- 1) w ramach sektora publicznego,
- 2) poprzez system dotacji dla stowarzyszeń,
- 3) zakup usług sportowo-rekreacyjnych.

Miasto posiada kapitał pieniężny, który wykorzystuje poza rynkiem kapitałowym, głównie w oparciu o ustawy:

- o samorządzie terytorialnym,
- o finansach publicznych,
- o wolontariacie i pożytku publicznym,
- o kulturze fizycznej,
- o sporcie wyczynowym.

Należy zauważyć, że w dziedzinie sportu Miasto posiada nie tylko kapitał pieniężny, ale przede wszystkim majątek trwały, zarządzany przez ośrodki sportu i rekreacji. Na wpisywany po stronie aktywów majątek trwały Miasta, składają się głównie: tereny, budynki, sprzęt wraz z oprzyrządowaniem, środki transportu, ruchomości, urządzenia,

instalacje (nazywane majątkiem rzeczowym). W Warszawie majątek ten stanowią nowe obiekty sportowe, wybudowane w latach 1996-2007 OSiR-y, Fundacja Wodny Park Warszawianka, KS Orzeł (stadion LA), korty tenisowe Legia, stadiony użytkowane przez KS Polonia i S.S.A. Polonia przy ul. Konwiktorskiej oraz S.S.A. Legia przy ul. Łazienkowskiej. Wartość szacunkowa tego majątku trwałego wynosi ok. 800 mln zł (wartość księgowa).

Niedokładnie oszacowany jest majątek, który stanowią obiekty wykorzystywane przez warszawskie kluby sportowe na podstawie umowy dzierżawy, umowy użyczenia lub umowy najmu. Podstawowym problemem dotyczącym oszacowania majątku Miasta – obiektów, z których korzystają kluby sportowe – są nieuregulowane sprawy własnościowe. To one są podstawową przyczyną kłopotów warszawskich klubów sportowych, które można rozwiązać jedynie poprzez proces rewitalizacji.

Proces rewitalizacji klubów powinien być realizowany w dalszym ciągu zarówno w oparciu o środki miejskie, jak i środki pozyskiwane z Unii Europejskiej. Jest to najbardziej realna szansa oddłużenia klubów, zapewnienia lepszych warunków dla procesu szkolenia sportowego.

Należy przypomnieć, że uczestnikami rynku kapitałowego są tzw. oferenci wolnych kapitałów (inwestorzy, m.in. banki) oraz poszukujący tych kapitałów (w tym przypadku warszawskie kluby sportowe).

W warszawskim rynku kapitałowym sportu i rekreacji uczestniczą podmioty sektora prywatnego. Ze względu na tajemnicę handlową nie jest znana ogólna wartość kapitału tych podmiotów.

Dla warszawskiego sportu ważne są dwa rynki: rynek kapitałowy i rynek kredytowy. Na rynku kapitałowym podejmowane są decyzje finansowe uczestników rynku – przedsiębiorstw, instytucji finansowych oraz osób fizycznych. Jak już wspomniano, podstawowymi elementami tego rynku są oferenci wolnych kapitałów (inwestorzy) oraz poszukujący tych kapitałów. Do podstawowych cech tworzącego się w warszawskim sporcie rynku kapitałowego można zaliczyć:

- niewystarczającą wielkość kapitału na rynku usług sportowych ze względu na nieprzygotowanie tego sektora do udziału w rynku kapitałowym;
- bardzo dużą ilość podmiotów poszukujących kapitału;
- niedostosowanie do wymogów rynku formy prawnej jednostek organizacyjnych poszukujących kapitału (stowarzyszenia);
- strukturę budżetu m. st. Warszawy w dziale 926 *Kultura fizyczna i sport*, w której podstawową formę udziału w rynku usług sportowych stanowią dotacje oraz w niewielkim zakresie zakup usług.

Taki stan prawny podmiotów korzystających z kapitału finansowego Miasta, nieuczestniczenie klubów, sportowych jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego w rynku kapitałowym, odstrasza potencjalnych inwestorów sektora prywatnego. Utrudnia także proces ubiegania się o środki finansowe w ramach funduszy Unii Europejskiej ze względu na niewielką zdolność udziału stowarzyszeń w procesie restrukturyzacji. Sytuacja w klubach wymaga rewitalizacji, rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego oraz rozwoju rynku kapitałowego. Dotychczasowa forma prawna klubów sportowych (stowarzyszenia) nie ułatwia włączenia się potencjalnych inwestorów w proces rewitalizacji infrastruktury sportowej i rewalidacji klubów. Jedynym zaś „punktem stycznym” działalności klubów z rynkiem jest zapis w statucie o działalności gospodarczej.

Wydaje się nader wskazane, aby po 20 latach transformacji ustroju państwa i ustroju m. st. Warszawy podjąć dyskusję o możliwościach rozwoju rynku kapitałowego w dziedzinie stołecznego sportu. W zasadzie nigdy dotychczas problem ten jako ważny nie był w Warszawie rozpatrywany i dyskutowany, mimo że teza o konieczności rozwoju rynku kapitałowego, o promocji i wdrażaniu zarządzania marketingowego w organizacjach non-profit, pojawiła się już w roku 1997. Wtedy to oddawano do użytku pierwszy nowy obiekt sportowy wybudowany w ramach programu rozwoju infrastruktury

tury sportowej do roku 2003. Problem dotyczył form zarządzania starymi i nowymi obiektami sportowymi. Ważne były odpowiedzi na dwa pytania:

1. Czy obiekty mają być zarządzane w ramach sektora prywatnego (zarządzanie menedżerskie)?
2. Czy obiekty mają być zarządzane w ramach sektora publicznego (poprzez ośrodki sportu i rekreacji)?

W ramach dyskusji na poziomie Zarządu miasta stołecznego Warszawy oraz komisji Rady Warszawy przyjęto, że zarządzanie odbywać się będzie w ramach sektora publicznego poprzez system OSiR-ów. Taki stan miał obowiązywać przez 10 lat. Po tym okresie powinien rozwinąć się rynek kapitałowy z udziałem Miasta i prywatnych podmiotów.

Rozwiązania praktyczne powinny zmierzać w kierunku rzeczywistego partnerstwa, do ułatwień dla inwestorów angażujących się w długofalowe przedsięwzięcia sportowe. Powinny one uwzględniać stabilny system prawny w zakresie wieloletnich umów, ulg podatkowych, zniżek za wieczyste użytkowanie gruntów i innych zachęcających do inwestowania, szczególnie w sport profesjonalny. W sporcie dla wszystkich takie angażowanie się sektora prywatnego, np. w kluby fitness, obserwujemy już od dłuższego czasu.

2.4. Prawne i ekonomiczne przesłanki *Strategii* dotyczące stowarzyszeń

Analizując aktualną sytuację w warszawskim sporcie należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

- wysokie koszty działalności OSiR-ów wpływające hamująco na rozwój sportu i wyniki sportowe, „zaciemniające” rzeczywiste koszty rozwoju sportu i rekreacji;
- słabą dostępność obiektów OSiR-ów dla potrzeb szkolenia sportowego;
- zadłużenie klubów sportowych;
- brak kapitału własnego podmiotów, które mogłyby po zmianach statusu prawnego uczestniczyć w rynku kapitałowym;
- utrudniony udział klubów warszawskich w rynku kapitałowym ze względu na posiadany status prawny;
- pomniejszanie nakładów na sport poprzez podatek od nieruchomości i czynsz dzierżawny, negatywnie wpływające na działalność niektórych klubów.

W powyższym obszarze proponujemy rozwiązania, w których:

- 1) misją Miasta jest szczególna dbałość o dobro publiczne, którego dystrybucja jest niemożliwa technicznie lub nieopłacalna ekonomicznie z uwagi na wzgląd społeczny;
- 2) polityka publiczna miasta w sposób znaczący wpływa na procesy ekonomiczne za pomocą posunięć o charakterze polityczno-administracyjnym;
- 3) system dotacji oraz zakup usług, przepływ finansów jest sterowany w całości przez Miasto;
- 4) polityka publiczna Miasta oznacza decydujący wpływ na jej dwie podstawowe funkcje:
 - ✓ *alokację zasobów* – materialnych, ludzkich, rzeczowych, informacyjnych,
 - ✓ *redystrybucję dochodów* – przez system stosowania instrumentów polityki mikroekonomicznej zapewniającej różnym grupom społecznym sprawiedliwy podział korzyści (polityka społeczna).

Mimo upływu 20 lat transformacji ustroju państwa i ustroju Warszawy, podstawowa doktryna rozwoju warszawskiego sportu nie uległa większym zmianom. I tak:

- rozwój sportu opiera się na systemie dotacji, tak jak 20 lat temu;
- obiektami starymi i nowymi zarządzają – tak jak dawniej – OSiR-y;
- obiektami od lat użytkowanymi zarządzają do dzisiaj – przy mniejszych niż dawniej środkach finansowych – kluby sportowe, których już nie stać na prawidłową eksploatację.

Podstawą rozwoju sportu jest solidarność społeczna, wyrażająca się:

- 1) w zabezpieczeniu potrzeb społecznych w dziedzinie sportu i aktywności fizycznej artykułowanych w imieniu wspólnoty przez organizacje non-profit,
- 2) nadaniu w polityce Miasta priorytetowego znaczenia organizacjom kapitałowym inwestującym w sport profesjonalny.

Tabela 6.
Przesłanki zmian
w warszawskim
sporcie
do roku 2020

Lp.	Problem	Przesłanka	Propozycja rozwiązania problemu
1.	Stowarzyszenia i kluby sportowe korzystające z nieruchomości m. st. Warszawy, nie są w stanie ich utrzymać ze względu na istniejące obciążenia finansowe wynikające z władania nieruchomością. Stowarzyszenie nie jest w stanie samodzielnie pozyskać wystarczających środków finansowych. W efekcie kluby sportowe ograniczają szkolenie sportowe.	1. Miasto uznaje za zasadną pomoc stowarzyszeniom i klubom sportowym. 2. Miasto może pokrywać koszty eksploatacji obiektów stowarzyszeń i klubów sportowych. 3. Miasto uważa za zasadne przejęcie od stowarzyszeń i klubów sportowych nieruchomości, które użytkują i są własnością Miasta.	1. Ulgowe lub nieodpłatne korzystanie z nieruchomości przez stowarzyszenia w celu realizacji zadań statutowych i zadań publicznych. 2. Zarządzanie bezpośrednio przez Miasto nieruchomościami sportowymi będącymi jego własnością.
2.	Ze względu na wysokie koszty eksploatacji musi być oddzielona działalność statutowa stowarzyszenia od zarządzania nieruchomością będącą własnością m. st. Warszawy.	1. Miasto będzie bezpośrednio pokrywać koszty bieżących opłat eksploatacyjnych, remontów i modernizacji infrastruktury sportowej (nieruchomości i terenów), które stowarzyszenia użytkują na podstawie umowy najmu, dzierżawy i użyczenia 2. Miasto będzie poszukiwać formuły prawnej, odbiegającej od umów cywilno-prawnych określających relacje pomiędzy Miastem jako właścicielem a organizacją non-profit.	1. Utrzymanie dotychczasowego systemu, w którym organizacje non-profit korzystają z nieruchomości będących własnością m. st. Warszawy na zasadzie najmu, dzierżawy i użyczenia. 2. Przejęcie przez Miasto bezpośredniego finansowania kosztów eksploatacji nieruchomości i terenów. 3. Powierzenie zarządzania nieruchomością (obiektami sportowymi) specjalistycznej jednostce lub firmie zarządzającej. Rozważenie korzyści funkcjonowania OSiR-ów jako jednostek budżetowych
3.	Znacząca część warszawskich obiektów sportowych powinna podlegać w najbliższym czasie procesowi rewitalizacji.	1. Miasto przygotuje w najbliższym czasie projekt rewitalizacji nieruchomości i terenów sportowo-rekreacyjnych. 2. Koszty rewitalizacji zostaną pokryte w ramach sektora publicznego (przez Miasto).	1. Przygotowanie projektu uchwały Rady m. st. Warszawy w sprawie rewitalizacji do roku 2020 warszawskich klubów sportowych. 2. Uwzględnienie w projekcie budżetu m. st. Warszawy w każdym roku do 2020 kosztów rewitalizacji klubów sportowych.
4.	Stowarzyszenia (kluby sportowe) władające gruntami, których właścicielem jest m. st. Warszawy, czynią to obecnie na podstawie różnych tytułów prawnych, a niekiedy bez takowego tytułu. Sytuacja ta jest z oczywistych względów niekorzystna, obciąża Miasto do podjęcia działań zmierzających do pełnego przywrócenia nieruchomości i terenów do zasobów miejskich.	1. Do roku 2020 Miasto będzie porządkować sprawy własnościowe warszawskich klubów sportowych. 2. Miasto dążyć będzie do odciążenia działalności klubów sportowych poprzez zmniejszenie lub zwolnienie klubów z podatków lokalnych.	1. Przygotowanie projektu uchwały Rady m. st. Warszawy w sprawie ulg podatkowych do roku 2020 dla organizacji non-profit.

3.1. Strategiczne obszary działań

W nowoczesnych społeczeństwach sport jest dziś traktowany jako istotna wartość kulturowa wpływająca na rozwój, zdrowie i socjalizację człowieka, mająca też ważne znaczenie dla jakości jego życia. Uświadomiona w procesie edukacji i wychowania postawa wobec sportu ma stać się elementem ogólnej kultury współczesnego obywatela ery globalizacji. Dziś – jak jednoznacznie wynika to z wielu prognoz – proces ten będzie się nasilał – sport staje się znaczącym stymulatorem rozwoju wielu gałęzi gospodarki, tworząc swoisty rynek pracy – i proces ten będzie się nasilał.

Taki stan rzeczy – charakterystyczny dla krajów rozwiniętych – musi znaleźć swój wyraz w polityce społecznej państwa. Przyjmuje się przy tym, iż z uwagi na swe uniwersalne wartości i dobrodziejstwa zarówno dla jednostki, jak i społeczeństwa, sport pozostaje sprawą wspólną – wolną od politycznych partykularizmów. Stanowisko takie jest charakterystyczne dla rozwiniętych systemów demokratycznych. Wyraźny tego wyraz znajdziemy w wielu dokumentach Unii Europejskiej.

W przekonaniu o słuszności tej drogi, Rząd Rzeczypospolitej Polskiej przyjął w dniu 11 lutego 2005 r. dokument *Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012 – cele i zadania* – wyznaczający polską drogę ku osiągnięciu tych wysokich standardów europejskich, z uwzględnieniem naszych tradycji, uwarunkowań, potrzeb i możliwości. Krok kolejny – to Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie rozwoju sportu w Polsce, w której w art. 3 można znaleźć zapis będący inspiracją powstania naszego opracowania. Brzmi on: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej apeluje do Rady Ministrów i samorządu terytorialnego o zwiększenie wysiłków na rzecz skutecznej realizacji przyjętej *Strategii rozwoju sportu w Polsce do 2012 roku*”.

Przenosząc ideę tej uchwały sejmowej na grunt działalności samorządowej rozumiemy, że w lokalnych wspólnotach samorządowych sport winien stawać się dobrem wszystkich członków społeczności, dobrem w całej rozciągłości powszechnym i dostępnym. Wynikają stąd dla samorządu terytorialnego bardzo konkretne cele społeczne i zadania strategiczne – a tym samym konieczność przyjęcia własnej strategii i polityki rozwoju sportu. Odnosi się to oczywiście również do Miasta Stołecznego Warszawy. Miasta, które uzyskało tytuł *Sportowej Stolicy Europy 2008*, aspirującego do godnego miejsca w Unii Europejskiej.

3.2. Przyjęte kierunki działań

Od lat sport w Polsce pozostaje poza priorytetowymi dziedzinami polityki społecznej. Wyraźnym tego znakiem są wartości wskaźników budżetu przeznaczone na poszczególne sfery gospodarki i życia społecznego oraz wielkości środków kierowanych na potrzeby szeroko rozumianego sportu.

Skutki tego widać zarówno w pogarszającej się sytuacji Polski we współzawodnictwie międzynarodowym i olimpijskim, jak i niskim stanie wydolności oraz sprawności fizycznej dzieci i młodzieży czy niedostatku obiektów sportowych. Narasta odsetek dzieci i młodzieży ze wskazaniem do programów korekcyjnych, a w zbiorowości dorosłych warszawiaków nadal przeważa styl życia odległy od opcji prozdrowotnych.

Ten stan rzeczy, charakterystyczny dla roku 2009, stał się punktem wyjścia do przyjęcia przewodniej idei długofalowego planu rozwoju sportu w Warszawie. Punktem wyjścia działań koncepcyjnych ma stać się dokument precyzujący strategię tego postępowania do roku 2020. Strategia ta ma jednocześnie stanowić katalog zakładanych efektów docelowych oraz dróg dojścia do stanu optymalnego. Jej wdrożeniu i realizacji programów operacyjnych służyć ma zharmonizowana polityka rozwoju sportu, konsekwentnie prowadzona przez samorząd terytorialny Warszawy – przy współpracy z administracją państwową oraz wszelkimi podmiotami, w tym stowarzyszeniami i organizacjami działającymi w obrębie i na rzecz szeroko rozumianego sportu.

Za pozytywny efekt docelowy realizacji strategii przyjmuje się osiągnięcie zakładanych celów społecznych w zakresie wyróżnionych w dokumencie sfer działalności

sportowej i na rzecz sportu. Stosownie do postępującego rozwoju infrastruktury miasta – w tym bazy sportowej – otworzy to równocześnie możliwości organizowania w Warszawie już w roku 2020 największych imprez światowego sportu w większości dyscyplin olimpijskich. Tym samym uprawnione będzie ubieganie się przez Warszawę (tuż po roku 2020) o prawo organizacji igrzysk olimpijskich.

3.3. Cel główny *Strategii 2020*

W przyjętych tu założeniach strategia określa zasadnicze, najważniejsze cele biorąc pod uwagę dostępne zasoby (środki) oraz realnie istniejące zagrożenia – które muszą być uwzględniane w określonej polityce rozwoju.

Konsekwencją takiego podejścia jest sformułowanie strategicznie rozumianych zadań dla wszystkich uczestników przedsięwzięcia oraz podmiotów będących składowymi systemu realizacyjnego (z uwzględnieniem koniecznych ograniczeń), w tym szczególnie samorządów lokalnych wszelkich szczebli i organizacji pozarządowych (nie tylko sportowych). Wszystko to w zgodzie z duchem i treścią dokumentu *Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012 – cele i zadania* (z późniejszymi zmianami Ministerstwa Sportu i Turystyki, wydłużającymi okres do 2015 roku), w kategoriach szeroko rozumianej polityki społecznej i wynikających stąd powinności państwa i samorządów.

Konieczne jest też uwzględnienie założonych oczekiwań wobec postaw i zachowań obywateli w kategoriach zarówno wzrastającej świadomości prozdrowotnej i dobrodziejstw płynących z uprawiania sportu, jak i zaangażowania finansowego (udział środków własnych z budżetów gospodarstw domowych).

Wszystkie te założenia wpływają na konstrukcję strategii i określają kierunki koniecznej polityki rozwoju. Tym samym strategia nie ma charakteru zamkniętego – w każdej fazie realizacji pozostaje otwarta na przedsięwzięcia i rozwiązania innowacyjne.

Cel główny Strategii

**Rozwój sportu warszawskiego, wzmacnianie więzi
z miastem, rozwój kapitału społecznego,
zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców**

Cel ten promują dwa hasła programowe, kreujące aktywny, sportowy tryb życia, zainteresowanie zawodami sportowymi, uczestnictwo w imprezach organizowanych przez Miasto:

- ♦ **Warszawiak zdrowy i pogodny, bo aktywny fizycznie i sprawny ruchowo**
- ♦ **Warszawa miastem światowego sportu**

Z przyjęcia tak sformułowanego celu głównego wynikają określone zamierzenia, obejmujące konkretne obszary działalności.

1. **Wychowanie fizyczne i sport szkolny**, tj. zbiór działań mających na celu uczynienie wychowania fizycznego i sportu szkolnego jako podstawowych stymulatorów rozwoju psychofizycznego, nawyków zdrowego życia, kształtowania sprawności fizycznej i rozwoju osobowości – w naturalnych warunkach środowiska szkolnego, sprzyjającego socjalizacji i profilaktyce uzależnień.

2. **Sport dla wszystkich** jako aktywność fizyczna mieszkańców, która obejmuje przedsięwzięcia ukierunkowane na popularyzację wiedzy o jej wpływie na zdrowie i komfort życia, ku zwiększeniu powszechności i dostępności różnych form i rozwiązań programowych umożliwiających własne, aktywne uczestnictwo w konkretnych programach zorganizowanych zajęć sportowo-rekreacyjnych, w których mieszkańcy uczestniczą w ciągu całego życia, które są dostępne dla wszystkich, także osób niepełnosprawnych.

3. **Sport wyczynowy** – obejmujący szkolenie i współzawodnictwo sportowe w ramach obszernego pakietu rozwiązań nakierowanych na podniesienie jego efektywności – od doboru i selekcji, poprzez proces treningu aż do pełni rozwoju sportowego, z wykorzystaniem systemowych nowoczesnych rozwiązań, z uwzględnieniem specyfiki konkretnych obszarów: sport dzieci i młodzieży, sport kwalifikowany, sport profesjonalny, sport olimpijski, sport paraolimpijski.

Zamierzenia te mogą być zrealizowane tylko wówczas, gdy możliwe będzie równoległe uruchomienie koniecznych ku temu warunków realizacyjnych. Dla podkreślenia ich wagi dla realizacji strategii określamy je również w tym dokumencie mianem celów, mając na względzie rozwój sieci klubów sportowych i wzrost liczby olimpijczyków. Cele te można sprowadzić do następujących zamierzeń:

- strukturalna i jakościowa racjonalizacja zatrudnienia i wykorzystania kadry specjalistów – systemowo bardziej wydajna praca i zaangażowanie kadry zatrudnionych specjalistów oraz wolontariuszy na wszystkich wyróżnionych obszarach działalności sportowej; współpraca z warszawskim środowiskiem wyższych uczelni (przede wszystkim szkół wyższych wychowania fizycznego i sportu) w zakresie pozyskiwania najlepiej rokujących absolwentów;
- kształcenie i doskonalenie zawodowe oraz organizacja specyficznych (dla potrzeb warszawskiego sportu) przedsięwzięć w obrębie kształcenia i doskonalenia zawodowego, uruchomienie programów badań naukowych dla potrzeb warszawskiego sportu oraz podniesienie statusu trenera;
- budowa i modernizacja bazy sportowej; remonty i poprawa jakości obiektów o charakterze treningowym i widowiskowym, unowocześnianie infrastruktury i wyposażenia obiektów służących realizacji celów *Strategii*, uruchomienie prac koncepcyjnych i projektowych dotyczących nowych obiektów umożliwiających organizację imprez światowego sportu, w tym również spełniających wymogi olimpijskie;
- opieka medyczna i ochrona zdrowia w konsultacji z Biurem Edukacji, jednostkami organizacyjnymi służby zdrowia oraz Agencją Oceny Technologii Medycznych – uruchomienie specjalnego systemu opieki medycznej nad dziećmi i młodzieżą uprawiającymi sport oraz monitorowanie rozwoju i sprawności fizycznej;
- zapewnienie środków finansowych na płynną realizację celów strategii, racjonalizacja wykorzystania finansów publicznych; postępujący wzrost nakładów na cele sportowe – szczególnie widoczny od 2006 r. – będzie konsekwentnie intensyfikowany.

Wyróżnione tu cele strategiczne mieszczą w sobie zbiory konkretnych zadań skatalogowanych w szczegółowej części dokumentu. Planowane harmonogramy i opisy dróg ich realizacji zawierają zamieszczone na końcu załączniki.

Ważnym elementem *Strategii rozwoju sportu do roku 2020* będzie uwzględnienie problematyki metropolitalnej. W roku 2010 przygotowane zostanie studium uwarunkowań możliwości współpracy w dziedzinie sportu w ramach metropolii warszawskiej. Obecnie trwają prace nad analizą nowych możliwości rozwoju sportu w ramach studium *Metropolia warszawska jako nowa przestrzeń publiczna dla rozwoju polskiego i warszawskiego sportu*. Według Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych w dziedzinie dotyczącej procesów urbanizacji i rozwoju struktury przestrzennej miast ważne miejsce zajmuje problem wyznaczenia regionu miejskiego. Jest to problematyka nazywana delimitacją obszarów metropolitalnych. Strefy wpływu miasta określa się na podstawie kryterium metodologicznego. Wyróżnia się więc **strefę podmiejską** – to jest zorganizowaną część przestrzeni geograficznej, która przylega do zainwestowanych terenów miasta centralnego oraz **obszar metropolitalny**, który można zdefiniować za pomocą wzajemnie zależnych działań produkcyjnych, konsumpcyjnych oraz związanych z wymianą i administracją. W przypadku Warszawy w skład obszaru metropolitalnego poza samym ośrodkiem metropolitalnym wchodzi 56 gmin, w tym 16 gmin miejskich, 15 miejsko-wiejskich i 25 gmin wiejskich. Tak określona metropolia warszawska w roku 2003 zamieszkała była przez 2.735 tys. osób. W roku 2008 Urząd Statystyczny w Warszawie oraz Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego przedstawiły statystyczny obraz projektowanego Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Prace nad analizą możliwości rozwoju w ramach metropolii warszawskiej będą trwały do roku 2020.

SCHEMAT CELÓW STRATEGICZNYCH

CEL GŁÓWNY

Rozwój sportu warszawskiego, wzmacnianie więzi z miastem, rozwój kapitału społecznego, zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców

CELE STRATEGICZNE

1

Rozwój wychowania fizycznego i sportu szkolnego

2

Rozwój sportu i aktywności fizycznej mieszkańców Warszawy

3

Rozwój sportu młodzieżowego i wyczynowego

4

Kadra szkoleniowa

5

Modernizacja i budowa infrastruktury sportowej

CELE SZCZEGÓŁOWE

1.1. Aktywność ruchowa dzieci i młodzieży szkolnej

1.2. Infrastruktura rekreacyjno-sportowa dla potrzeb dzieci i młodzieży

1.3. Promocja aktywności fizycznej dzieci i młodzieży

1.4. System informacji

2.1. Warszawa miastem ludzi aktywnych fizycznie

2.2. Upowszechnienie sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży

2.3. Sport akademicki

2.4. Sport osób niepełnosprawnych

2.5. Koalicja dla sportu

3.1. Współzawodnictwo sportowe jako podstawa rozwoju sportu do roku 2020

3.2. Rozwój warszawskich klubów sportowych

3.3. Organizacja prestiżowych imprez rangi mistrzowskiej

4.1. Kadra trenersko-instruktorska

PROGRAMY OPERACYJNE

„Otwarte obiekty sportowe”

„Od zabaw do sportu”

„Bądź w formie”

„Zima w mieście” i „Lato w mieście”

Warszawska Olimpiada Młodzieży

„Senior – starszy, sprawniejszy”

„Niepełnosprawny – sprawniejszy”

„Sportowy talent”

„Ze szkoły na Olimp”

Rewitalizacja warszawskich klubów sportowych

Stypendia sportowe dla zawodników uzyskujących najlepsze wyniki

Warszawska drużyna – rozgrywki ligowe

Projekt sportowo-rekreacyjny SYRENKA

Cel strategiczny 1 – Rozwój wychowania fizycznego i sportu szkolnego

Cel szczegółowy 1.1. Aktywność ruchowa dzieci i młodzieży

Aktywność fizyczna stanowi integralny element procesu kształcenia i wychowania młodego pokolenia. Wychowanie do aktywności fizycznej powinno być jedną z podstawowych dziedzin przygotowania młodego człowieka do życia w społeczeństwie. Nabyte od najmłodszych lat nawyki w zakresie tej formy aktywności będą procentować w dorosłym życiu. Aktywność fizyczna to ważna dziedzina życia społecznego, mająca znaczny wpływ na rozwój, zdrowie oraz jakość życia. Poprzez udział w niej realizuje się wiele osobistych potrzeb i zamiłowań, utrzymując dobrą sprawność psychofizyczną przez długie lata.

Od 1 września 2009 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej wprowadziło do szkół nową podstawę programową kształcenia ogólnego, która nadaje przedmiotowi szkolnemu *wychowanie fizyczne* zmodyfikowany wymiar i otwiera przed szkołami nowe możliwości. Aby szkoły mogły sprostać temu wyzwaniu powinny otrzymać odpowiednie wsparcie od organów prowadzących i nadzorujących.

Formy realizacji tego celu strategicznego zostały uzgodnione z Biurem Edukacji oraz Biurem Polityki Zdrowotnej Urzędu m. st. Warszawy, placówkami oświatowymi, a także organizacjami pozarządowymi. Należy tu dodać, że Warszawa posiada duży potencjał umożliwiający upowszechnianie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży i powinien on być dobrze wykorzystywany w procesie edukacji.

Ważnym zadaniem miasta jest promowanie sportu wśród dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie szans w dostępie do niego. Powinno się to wiązać nie tylko z poprawą szkolnej infrastruktury sportowej, ale również ze zbudowaniem spójnego systemu sportu i rekreacji w środowisku dzieci i młodzieży wykorzystującego bazę placówek miejskich i obejmującego uczniowskie, szkolne i międzyszkolne kluby sportowe, szkoły mistrzostwa sportowego, szkoły sportowe oraz szkoły z klasami sportowymi. Innym sposobem na upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży jest wykreowanie stolicy na centrum wielkich imprez, połączone z promowaniem wśród uczniów tematyki *fair play* oraz kulturalnych form kibicowania.

Warszawski *Program rozwoju wychowania fizycznego i sportu szkolnego* powstał w wyniku współpracy wielu osób. Do prac nad dokumentem zaangażowani zostali m.in. przedstawiciele biur Urzędu Miasta (Sportu i Rekreacji, Edukacji, Polityki Zdrowotnej), Warszawsko-Mazowieckiej Federacji Sportu, szkół i placówek oświatowych oraz doradcy metodyczni w zakresie wychowania fizycznego. Wspólne zaangażowanie tych środowisk i wymiana doświadczeń powinny stanowić przesłankę do głębszej współpracy w kreowaniu aktywności fizycznej młodych pokoleń warszawiaków.

Założenia programu

Głównym założeniem programu jest zintegrowanie działań instytucji miejskich, instytucji sportowych, organizacji pozarządowych, placówek edukacji pozaszkolnej, szkół, w celu stworzenia i realizowania oferty rozwoju aktywności fizycznej dzieci i młodzieży, w tym osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem. Program ukierunkowany jest na podniesienie sprawności i aktywności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez wysoką jakość lekcji wychowania fizycznego na wszystkich etapach edukacyjnych oraz na zapewnienie wysokiej jakości oferty dodatkowych zajęć sportowo-rekreacyjnych. W programie eksponuje się wychowawczą funkcję sportu i jego związki z kulturą, a także rolę aktywności fizycznej w umacnianiu więzi rodzinnych i kultywowaniu lokalnych tradycji sportowych.

Program jest dokumentem otwartym, który będzie podlegał weryfikacji w momencie zmieniających się przepisów prawa lub zaistnienia warunków, których nie można było wcześniej przewidzieć. Główne zamierzenia w tym obszarze to:

- wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie ich aktywności ruchowej prowadzącej do poprawy sprawności fizycznej, stanu zdrowia i związanej

z nim jakości życia, upowszechnianie czynnej rekreacji i sportu wśród dzieci i młodzieży;

- podniesienie świadomości zdrowotnej dzieci i młodzieży poprzez kształtowanie nawyku prowadzenia zdrowego stylu życia;
- poprawienie warunków do uprawiania aktywności fizycznej oraz stworzenie warunków do rozwoju talentów i zainteresowań sportowych dzieci i młodzieży;
- umożliwienie dzieciom i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych równego dostępu do różnych form aktywności fizycznej oraz wzmacnianie więzi młodych warszawiaków ze swoim miastem.

Zadania:

- 1) tworzenie optymalnych warunków do wdrażania nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego;
- 2) tworzenie optymalnych warunków prowadzenia zajęć edukacji zdrowotnej, podjęcie próby uruchomienia szkolnych pracowni edukacji zdrowotnej;
- 3) systematyczne monitorowanie poziomu sprawności fizycznej dzieci i młodzieży;
- 4) systemowe monitorowanie osiągnięć klas i szkół sportowych;
- 5) wspieranie nowoczesnych inicjatyw i programów edukacyjnych promujących aktywność fizyczną i zdrowy styl życia;
- 6) wspieranie rozwoju uczniów na pierwszym etapie edukacyjnym poprzez zwiększanie ich aktywności fizycznej i podnoszenie sprawności fizycznej oraz uświadamianie potrzeby dbania o własne zdrowie;
- 7) w kryteriach oceny koncepcji prowadzenia szkoły prezentowanych przez kandydatów na stanowisko dyrektora szkoły uwzględnianie pomysłów i zagadnień dotyczących wychowania fizycznego;
- 8) stworzenie oferty szkoleniowej doskonalącej warsztat pracy dyrektorów w zakresie nadzoru pedagogicznego nad nauczycielami wychowania fizycznego;
- 9) uwzględnienie rangi wychowania fizycznego przy przyznawaniu nagród burmistrzów dzielnic i Prezydenta m. st. Warszawy;
- 10) organizowanie i wspieranie konkursów promujących aktywność fizyczną;
- 11) promowanie dobrych praktyk w zakresie szkolnego wychowania fizycznego;
- 12) zorganizowanie kampanii edukacyjno-społecznej przeciwko nadużywaniu długoterminowych zwolnień uczniów z zajęć wychowania fizycznego;
- 13) wspieranie nauczycieli wychowania fizycznego rozpoczynających pracę poprzez rozbudowę oferty doskonalenia zawodowego;
- 14) wprowadzenie programów edukacyjnych kształtujących kulturę odbioru widowiska sportowego i zachowań zgodnych z zasadą *fair play* na obiektach sportowych i poza nimi;
- 15) wspieranie udziału dzieci i młodzieży w europejskich programach przeciwdziałających postawom rasistowskim na stadionach;
- 16) realizowanie programów turystyki młodzieżowej wzmacniających tożsamość lokalną, regionalną i narodową zgodnie z zapisami nowej podstawy programowej;
- 17) rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych: Warszawska Olimpiada Młodzieży w relacjach szkolnych.

Kadra szkoleniowa

Szczególne znaczenie nadane zostanie doskonaleniu kadr z zakresy wychowania fizycznego, sportu szkolnego i rekreacji dzieci i młodzieży. Dobrze wykształcona i ustawicznie doskonaląca się kadra specjalistów – nauczycieli, trenerów i instruktorów pracujących w szkole na wszystkich etapach edukacji oraz kadra posiadająca odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia ruchowych zajęć pozaszkolnych w MOS-ach, OSiR-ach, domach kultury i innych placówkach – jest gwarantem sprawnie działającego systemu edukacyjnego.

Zadania:

- 1) ukierunkowanie systemu szkoleń dla warszawskich nauczycieli i dyrektorów szkół na podnoszenie jakości ich pracy poprzez wspieranie i promowanie kreatywności oraz innowacyjności dydaktycznej i społecznej, a także pogłębienie kontaktów ze środowiskami naukowymi, różnymi organizacjami i instytucjami miejskimi działającymi na rzecz rozwoju kultury fizycznej dzieci i młodzieży;
- 2) podnoszenie jakości dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów, instruktorów, pedagogów pracujących z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych z wykorzystaniem ofert takich ośrodków, jak: Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Centrum Olimpijskie, Warszawsko-Mazowiecka Federacja Sportu, Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie, Wyższa Szkoła Trenerów Sportu;
- 3) przygotowanie oferty doskonalenia nauczycieli wychowania fizycznego w zakresie edukacji zdrowotnej zgodnie z zapisami nowej podstawy programowej;
- 4) przygotowanie dla nauczycieli oferty szkoleń dotyczących realizacji projektu edukacyjnego mającego na celu przygotowanie warszawskiej młodzieży do udziału i odbioru wielkich widowisk sportowych (m.in. takich jak: Europejskie Igrzyska Olimpiad Specjalnych w 2010 roku, Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej w 2012 roku);
- 5) zapewnienie najlepszych specjalistów do nauczania wychowania fizycznego w klasach I-III poprzez stworzenie bogatej oferty doskonalenia zawodowego dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej (lub doszkolenie nauczycieli wychowania fizycznego w zakresie pracy z małym dzieckiem);
- 6) włączenie szkół wyższych w proces przygotowania nauczycieli do pracy z uczniem o uzdolnieniach sportowych;
- 7) utworzenie zespołu konsultacyjnego zaangażowanego w rozwijanie i promowanie warszawskiego *Programu rozwoju wychowania fizycznego i sportu szkolnego* oraz monitorującego potrzeby odbiorców pod kątem wprowadzenia zmian do programu;
- 8) rozszerzenie europejskiej współpracy nauczycieli w zakresie wychowania fizycznego, sportu i rekreacji.

Cel szczegółowy 1.2. – Infrastruktura rekreacyjno-sportowa dla potrzeb dzieci i młodzieży

Założenia programu

Rozwój nowoczesnej bazy sportowo-rekreacyjnej oraz poprawa wykorzystania już istniejącej, to warunki niezbędne dla upowszechniania masowej aktywności fizycznej dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.

Zadania:

- 1) stworzenie programu optymalnego wykorzystania istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej szkolnej, dzielnicowej i miejskiej na zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci i młodzieży;
- 2) określenie zasad (w tym finansowych) udostępnienia bazy sportowej szkół na potrzeby stowarzyszeń sportowych;
- 3) włączanie niedostatecznie wykorzystywanych obiektów szkolnych i miejskich w dzielnicach do lokalnych i warszawskich programów o charakterze sportowo-rekreacyjnym;
- 4) wykorzystywanie dużych obiektów sportowych na organizację rozgrywek finałowych w ramach Warszawskiej Olimpiady Młodzieży;
- 5) udostępnianie miejskich obiektów sportowych na doskonalenie zawodowe nauczycieli;
- 6) ustalenie zasad korzystania przez szkoły i młodzieżowe ośrodki sportu z prowadzonych przez miasto zamiejscowych ośrodków oświatowo-wypoczynkowych;

- 7) poprawa wyposażenia istniejącej przyszkolnej bazy sportowej (sal gimnastycznych, hal sportowych, boisk, stadionów, basenów);
- 8) podnoszenie standardów zaplecza sanitarnego przy salach gimnastycznych,

Cel szczegółowy 1.3. Promocja aktywności fizycznej dzieci i młodzieży

Założenia programu

Styl życia oparty na aktywności fizycznej stanowi jeden z najważniejszych warunków pozwalających na utrzymanie zdrowia przez długie lata. Dlatego też konieczne jest promowanie wśród młodych aktywnego stylu życia, opartego na świadomych wyborach i zachowaniach prozdrowotnych. Zamierzenia programu związane są tu z systematyczną edukacją społeczeństwa w tym zakresie i stworzeniem możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu jako alternatywy dla przebywania w domu – najczęściej przed telewizorem lub komputerem.

Zadania:

- 1) promowanie nowych form aktywności fizycznej, rozszerzenie oferty programu *Otwarte obiekty sportowe* o nowe dyscypliny, a także rozszerzenie listy dyscyplin w ofercie Międzyszkolnych Ośrodków Sportowych;
- 2) opracowanie projektu edukacyjnego mającego na celu przygotowania dzieci do uczestnictwa w dużych imprezach sportowych, inspirowanie uczniów warszawskich szkół do kulturalnego kibicowania podczas dużych imprez sportowych;
- 3) skoordynowanie działań różnych jednostek organizacyjnych miasta oraz innych instytucji i organizacji pozarządowych związanych z organizowaniem masowych imprez sportowo-rekreacyjnych;
- 4) poszerzenie oferty miejskich i dzielnicowych masowych imprez rodzinnych promujących aktywność fizyczną;
- 5) dostosowanie oferty organizowanych imprez sportowych do możliwości udziału i potrzeb uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 6) szersze włączanie organizacji pozarządowych w masowe imprezy sportowo-rekreacyjne;
- 7) rozwijanie programów sportowo-rekreacyjnych takich, jak: *Lato w mieście*, *Zima w mieście*;
- 8) zorganizowanie kampanii informacyjnej skierowanej do dzieci i rodziców dotyczącej aktywności fizycznej rodziny (mającej na celu propagowanie aktywnego spędzania czasu całych rodzin);
- 9) włączanie lokalnych mediów do propagowania wszystkich rodzajów aktywności fizycznej;
- 10) powołanie zespołu ds. wychowania fizycznego, sportu szkolnego i młodzieżowego przy Prezydencie Miasta st. Warszawy;
- 11) powołanie koordynatora ds. sportu niepełnosprawnych w Urzędzie Miasta.

Cel szczegółowy 1.4. System informacji

Dobrze przygotowana i profesjonalnie upowszechniana informacja o terminach, akcjach, imprezach, zawodach, możliwościach spędzenia czasu wolnego będzie kluczowym elementem promocji sportu w mieście.

Zadania:

- 1) prowadzenie strony internetowej zawierającej pełną ofertę o zajęciach ruchowych w mieście, miejscach dostępnych do ćwiczeń oraz stała promocja stron www.sportowawarszawa.pl, www.zdrowa.warszawa.pl;
- 2) stworzenie i koordynowanie z jednego miejsca kalendarza wszystkich imprez sportowych miasta;
- 3) zorganizowanie systemu informacji o szkolnych i międzyszkolnych imprezach sportowych;

- 4) kierowanie informacji o zajęciach otwartych do wszystkich placówek edukacyjnych, rozpowszechnianie plakatów informacyjnych o zajęciach otwartych w poszczególnych dyscyplinach;
- 5) lepsze wykorzystywanie środków masowego przekazu w popularyzacji masowych imprez sportowych;
- 6) cykliczne i okolicznościowe wydawanie publikacji promujących tematykę aktywności fizycznej i sportu;
- 7) uwzględnienie informacji o obiektach sportowych w punktach Informacji Turystycznej.

Finansowanie programów celu strategicznego 1

Programy finansowane będą w ramach wydatków działu I 926 (Kultura fizyczna i sport) budżetu miasta stołecznego Warszawy, ze środków umieszczonych w planach finansowych jednostek organizacyjnych miasta (szkoły, placówki oświatowe, OSiR-y i inne) oraz biur Urzędu Miasta. Zapisy programów będą corocznie uwzględniane przy planowaniu budżetu m. st. Warszawy w powyższym zakresie. Przewiduje się również wystąpienia Miasta o środki z funduszy europejskich i z budżetu państwa w ramach ogłaszanych konkursów i programów rządowych.

Oczekiwane efekty:

- podniesienie jakości i skuteczności wychowania fizycznego w szkołach;
- poprawa sprawności fizycznej dzieci i młodzieży;
- wzrost świadomości zdrowotnej dzieci i młodzieży;
- wzrost liczby dzieci i młodzieży prowadzących zdrowy i aktywny styl życia;
- zwiększony udział dzieci i młodzieży w różnych formach aktywności fizycznej (szkolnych i pozaszkolnych);
- wzrost liczby uczniów uczestniczących w międzyszkolnym współzawodnictwie sportowym;
- wzrost liczby uczniów uczestniczących w miejskich imprezach o charakterze sportowo-rekreacyjnym;
- zwiększenie dostępności miejskiej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- poprawa standardów szkolnej bazy sportowej;
- poprawa bezpieczeństwa imprez sportowych;
- integracja młodych mieszkańców miasta.

Cel strategiczny 2 – Rozwój sportu i aktywności fizycznej mieszkańców Warszawy

Cel szczegółowy 2.1. Warszawa miastem ludzi aktywnych fizycznie

Założenia programu

Program jest skierowany do wszystkich mieszkańców Warszawy bez względu na wiek, płeć i sprawność fizyczną. Naszym zamierzeniem w tym obszarze jest zwiększenie powszechności i dostępności do sportu mieszkańcom Warszawy w różnych jego formach.

Zadania:

- 1) zwiększenie liczby osób regularnie uczestniczących w różnych formach aktywności fizycznej;
- 2) promocja aktywności fizycznej jako środka profilaktyki i promocji zdrowia;
- 3) dostęp do miejskiej bazy sportowej;
- 4) wspieranie organizacji pozarządowych działających w sporcie;
- 5) zwiększenie dostępu do placówek służby zdrowia w zakresie badań okresowych, monitorowania stanu zdrowia i orzecznictwa sportowego;
- 6) organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców stolicy m.in.: na boiskach piłkarskich *Syrenek i Orlików* oraz lodowiskach;
- 7) szukanie nowych możliwości pozyskiwania środków finansowych – pozabudżetowych, które wspierałyby realizację postawionych celów;

- 8) organizacja różnych form i ofert spędzania czasu wolnego: pikników i festynów rodzinnych, imprez biegowych, rowerowych, imprez na świeżym powietrzu, m.in. sportów zimowych (łyżwiarstwo, narciarstwo), cyklicznych zawodów sportowych w tym lig amatorskich w grach sportowych;
- 9) kontynuacja programu dla ludzi starszych: *Senior starszy sprawniejszy*;
- 10) wdrożenie programów sportowych jako formy terapii dla osób z uzależnieniami.

Cel szczegółowy 2.2. Upowszechnienie sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży

Założenia programu

Wiele rodzin z powodu różnych ograniczeń i problemów nie jest w stanie zagospodarować z pożytkiem wolnego czasu swoich dzieci.

Zamierzenia związane z celem szczegółowym 2.2 koncentrować się będą na bogatej i urozmaiconej ofercie sportowo-rekreacyjnej trafiającej w oczekiwania dzieci i młodzieży.

Zadania:

- 1) tworzenie nowych programów przygotowujących dzieci i młodzież do aktywizacji sportowej lub kontynuacja programów;
- 2) kontynuacja wdrożonych i sprawdzonych form, programów i zajęć rodzinnych;
- 3) zorganizowanie wspólnej kampanii społecznej biur Urzędu Miasta dotyczącej aktywności fizycznej i zdrowia;
- 4) przeprowadzenie pogłębionych badań dotyczących aktywności fizycznej młodzieży szkolnej Warszawy;
- 5) imprezy sportowe;
- 6) ligi amatorskie;
- 7) zajęcia ruchowe dla przedszkolaków;
- 8) zajęcia sportowe w ramach profilaktyki i resocjalizacji;
- 9) zajęcia na obiektach miejskich, m.in: boiskach piłkarskich *Syrenek* i *Orlików* oraz lodowiskach.

Cel szczegółowy 2.3. Sport akademicki

Założenia programu

Na terenie Warszawy działają 72 szkoły wyższe, które w ramach własnych jednostek organizacyjnych wychowania fizycznego uczelni zajmują się edukacją w zakresie wychowania fizycznego i sportu. Zamierzeniem miasta jest wsparcie ruchu studenckiego w organizacji zawodów i imprez o charakterze masowym.

Zadania:

- 1) współdziałanie z uczelniami warszawskimi w zakresie rozwoju sportu na ich terenie;
- 2) współpraca przy organizacji Akademickich Mistrzostw Warszawy;
- 3) wspieranie rozwoju gier zespołowych w ligach akademickich;
- 4) wspieranie rozwoju dyscyplin indywidualnych w klubach uczelnianych;
- 5) współudział w realizacji projektów przygotowanych przez uczelnie.

Cel szczegółowy 2.4. Sport osób niepełnosprawnych

Założenia programu

Wśród mieszkańców Warszawy stosunkowo liczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Część z nich zainteresowana jest podnoszeniem sprawności fizycznej w celu operatywniejszego radzenia sobie w życiu codziennym. Inni interesują się aktywnością fizyczną, której celem jest uczestniczenie w zorganizowanych formach współzawodnictwa sportowego. Ta grupa wymaga często specjalnych warunków do uprawiania wybranej dyscypliny sportu. Zamierzeniem miasta jest stworzenie dla tych osób warunków do uprawiania sportu na wybranym przez nie poziomie. Przewiduje się organizowanie stałych form zajęć dla tej grupy oraz wsparcie stowarzyszeń przygotowujących imprezy sportowe i rekreacyjne dla osób niepełnosprawnych.

Zadania:

- 1) promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych;
- 2) propagowanie i rozpowszechnianie wszelkich form aktywności fizycznej dostosowanych do różnego rodzaju niepełnosprawności;
- 3) zaszczepienie nawyku aktywności ruchowej, zdrowego trybu życia oraz uprawiania sportu u jak największej liczby osób niepełnosprawnych;

Zadania te będą realizowane we współpracy z obecnymi Biurami: Edukacji, Polityki Zdrowotnej i Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

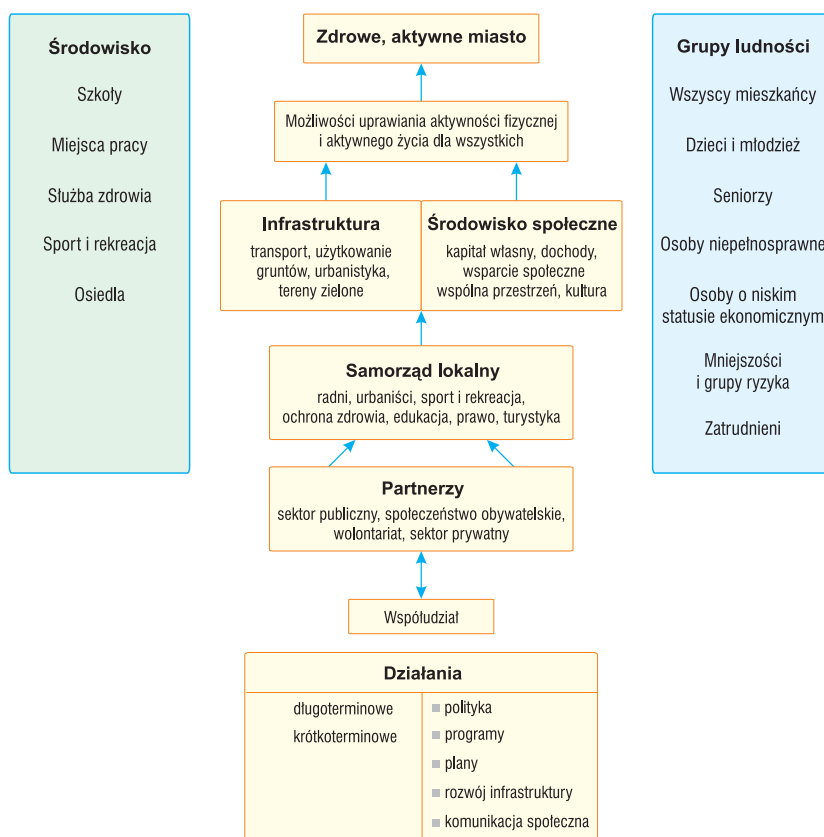
Cel szczegółowy 2.5. Koalicja dla sportu

Założenia programu

Realizacja tego celu wymaga skoncentrowania sił i środków na sprawie pozyskania jak największej grupy zwolenników zmian związanych ze zdrowiem i aktywnością ruchową. Wykracza to daleko poza obszar działania i kompetencje Biura Sportu, którego rola będzie tu jednak wiodąca. Zamierzenia z tym związane będą ukierunkowane na zmianę przyzwyczajeń i nawyków, przekonanie wszystkich (władz politycznych, pracowników Urzędu miasta, liderów stowarzyszeń, inwestorów prywatnych, że *Zdrowe Miasto* jest wspólnym przedsięwzięciem i wszelkie działania w tym kierunku będą wspólnym sukcesem.

Strategia rozwoju sportu w Warszawie powinna zachęcić do aktywnego udziału całej społeczności miasta we wspólnych przedsięwzięciach, w tworzeniu warunków partnerstwa, wspólnego podejmowania decyzji. Istotnym czynnikiem ułatwiającym rozwiązywanie problemów jest to, że wielu ludzi z różnych sektorów jest już zaangażowanych w takie przedsięwzięcia lub jest pozytywnie nastawionych do podobnych inicjatyw i chce wnieść do nich swój wkład.

Zasadniczym założeniem realizacji *Strategii* jest zintegrowanie działań sektora publicznego, społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego na rzecz tworzenia warunków do spędzania czasu wolnego w sposób aktywny. Charakterystykę tych zamierzeń przedstawia ryc. 8.

Ryc. 8. Ramy dla tworzenia zdrowego, aktywnego miasta.

Rozwój aktywności fizycznej i aktywnego życia mieszkańców Warszawy powinien być związany i zintegrowany z szerszym planowaniem procesów urbanistycznych. Przykładowo programy aktywnego życia mogą stanowić uzupełnienie inicjatyw miejskich takich, jak rozwój transportu, ochrona środowiska, oszczędność energii, poprawa zdrowia publicznego i ożywienie gospodarki miasta.

Sektor publiczny

Kadry odpowiedzialne za sport w Urzędzie i w jednostkach prowadzonych przez miasto muszą odgrywać wiodącą rolę w rozwijaniu *Strategii* nie tylko wewnątrz swojego środowiska pracowniczego. Wymagane będą codzienne decyzje związane z wyznaczonymi priorytetami w zakresie finansowania, realizacji wyznaczonych zadań, projektowania urbanistycznego, stawiania wymogów projektantom osiedli, aby uwzględniali budowę urządzeń i miejsc do aktywnego wypoczynku takich, jak np. place zabaw czy ścieżki rowerowe.

W propagowanie idei aktywnego życia powinny być zaangażowane szkoły (kształtowanie nawyków ruchowych od najmłodszych lat), zakłady opieki zdrowotnej, lekarze i pielęgniarki, których rola jest nie do przecenienia, także domy seniora zachęcające osoby starsze do aktywnego trybu życia.

Planiści i pracownicy transportu mogą odegrać ważną rolę w rozwoju aktywności ruchowej mieszkańców. Należy propagować wykorzystanie w szerszym niż dotychczas zakresie możliwości przemieszczania się pieszo lub rowerem kosztem poruszania się samochodem, co dodatkowo wiązać się może z poprawą bezpieczeństwa na drogach i zmniejszeniem ilości spalin. Powinny być również zapewnione środki i wsparcie techniczne dla aktywnych strategii transportu.

Ważna będzie rola urbanistów, którzy powinni odpowiadać za projektowanie terenów dla sportu i aktywności ruchowej.

Na policji spoczywa obowiązek promowania bezpieczeństwa ruchu drogowego, zapewnienie bezpieczeństwa w parkach i na terenach rekreacyjnych, a także podczas imprez sportowych oraz walka z wandalizmem.

Osoby odpowiadające za promocję miasta to działania na rzecz zwiększenia jego atrakcyjności zarówno dla mieszkańców, jak i gości odwiedzających Warszawę. Wpływ na atrakcyjność ma: organizowanie imprez sportowych, festiwali, karnawałów i wydarzeń sportowo-towarzyskich przyciągających turystów i tworzących atmosferę miasta przyjaznego dla ludzi.

Spółeczeństwo obywatelskie

Organizacje pozarządowe i grupy wolontariuszy są naturalnymi sprzymierzeńcami w realizacji projektów wspierania aktywnego życia i włączania w nie różnych osób bez względu na wiek, płeć i sprawność fizyczną.

Wspólnoty mieszkaniowe mają do odegrania jeszcze większą niż dotychczas rolę w integrowaniu środowiska mieszkańców i organizacji własnych imprez zwiększających aktywność mieszkańców. Podobnie wspólnoty parafialne, które potrafią docierać do lokalnych środowisk, w szczególności do dzieci i młodzieży z rodzin biednych i zagrożonych.

Nieformalne grupy społeczne tworzone często w dzielnicach mogą poprawić aktywność społeczności lokalnych, organizując spacer, wycieczki, zajęcia dla młodych matek i ich dzieci.

Sektor prywatny

Firmy prywatne mogą wspierać i sponsorować programy aktywnego wypoczynku pracowników i ich rodzin.

Coraz więcej mieszkańców korzysta z zajęć organizowanych komercyjnie, np. przez kluby fitness czy szkoły tańca, uczestnicząc także w organizowanych przez nie imprezach okolicznościowych.

Prywatne przedsiębiorstwa mogą zapewnić środki na zakup sprzętu, budowę obiektów, szlaków turystycznych czy ścieżek rowerowych.

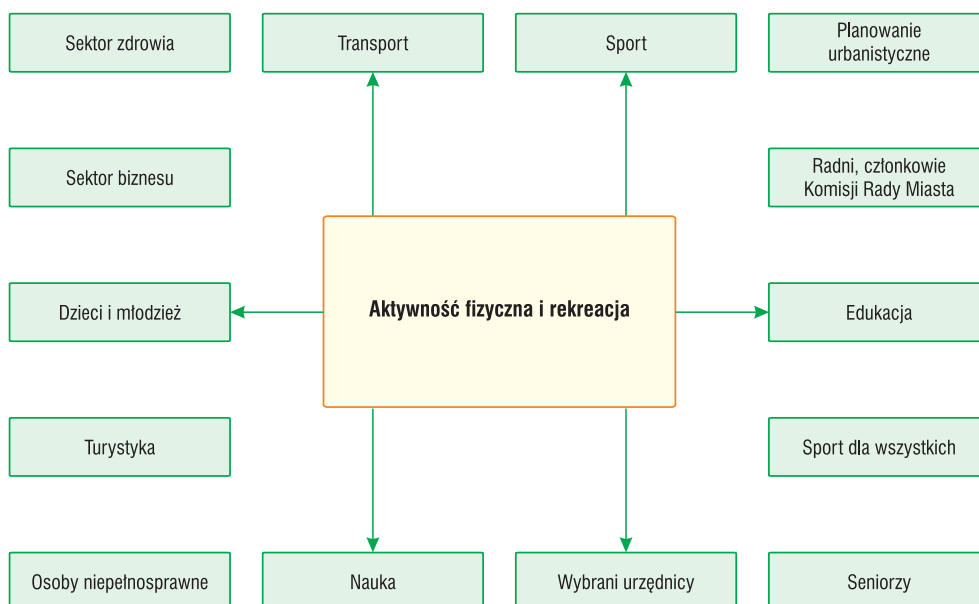
Liderzy biznesu coraz częściej pełnią rolę ambasadorów aktywnego i zdrowego stylu życia.

Budowanie zaangażowania

Zaprezentowane wcześniej podejście do rozwijania aktywności fizycznej mieszkańców zakłada, że sukces wymaga zaangażowania politycznego władz miasta i jego dzielnic na najwyższym poziomie. Burmistrzowie dzielnic powinni zapewnić tu nie tylko akceptację polityczną, ale także uwzględnić idące w ślad za nią wsparcie finansowe, przydział dodatkowych środków na realizację w planach urbanistycznych odpowiednich inwestycji i na zakup urządzeń.

Nie bez znaczenia będzie promowanie pozytywnych wzorów, osobisty przykład władz dzielnicowych, ich udział w imprezach sportowych czy własna aktywność sportowa.

Skoordynowanie planów i opracowanie harmonogramu działań związanych z celem szczegółowym 2.5. *Koalicja dla sportu* – wymaga zaangażowania w działanie wspominanych już sektorów publicznego i prywatnego. Związane z tym propozycje zmierzają do powołania społecznych grup wsparcia, w skład których wejdą m.in. znani sportowcy, menadżerowie biznesu, liderzy organizacji pozarządowych, przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych, kościołów, szkół. Osoby te powinny stanowić ważne wzory aktywnego trybu życia i przyciągać innych do udziału. Schemat działania takich grup przedstawiony jest na ryc. 9.

Ryc. 9. Funkcjonowanie grup aktywności fizycznej.

Główne zadanie tej grupy i jej lidera to bezpośrednie wdrażanie planu, modyfikacje i kontrola jego realizacji. Członkowie tej grupy będą też podejmować decyzje dotyczące priorytetów i działań oraz pełnią rolę mistrzów aktywnego wypoczynku. Oni również poprzez swoją wiarygodność, doświadczenie, kontakty w środowisku, reprezentowanie interesów mieszkańców, kontrolę stanu urządzeń i obiektów będą mieć wpływ na zmiany obecnej rzeczywistości.

Finansowanie programów celu strategicznego 2

Programy te finansowane będą przez Biuro Sportu i Rekreacji, wspierane ze środków Biura Polityki Społecznej i Biura Edukacji. Zapisy programów będą corocznie uwzględniane przy planowaniu budżetu m. st. Warszawy w powyższym zakresie. Przewiduje się również wystąpienia Miasta o środki z funduszy europejskich i z budżetu państwa w ramach ogłaszanych konkursów i programów rządowych.

Organizacje pozarządowe mogą się włączyć do programów organizując różnego typu imprezy dla mieszkańców miasta, takie jak np. *Piknik Olimpijski* organizowany przez Polski Komitet Olimpijski, *Maraton Warszawski*, *Senioriada*.

Oczekiwane efekty:

- poprawienie stanu zdrowia mieszkańców Warszawy;
- zwiększenie systematycznego udziału mieszkańców w różnych formach aktywności do 65% populacji mieszkańców;
- zwiększający się udział ludzi starszych w różnych formach aktywności fizycznej o 15 000 osób rocznie;
- integracja pokoleń poprzez włączenie różnych grup wiekowych;
- wyrabianie nawyków aktywności fizycznej przez całe życie;
- likwidacja barier utrudniających udział w aktywności osobom niepełnosprawnym, seniorom, kobietom z dziećmi.

Cel strategiczny 3 – Rozwój sportu młodzieżowego i wyczynowego

Cel szczegółowy 3.1. Współzawodnictwo sportowe jako podstawa rozwoju sportu do roku 2020

Założenia programu

W środowisku sportowym Warszawy dużą wagę przykładą się do szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży uzdolnionej w tym kierunku. Głównym zamierzeniem jest wyłonienie osób o ponadprzeciętnych zdolnościach motorycznych, pozyskanie najzdolniejszych dzieci do dalszego, bardziej zaawansowanego szkolenia sportowego. Jest to też element szerszego programu realizowanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, a Warszawa ma w tym zakresie znaczące osiągnięcia. Wysiłki nasze skierowane są na zwiększenie liczebności młodzieży uprawiających różne dyscypliny sportu w kategorii wiekowej młodzików i starszej do minimum 25 000 zawodników w skali roku we wszystkich kategoriach wiekowych. Celem długofalowym jest zapewnienie jak najlepszych warunków do podnoszenia poziomu sportowego na każdym etapie szkolenia i wyłonienie spośród zawodników osób najbardziej uzdolnionych i perspektywnie najlepiej rokujących.

Program ten jest realizowany głównie ze środków samorządowych. Dzięki niemu poprawi się także sytuacja materialna warszawskich szkoleniowców. Program będzie sukcesywnie rozbudowywany w najbliższych latach. W latach 2009-2020 wszystkie przedsięwzięcia w tej dziedzinie koncentrować się będą na rozszerzeniu realizowanego obecnie w Warszawie programu szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo pod nazwą *Ze szkoły na Olimp*.

Zadania:

- 1) szkolenie w klubach sportowych – wspieranie warszawskich klubów sportowych w zakresie zatrudniania kadry szkoleniowej, finansowania opłat związanych z wynajmem i eksploatacją bazy sportowej stowarzyszeń, organizacji szkolenia młodzieży. Podział środków finansowych odbywać się będzie proporcjonalnie do uzyskanych przez kluby wyników w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego i Warszawskiej Olimpiadzie Młodzieży;
- 2) skala finansowania i plan rozwoju poszczególnych dyscyplin określone zostaną na nowych zasadach, które uwzględnią: zasięg dyscypliny, potencjał organizacyjny i ekonomiczny, uczestnictwo, tradycje, perspektywy sukcesu, miejsce we współzawodnictwie krajowym i międzynarodowym, możliwości awansu zawodników do reprezentacji olimpijskiej. Nie wyklucza się przy tym indywidualnego wsparcia niewielkich grup szkoleniowych rokujących nadzieję na dobre wyniki, niezależnie od wyników samej dyscypliny;
- 3) szkolenie uczniów w szkołach sportowych oraz w szkołach mistrzostwa sportowego – wspieranie szczególnie uzdolnionych uczniów w łączeniu nauki z uprawianiem sportu na najwyższym poziomie;

- 4) szkolenie w 13 ogólnowarszawskich ośrodkach w: akrobatyce, judo, kolarstwie, lekkiej atletyce, łyżwiarstwie figurowym i szybkim, pływaniu, szermierce, taekwondo olimpijskim, taekwondo ITS, sportach walki i piłce wodnej. Ośrodki szkolenia, które prowadzą działalność w dyscyplinach olimpijskich, zostały umiejscowione na terenie obiektów posiadających dobre warunki szkoleniowe;
- 5) szkolenie zawodników powołanych do kadry Warszawy. Ma ono pomóc zawodnikom w awansie do kadry narodowej. Przewidywany okres pomocy wynosi nie dłużej niż dwa lub trzy lata, w zależności od dyscypliny i czas ten powinien wystarczyć, by dany zawodnik awansował do kadry narodowej;
- 6) dofinansowanie organizacji przygotowań i udziału reprezentantów klubów warszawskich w imprezach Ogólnopolskiego Systemu Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży. Dofinansowywane są zgrupowania przed zawodami finałowymi Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży oraz starty zawodników warszawskich w mistrzostwach Polski w kategoriach młodzieżowych;
- 7) organizacja warszawskiego systemu współzawodnictwa w poszczególnych dyscyplinach w dwóch kategoriach wiekowych: Mistrzostw Warszawy Młodzików i Juniorów Młodszych, w ramach Warszawskiej Olimpiady Młodzieży w relacji klubowej;
- 8) kontynuacja i rozszerzenie programu *Talent sportowy*;
- 9) wsparcie niektórych drużyn w grach zespołowych w siatkówce, koszykówce i piłce ręcznej grających w ekstraklasie – z uwagi na zasięg i zainteresowanie mieszkańców tymi rozgrywkami – w sposób nie systemowy, lecz w indywidualnym podejściu do każdego zespołu.

Cel szczegółowy 3.2. Rozwój warszawskich klubów sportowych

Założenia programu

Miasto ma świadomość postępującej dekapitalizacji obiektów sportowych położonych na terenie Warszawy, pozostających w posiadaniu warszawskich klubów. Częstym problemem są przy tym nieuregulowane do końca stany prawne nieruchomości, na których znajdują się owe obiekty. Systematycznie będzie realizowany program modernizacji i remontów obiektów sportowych, z których korzystają kluby warszawskie. Wsparcie finansowe uzyska też prowadzone w nich szkolenie w sporcie wyczynowym.

Warunkiem należytego funkcjonowania klubu sportowego i prawidłowego wykorzystania bazy sportowej jest podpisanie długoterminowej umowy dzierżawy, która daje możliwość pozyskania przez klub sportowy także środków pozabudżetowych.

Zadania:

- 1) tworzenie centrów sportowo-szkoleniowych otwartych dla szerokiej grupy młodzieży uprawiającej sport.
- 2) zapewnienie przez miasto środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania nieruchomości, jak również na bieżące remonty oraz ewentualne inwestycje na terenie nieruchomości, na których zlokalizowane są takie centra.

Cel szczegółowy 3.3. Organizacja prestiżowych imprez rangi mistrzowskiej

Założenia programu

Proces otrzymania praw organizacji zawodów wysokiej rangi typu mistrzostwa świata czy Europy jest długi i uzależniony zarówno od roli, jaką odgrywają nasi sportowcy w tego typu imprezach, jak również promocji tej dyscypliny przez władze międzynarodowych federacji sportu. Trzeba przyznać, że po przyznaniu Warszawie organizacji takich zawodów na ogół wszyscy są bardzo usatysfakcjonowani. Inicjatywy związane z ubieganiem się o przyznanie takich praw mają na celu przekonanie władz federacji do powierzenia Miastu st. Warszawie zawodów rangi mistrzowskiej. Organizacja ich stanowi nie tylko jego promocję, ale wpływa także na rozwój, wymuszając powstanie nowych obiektów hotelowych, arterii itp. Program w tym zakresie obejmie katalog metod oraz działań organizacyjnych i lobbystycznych, przybliży zaintereso-

wanym, np. polskim i okręgowym związkom sportowym, sposoby skutecznego ubiegania się o organizację znaczących imprez międzynarodowych.

Zadania:

- 1) wypracowanie zasad pozyskiwania sponsorów do współorganizowania imprez;
- 2) opracowanie programu kandydowania do organizacji imprez mistrzowskich;
- 3) stworzenie planu organizacji zawodów w Warszawie do roku 2020;
- 4) organizacja działań lobbujących.

Finansowanie programów celu strategicznego 3

Program finansowany będzie w ramach wydatków działu II 926 (Kultura fizyczna i sport) budżetu miasta stołecznego Warszawy. Zapisy *Programu* będą corocznie uwzględniane przy planowaniu budżetu m. st. Warszawy w powyższym zakresie.

Oczekiwane efekty:

- doskonalenie i rozszerzenie działalności ogólnowarszawskich ośrodków szkolenia;
- utworzenie do 2020 kolejnych siedmiu centrów sportowo-szkoleniowych;
- wzrost liczby klubów sportowych do 1500;
- systematyczny wzrost do roku 2020 udziału w szkoleniu do 25 000 zawodników w skali rocznej;
- zwiększenie dorobku punktowego Warszawy we współzawodnictwie ogólnopolskim;
- pomoc w przygotowaniu warszawskich sportowców do udziału w imprezach mistrzowskich oraz igrzyskach olimpijskich i paraolimpijskich;
- podwyższenie w stosunku do lat poprzednich dorobku medalowego Warszawy we współzawodnictwie międzynarodowym;
- organizacja dużych, prestiżowych imprez sportowych rangi europejskiej i światowej;
- podjęcie działań zmierzających do organizacji w Warszawie igrzysk olimpijskich.
- wzrost nakładów finansowych na sport.
- rozwój dyscyplin strategicznych dla sportu warszawskiego.

Cel strategiczny 4 – Kadra szkoleniowa

Cel szczegółowy 4.1. Kadra trenersko-instruktorska

Założenia programu

Zawód trenera znany był już w świecie antycznym wraz z rozpowszechnieniem się igrzysk sportowych oraz walk sportowych.

Obowiązujące obecnie przepisy stanowią, że zorganizowane zajęcia w zakresie sportu mogą prowadzić wyłącznie osoby posiadające kwalifikacje trenera lub instruktora sportu. Zajęcia sportowe w szkołach prowadzą nauczyciele wychowania fizycznego na podstawie odrębnych przepisów.

Osiągnięcie założonych celów strategicznych wymaga odpowiednio licznej, dobrze wykształconej i stale poszerzającej swoją wiedzę oraz doskonalącej umiejętności kadry specjalistów i wolontariuszy. Warszawa może korzystać z rozbudowanej sieci państwowych i prywatnych uczelni wychowania fizycznego. Dla rozwoju i doskonalenia kadr sportu w Warszawie podstawowe znaczenie ma przede wszystkim Akademia Wychowania Fizycznego, ponadto Szkoła Główna Handlowa, Wyższa Szkoła Rekreacji i Turystyki, Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki w Pruszkowie, Wyższa Szkoła Edukacji w Sporcie, Wyższa Szkoła Trenerów Sportu. Kilkanaście innych uczelni zajmuje się edukacją w zakresie wychowania fizycznego, sportu i turystyki.

Zadania:

- 1) organizacja kursów doskonalenia zawodowego kadry trenersko-instruktorskiej, pomyślanych jako cykl spotkań z wybitnymi trenerami z Polski i z zagranicy;

- 2) prowadzenie polityki kadrowej polegającej na obowiązkowym uczestnictwie w szkoleniu doskonalącym umiejętności zawodowe w różnych dyscyplinach sportu i zatrudnianiu tylko tych trenerów, którzy ten warunek spełniają;
- 3) organizacja spotkań z kadrą szkoleniową podsumowujących różne etapy szkolenia, pomyślanych jako element integracji środowiska;
- 4) wdrożenie warszawskiego programu *Trener*, który obejmie na początku najlepszych trenerów z 12 olimpijskich dyscyplin sportu;
- 5) stabilizacja warunków szkolenia (zapewnienia stałego miejsca zatrudnienia);
- 6) koordynacja zatrudnienia nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów i instruktorów w szkołach, samorządowych klubach sportowych;
- 7) organizacja warsztatów metodycznych w poszczególnych dyscyplinach sportu;
- 8) organizacja studiów podyplomowych ukierunkowanych na potrzeby warszawskiego sportu.

Finansowanie programów celu strategicznego 4

Program finansowany będzie w ramach wydatków działu I 926 (Kultura fizyczna i sport) budżetu miasta stołecznego Warszawy i wsparciu działu II 801 (Oświata i wychowanie), 854 (Edukacyjna opieka wychowawcza) i ze środków umieszczonych w planach finansowych jednostek organizacyjnych miasta.

Oczekiwane efekty:

- zwiększenie liczebności kadry szkoleniowej pracującej w warszawskich stowarzyszeniach sportowych do 1700 osób;
- zwiększenie roli i znaczenia trenerów w procesie szkolenia sportowego;
- poprawa warunków materialnych kadry trenersko-instruktorskiej oraz systemu ich zatrudniania w klubach;
- zatrudnienie do szkolenia w Warszawie większej liczby wysoko kwalifikowanej kadry trenerskiej.

Cel strategiczny 5 – Modernizacja i budowa infrastruktury sportowej

Założenia programu

Rozwój nowoczesnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz poprawa wykorzystania już istniejącej, to konieczne warunki upowszechniania aktywności fizycznej dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, szkolenia sportowego oraz organizacji współzawodnictwa sportowego we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców. Wysiłki Miasta podejmowane w tym zakresie koncentrować się będą na poszukiwaniu rozwiązań stwarzających warunki dla dalszego rozwoju infrastruktury sportowej, administrowanej przez samorząd, ze szczególnym uwzględnieniem modernizacji i budowy nowych obiektów wielofunkcyjnych i specjalistycznych.

Zadania:

- 1) planowanie inwestycji zapewniających równomierny rozwój infrastruktury sportowej na terenie całego miasta;
- 2) modernizacja i remonty istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej oraz poprawa ich wyposażenia w nowocześniejszy sprzęt;
- 3) budowa wielofunkcyjnych obiektów sportowych o wysokich standardach (*Syrenki*);
- 4) zwiększenie możliwości wykorzystania obiektów sportowych dla organizacji dużych imprez sportowych o charakterze widowiskowym;
- 5) poprawa warunków i bezpieczeństwa rozgrywania zawodów sportowych;
- 6) rozbudowa sieci dzielnicowej bazy sportowo-rekreacyjnej, np. *Orliki*;
- 7) zabezpieczenie rezerwy terenu w planach rozwoju miasta na rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej aktywnym formom wypoczynku; rozbudowa sieci ścieżek marszowych, biegowych, rowerowych, szlaków turystycznych, kąpielisk, przystani wioślarsko-kajakowych;

- 9) stworzenie w parkach miejskich warunków dla uprawiania indywidualnej i zorganizowanej aktywności fizycznej;
- 10) rozwijanie funkcji sportowo-rekreacyjnej w ramach projektu rewitalizacji brzegów Wisły;
- 11) powołanie zespołu ds. oceny i koordynacji projektów budownictwa sportowego realizowanych przez miejskie jednostki organizacyjne w zakresie zgodności ze standardami międzynarodowych federacji sportowych;
- 12) budowa obiektów specjalistycznych, których brak zasadniczo utrudnia dalszy rozwój dyscyplin sportu ważnych dla przygotowań do mistrzostw Europy, świata i igrzysk olimpijskich;
- 13) usuwanie barier architektonicznych ograniczających możliwość aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych, zwiększenie dostępności obiektów i urządzeń dla sportowców niepełnosprawnych;
- 14) pomoc w wykorzystywaniu przez szkoły funduszy europejskich przeznaczonych na inwestycje i modernizację obiektów sportowych.

Szansą dla rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej jest aplikowanie i wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych przeznaczonych na wspieranie rozwoju regionalnego oraz PPP. Niezbędne będzie także pozostawienie w planach zagospodarowania przestrzennego miasta istniejącego stanu posiadania terenów sportowo-rekreacyjnych z zachowaniem ich funkcji, a także rozszerzeniem tych funkcji na terenach nowo powstających osiedli mieszkaniowych.

Zakładana tendencja rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej do roku 2020

Rozwinięte kraje europejskie przyjęły założenie, że na 30-50 tys. mieszkańców powinien być dostępny przynajmniej jeden wielofunkcyjny obiekt sportowo-rekreacyjny. W przypadku dzielnic m. st. Warszawy taki wskaźnik niestety długo jeszcze nie będzie spełniony, dlatego proponujemy obecnie dążenie do osiągnięcia proporcji 1 obiekt na 80 tys. mieszkańców.

Finansowanie programów celu strategicznego 5

Program finansowany będzie w ramach wydatków działów: 801 (Oświata i wychowanie), 854 (Edukacyjna opieka wychowawcza) i 926 (Kultura fizyczna i sport) budżetu miasta stołecznego Warszawy.

Oczekiwane efekty:

- zwiększenie liczby obiektów sportowych miasta;
- zwiększenie dostępności do obiektów i związany z tym możliwy wzrost zainteresowania mieszkańców aktywnością fizyczną;
- możliwość organizacji wielkich międzynarodowych widowisk sportowych;
- modernizacja bazy oświatowej i stopniowe przekształcanie jej w wysokiej klasy obiekty sportowe.

Do roku 2020 stworzone zostaną możliwości przekazywania części środków przeznaczonych na wsparcie aktywności sportowej ze wskazaniem wybranych terenów realizacji projektu rewitalizacji społecznej. Ważnym zadaniem będzie także współpraca w zakresie korzystania przez mieszkańców Warszawy z Narodowego Centrum Sportu. Opracowany zostanie szczegółowy program w tym zakresie.

5.1. Monitoring sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, opieka medyczna

Cała młodzież szkolna uczestnicząca w zajęciach wychowania fizycznego powinna być objęta bardziej wnikliwą i systematyczną opieką medyczną, a w odniesieniu do dzieci i młodzieży trenującej w klubach sportowych lub uczestniczących w innych masowych akcjach (np. uczestnicy programu *Talent Sportowy*) obowiązkowo wprowadzony będzie Międzynarodowy Test Sprawności Fizycznej.

O konieczności podjęcia takich działań przekonują choćby wyniki badań przeprowadzonych w 2008 roku na terenie Warszawy i Mazowsza, podczas których dokonano oceny ogólnej sprawności zawodników, jak również ogólnej sprawności fizycznej dzieci ze szkół warszawskich. Wykazały one, że sprawność fizyczna w 70% dyscyplinach sportu jest niska i bardzo niska, co może wskazywać na pomijanie znaczenia treningu o charakterze ogólnorozwojowym, zbyt wczesną specjalizację, niski poziom wychowania fizycznego.

Rolą medycyny sportowej jest nie tylko leczenie sportowców, ale także szeroko rozumiana profilaktyka zdrowotna w sporcie i aktywności ruchowej. Do leczenia uprawnieni są tu lekarze posiadający odpowiednią specjalizację w tym zakresie. Natomiast do różnorodnych działań profilaktycznych powinni zostać przygotowani wszyscy zawodowo związani ze sportem i aktywnością fizyczną, tj. trenerzy, instruktorzy, nauczyciele wychowania fizycznego, działacze sportowi, pielęgniarki szkolne, a także pozostali, którym bliski jest nie tylko rozwój sportu wyczynowego, ale także stan zdrowia polskiego społeczeństwa.

Zasady profilaktyki, np. w zakresie oceny stanu przetrenowania, roli właściwego żywienia i podstaw suplementacji, roli sportu i aktywności ruchowej w rozwijaniu tzw. zdrowego stylu życia, prospołecznej roli sportu powinny być znane nie tylko lekarzom, których i tak od wielu lat brakuje w klubach sportowych i szkołach.

Problemem jest zła sytuacja w zakresie badań lekarskich i opieki medycznej nad dziećmi i młodzieżą trenującą w klubach sportowych. Po prostu brakuje lekarzy, a system opieki zdrowotnej jest w tym obszarze niewydolny. Obecnie opiekę medyczną w zakresie, o którym mówimy, sprawują: Poradnia Sportowa Lekarska w Warszawie oraz Centralny Ośrodek Medycyny Sportowej.

W uzgodnieniu z Oddziałem Warszawskim Polskiego Towarzystwa Medycyny Sportowej podjęte zostaną działania w następujących obszarach:

1. Intensyfikacja szkoleń w ramach programu „ABC medycyny sportowej” na terenie Warszawy w celu zwiększenia liczby lekarzy różnych specjalności posiadających uprawnienia w zakresie specjalistycznej opieki lekarskiej nad dziećmi i młodzieżą do 21 roku życia. Umożliwi to zwiększenie liczby i odbudowę specjalistycznych przychodni sportowo-lekarskich.
2. Objęcie cyklem szkoleń w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzieci i młodzieży uprawiających sport pielęgniarek szkolnych, a także trenerów, instruktorów i działaczy sportowych.
3. Stworzenie systemu współpracy lekarzy medycyny sportowej ze szkołami i klubami sportowymi w zakresie profilaktyki, jak również wybranych procedur leczniczych.
4. Szerszy udział wszystkich podmiotów i osób zajmujących się organizacją i nadzorem sportu dzieci i młodzieży w kongresach i seminariach organizowanych przez OW PTMS (cyklicznie – np. dwa razy w roku).
5. Szersze rozpropagowanie specjalistycznych czasopism poświęconych medycynie sportowej („Biblioteka sportowo-medyczna w każdym klubie sportowym i szkole”).
6. Wspieranie działalności i szersze włączenie do współpracy Studenckiego Koła Naukowego Medycyny Sportowej (pierwsze SKN działa już przy Centralnym Ośrodku Medycyny Sportowej).
7. Stały nadzór, współtworzenie i weryfikacja istniejących przepisów oraz regulacji prawnych (m.in. przepisy regulujące wiek rozpoczynania treningu sportowego

w poszczególnych dyscyplinach – wstępny projekt rozporządzenia powstał już na poziomie Zarządu Głównego PTMS i jest w fazie konsultacji).

Realizacja polityki rozwoju sportu wymaga dysponowania nowoczesnym zapleczem naukowym, metodycznym i technicznym oraz systemem specjalistycznej opieki zdrowotnej. Podstawowy cel strategiczny do roku 2020, to objęcie stałą opieką medyczną całej populacji młodzieży warszawskiej uprawiającej sport. Większość z tych założeń nie będzie mogło zostać zrealizowane w praktyce bez odpowiedniego dofinansowania ze strony władz samorządowych m.st. Warszawy.

5.2. Poprawa efektywności wykorzystania finansów publicznych

Sport warszawski finansowany jest głównie ze środków publicznych. W strukturze dochodów warszawskich klubów sportowych i stowarzyszeń podstawowe znaczenie mają środki finansowe warszawskiego samorządu terytorialnego. W okresie ostatnich trzech lat nakłady finansowe na warszawski sport bardzo wzrosły. Po kilkunastu latach zapewniono wreszcie środki finansowe na budowę nowego stadionu klubu sportowego „Legia”.

Środki niepubliczne na finansowanie sportu, to przede wszystkim wydatki z budżetów gospodarstw domowych oraz dochody własne stowarzyszeń, środki sportowych spółek akcyjnych oraz ze sponsoringu sportowego i działalności gospodarczej.

W latach 2010-2020 w dziedzinie sportu powinien rozwijać się stopniowo rynek kapitałowy. W warszawskim rynku finansowym, rozumianym jako miejsce konfrontacji popytu i podaży dóbr i usług, w latach 1990-2009 samorząd terytorialny uczestniczył jedynie jako podmiot zakupujący usługi sportowo-rekreacyjne. Taka struktura budżetu oznacza dbałość o dobro publiczne, którego dystrybucja rynkowa może być niemożliwa technicznie lub nieopłacalna ekonomicznie. Jako kryterium wyróżniające dobro publiczne uznano w Warszawie wzgląd społeczny. Oznacza to, że rozwój sportu w Warszawie może realizować się głównie w ramach sektora publicznego poprzez system dotacji dla stowarzyszeń oraz zakup usług sportowo-rekreacyjnych.

W najbliższych latach sytuacja ta powinna ulec zmianie w związku z przygotowywaną ustawą o sporcie. Według projektu ustawy zwiększone zostaną kompetencje samorządu terytorialnego w stosunku do sportu kwalifikowanego. Prawdopodobnie powstaną też lepsze warunki rozwoju w sporcie rynku kapitałowego i wchodzenia samorządu terytorialnego w spółki prawa handlowego. Nadzieje związane są też z rozwojem partnerstwa publiczno-prywatnego w dziedzinie sportu. W związku z kryzysem gospodarczym, który ograniczył środki publiczne, udział sektora prywatnego w sporcie może być znacznie większy.

5.3. Wskaźniki realizacji celów strategicznych

W ocenie realizacji celów przyjęto dwie grupy wskaźników: jakościowe i ilościowe – prezentują je zamieszczone niżej tabele 7 i 8.

Lp.	Przedmiot oceny	Wskaźnik	Uwagi
1.	Udział Warszawy w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego.	Utrzymanie czołowego miejsca w klasyfikacji ogólnopolskiej kolejnych lat w systemie Sportu Młodzieżowego.	Warunkiem jest utrzymanie na poziomie roku 2009 nakładów na sport młodzieżowy w Warszawie.
2.	Udział zawodników klubów warszawskich w Igrzyskach Olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy.	Utrzymanie I miejsca w klasyfikacji ogólnopolskiej pod względem liczby zdobytych medali.	Należy zapewnić dobre warunki klubom, w których trenują członkowie kadry olimpijskiej i narodowej.
3.	Programy i warunki ich realizacji dotyczące grup wykluczenia społecznego: niepełnosprawnych, młodzieży z rodzin problemowych, młodzieży uzależnionej.	Rozszerzenie programów specjalistycznych dla środowiska osób zagrożonych wykluczeniem.	Programy trzeba uzgodnić i skoordynować z Biurem Polityki Społecznej oraz Biurem Edukacji oraz obserwować zachodzące zmiany.
4.	Aktywny wypoczynek dzieci i młodzieży w okresie ferii szkolnych.	Nowe formy w ramach programu wypoczynku dzieci i młodzieży <i>Lato w mieście</i> i <i>Zima w mieście</i> .	Wskazana jest lepsza współpraca z władzami poszczególnych dzielnic Warszawy.
5.	Współpraca z sektorem prywatnym.	Rozszerzenie współpracy podmiotów prawa handlowego.	Podjęcie inicjatyw w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego i dokonywanie ocen zachodzących zmian.
6.	Aktywność fizyczna mieszkańców Warszawy w niezorganizowanych formach rekreacji.	Powstawanie nowych grup nieformalnych uczestniczących w aktywności fizycznej i sporcie w ramach wspólnoty samorządowej.	Należy podjąć współpracę ze spółdzielniami mieszkaniowymi, wspólnotami, organizacjami i stowarzyszeniami.

Tabela 7.
Jakościowe
wskaźniki
realizacji
celów
strategicznych

Lp.	Przedmiot oceny	Wskaźnik	Uwagi
1.	Programy i warunki ich realizacji dotyczące grup wykluczenia społecznego: niepełnosprawnych, młodzieży z rodzin problemowych, młodzieży uzależnionej.	Zapewnienie udziału ponad 200 szkół w projekcie <i>Otwarte boiska</i> , <i>Talent Sportowy</i> .	Możliwość współpracy z ośrodkami profilaktyki uzależnień.
2.	Aktywny wypoczynek dzieci i młodzieży w okresie ferii szkolnych. Program <i>Zima w mieście</i> i <i>Lato w mieście</i> .	Zapewnienie docelowo udziału w programach ponad 200.000 uczestników.	Ścisła współpraca z Biurem Edukacji i dzielnicami.
3.	Współpraca z sektorem prywatnym.	Liczba podmiotów współpracujących z samorządem terytorialnym w dziedzinie sportu.	Konieczny rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego.
4.	Aktywność fizyczna mieszkańców Warszawy w niezorganizowanych formach rekreacji.	Udział docelowo 40% mieszkańców Warszawy w różnych formach aktywnej rekreacji.	Konieczne prowadzenie badań sondażowych.
5.	Nasylenie obiektami sportowymi w Warszawie.	Rozwinięte kraje europejskie przyjęły założenie, że na 30-50 tys. mieszkańców powinien być dostępny przynajmniej jeden wielofunkcyjny obiekt sportowo-rekreacyjny. Przyjęto do roku 2020 budowę takich obiektów w proporcjach 1 na 80 tys. mieszkańców.	

Tabela 8.
Ilościowe
wskaźniki
realizacji
celów
strategicznych

Do roku 2020 niezbędne będzie przeprowadzenie badań, żeby uzyskać odpowiedź na pytania, jak warszawiacy oceniają zaangażowanie władz miasta w: organizację aktywności fizycznej mieszkańców, dostęp do obiektów, możliwości spędzenia czasu wolnego aktywnie uprawiając sport, atrakcyjność ofert rekreacyjnych i sportowych dla całych rodzin. Należy też zbadać, jak kształtuje się udział wydatków rodzinnych na sport itp. Planuje się przeprowadzenie badań pn. *Aglomeracja warszawska jako nowa przestrzeń publiczna dla rozwoju polskiego sportu*. W ramach wdrożenia efektów tych badań realizowane będą programy pilotażowe.

6.1. Założenia projektu badawczego

W różnych badaniach Warszawa traktowana jest jako samodzielna, samorządowa jednostka organizacyjna i administracyjna. Wszystkie jej problemy rozpatrywano głównie w aspekcie miasta, które liczy 1 700 000 mieszkańców. Pomijano natomiast fakt, że poza administracyjnymi granicami Warszawy znajdują się miasta satelickie aglomeracji warszawskiej. Praktycznie do tej pory nie zdefiniowano granic tej aglomeracji, które sięgają 20-30 km od centrum Warszawy, a według innych ocen nawet 40-50 km. Z teoretycznego punktu widzenia aglomerację stanowi zespół powiązanych ze sobą więzami przestrzennymi i funkcjonalnymi miast. Taka definicja pozwala wyznaczyć dwa zasięgi aglomeracji warszawskiej jako zespołu miejskiego:

1. **Zespół funkcjonalno-przestrzenny** (obszar metropolitalny Warszawy) – Warszawa jako miasto centralne oraz: Legionowo, Marki, Żąbki, Zielonka, Kobylka, Wołomin, Sulejówkę, Józefów, Otwock, Karczew, Konstancin-Jeziorna, Piaseczno, Piastów, Pruszków, Ożarów Mazowiecki, Łomianki.

2. **Zespół funkcjonalny** – obejmujący wyżej wymienione miasta oraz Nowy Dwór Mazowiecki, Radzymin, Góra Kalwaria, Milanówek, Brwinów, Podkowa Leśna, Grodzisk Mazowiecki, Błonie, Halinów, Jabłonna.

Należy również pamiętać, że jedność przestrzenną i funkcjonalną z powyższymi miastami tworzą silnie zurbanizowane wsie i osiedla takie, jak Raszyn czy Michałowice, których mieszkańcy prowadzą typowo miejski styl życia. Wzorując się na anglosaskim systemie administracyjnym jednostki te można nazwać dzielnicami podmiejskimi Warszawy.

Na przestrzeni lat pojęcia takie, jak „aglomeracja” czy „zespół miejski” zmieniały swoje znaczenia. Ostatnio częściej używane jest określenie „obszar metropolitalny”. W odniesieniu do Warszawy i jej otoczenia wszystkie trzy pojęcia w różnych opracowaniach stosuje się wymiennie.

Dotychczas model rozwoju sportu w Warszawie pomijał miasta satelity. Racjonalizacja rynku usług sportowych do roku 2020 wymaga nowego podejścia do warunków rozwoju sportu w aglomeracji warszawskiej. To podejście wymaga też uwzględnienia sytuacji związanej z kryzysem finansowym w Europie i Polsce. Warszawa powinna wykorzystać współpracę, możliwości organizacyjne i programowe miast aglomeracji warszawskiej oraz dorobek klubów sportowych miast satelitów w celu lepszego wykorzystania finansów publicznych.

6.2. Cele badań i hipotezy badawcze

Podstawowy cel badawczy stanowić będzie diagnoza i prognoza warunków rozwoju sportu w Warszawie do roku 2020.

Czynności badawcze będą zmierzały do: określenia nowych uwarunkowań rozwoju sportu w aglomeracji warszawskiej oraz wskazania czynników optymalizujących dotychczasowe rozwiązania organizacyjne, a także zdiagnozowania możliwości lepszego wykorzystania finansów publicznych z uwzględnieniem uwarunkowań kryzysu gospodarczego.

W ramach tych badań porównana też będzie sprawność fizyczna młodzieży warszawskiej i młodzieży z miast satelickich.

Przyjęte zostały następujące hipotezy badawcze:

1. Potencjalne możliwości organizacyjne i ekonomiczne aglomeracji nie są wykorzystywane. W dziedzinie sportu istnieje możliwość poprawy komunikacji z miastami satelickimi, gdzie mieszka znacząca część osób pracujących w Warszawie.
2. Przy współpracy w dziedzinie sportu z miastami satelickimi można lepiej wykorzystywać finanse publiczne. Wspólne przedsięwzięcia ułatwią obniżenie kosztów oraz podniosą poziom organizacyjny i sportowy systemu współzawodnictwa.
3. Strategiczne planowanie infrastruktury sportowej spowoduje poprawę celowości budowy obiektów w odniesieniu do potrzeb konkretnych dyscyplin sportowych i oczekiwań mieszkańców.
4. Zgodnie z prognozami demograficznymi do roku 2020 liczba ludności Warszawy będzie się zmniejszała. Zmniejszy się także liczebność młodzieży zainteresowanej uprawianiem sportu. Nie ulegnie natomiast zmianie liczba mieszkańców miast satelickich, więc młodzież z tych miast może zasilać warszawskie szkoły i kluby sportowe.

6.3. Projekty pilotażowe

6.3.1. Sprawność fizyczna mieszkańców aglomeracji warszawskiej

Projekty pilotażowe zostaną przeprowadzone w wybranych 3 dzielnicach Warszawy oraz 2 miastach satelickich. Przedmiotem projektów pilotażowych będzie: sprawność fizyczna dzieci i młodzieży w relacji do ich czasu wolnego, oferowanych im form aktywności fizycznej oraz proces treningu sportowego z młodzieżą uzdolnioną sportowo. Badania oraz projekty pilotażowe będą skierowane na:

- sprawność fizyczną dzieci i młodzieży z 10 szkół z dzielnic: Wola, Mokotów, Żoliborz (szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne);
- sprawność fizyczną dzieci i młodzieży z 10 szkół Pruszkowa, Wołomina, Nowego Dworu, Zielonki (szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne).

W badaniach zastosowany zostanie Międzynarodowy Test Sprawności Fizycznej. Łącznie badaniami tymi planuje się objąć 4000 uczniów.

6.3.2. Potrzeby mieszkańców aglomeracji warszawskiej w zakresie sportu

Przeprowadzone zostaną badania ankietowe na podstawie kwestionariusza ankiety w 3 dzielnicach: Śródmieściu, Bielanych i Ursynowie oraz 3 miastach: Zielonce, Nowym Dworze i Błoniu.

Przygotowany zostanie szczegółowy program badań i realizacji projektów uwzględniający metody ankietowe, testy sprawności fizycznej oraz analizę dokumentów administracyjnych m. st. Warszawy, dzielnic i miast satelickich.

Planuje się włączenie do badań uczelni warszawskich – Akademii Wychowania Fizycznego, Szkoły Głównej Handlowej, Akademii Pedagogiki Specjalnej.

6.4. Programy operacyjne

Warszawa otrzymała honorowy tytuł *Sportowej Stolicy Europy na rok 2008* między innymi za wysoką ocenę zaprezentowanych programów. W uchwalonej w grudniu 2008 roku *Społecznej Strategii Warszawy* wymienionych zostało 10 programów operacyjnych opracowanych i z powodzeniem wdrażanych przez Biuro Sportu. Zgodnie z hasłem *Warszawa miastem sportu i rekreacji* podjęto działania zmierzające do zwiększenia znaczenia i roli sportu w społecznym i ekonomicznym rozwoju Warszawy. W omawianych programach skupiono się na rozwoju czterech obszarów: sportu powszechnego, infrastruktury sportowej, sportu kwalifikowanego oraz rewitalizacji klubów sportowych. Wspomniany zestaw programów powiększony do trzynastu został również uwzględniony w *Strategii Rozwoju Sportu*. Lista ta może ulegać modyfikacji w miarę potrzeb, dopuszcza się także możliwość tworzenia nowych projektów. Przewiduje się jednak, że realizacja większości uwzględnionych w poniższym wykazie, odpowiednio dostosowywanych programów, będzie kontynuowana do 2020 roku.

Tabela 9. Wykaz programów realizowanych przez Biuro Sportu i Rekreacji, które będą rozwijane w ramach *Strategii Rozwoju Sportu*

Nazwa programu oraz harmonogram realizacji	Cele i efekty programu	Podmioty realizujące program	Adresaci programu	Środki w roku 2009 (w zł)
1	2	3	4	5
Otwarte obiekty sportowe Zajęcia sportowe prowadzone w Programie <i>Otwarte obiekty sportowe</i> mają charakter ogólnodostępny i nieodpłatny. Program zajęć realizowany jest na terenie szkół w systemie zajęć pozalekcyjnych, nadobowiązkowych dla wszystkich chętnych dzieci i młodzieży w następujących dyscyplinach sportowych: piłka nożna, siatkowa, koszykowa, ręczna, lekka atletyka. W całej Warszawie ponad 100 szkół udostępniło swoje boiska, hale i sale sportowe dla dzieci i młodzieży. <i>Termin realizacji:</i> styczeń-czerwiec, wrzesień-grudzień.	• Podniesienie sprawności fizycznej uczniów szkół podstawowych, gimnazjalistów oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych. • Przygotowanie dzieci i młodzieży do uczestnictwa w szeroko pojętej kulturze fizycznej, uczestnictwa w sporcie oraz do odbioru widowiska sportowego. • Zwiększenie liczebności dzieci i młodzieży spędzających czas wolny w sposób aktywny. • WYROBIEŃ u dzieci i młodzieży umiejętności współdziałania w grupie. • Podkreślenie roli trenera jako wychowawcy. • Wykorzystanie przez uczniów szkolnych obiektów sportowych.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Wydziały Sportu i Rekreacji dla dzielnic	Dzieci i młodzież szkolna	2 100 000 (2 066 000 - przekazane do dzielnic)
Od zabawy do sportu Program nadobowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego dla dzieci z klas I-III z m.st. Warszawy - nauczanie zintegrowane. Projekt ma na celu podniesienie sprawności fizycznej dzieci z najmłodszej grupy szkolnej, która ma najmniejsze szanse na korzystanie z profesjonalnie prowadzonych lekcji wychowania fizycznego w szkole. Program ma także na celu przygotowanie dzieci do uczestnictwa w szeroko pojętej kulturze fizycznej, uczestnictwa w sporcie oraz do odbioru widowiska sportowego. Z uwagi na wiek i związany z tym poziom rozwoju psychofizycznego dzieci z klas I-III szkoły podstawowej, program zakłada prowadzenie zajęć w oparciu o zabawy i gry ruchowe. <i>Termin realizacji:</i> styczeń-czerwiec, wrzesień-grudzień.	Spodziewane efekty programu: • dzieci uczestniczące w dodatkowych zajęciach w ramach Programu <i>Od zabawy do sportu</i> mają bardziej pozytywny stosunek do lekcji wychowania fizycznego; • dzieci objęte programem znacznie więcej czasu poświęcają na szkolne i pozaszkolne dodatkowe zajęcia ruchowe; • przejawiają większą aktywność ruchową podczas wspólnych zabaw z kolegami na podwórku; • częściej są inicjatorami i pomysłodawcami zabaw wśród rówieśników; • w większym stopniu przenoszą różne formy szkolnej aktywności ruchowej na grunt rodziny i częściej są inicjatorami wspólnych rodzinnych zabaw i ćwiczeń; • są bardziej samodzielne i częściej wyjeżdżają na kolonie i obozy; ich rodzice częściej i chętniej bawią się i ćwiczą wspólnie z nimi oraz uczestniczą w szkolnych i pozaszkolnych imprezach rekreacyjno-sportowych.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Wydziały Sportu i Rekreacji dla dzielnic Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie	Dzieci z klas I-III szkół podstawowych	1 500 000 (w BSIR - 270 000 na półfinały i finały)
Warszawska gra strategiczno-wyczynowa dla gimnazjalistów <i>Bądź w formie!</i> Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy za pośrednictwem Fundacji na rzecz Edukacji i Zdrowia „Perspektywa” organizuje Warszawską Grę Strategiczno-Wyczynową dla Gimnazjalistów <i>Bądź w formie!</i> Celem przedsięwzięcia jest aktywizacja sportowa gimnazjalistów oraz promocja aktywności fizycznej w różnorodnych formach. Pomysłodawcą i organizatorem gry jest Fundacja „Perspektywa”. Impreza finansowana jest ze środków Urzędu m.st. Warszawy. Warszawska Gra Strategiczno-Wyczynowa <i>Bądź w formie!</i> to jedyna tego typu impreza w stolicy. <i>Termin realizacji:</i> marzec-czerwiec.	• Zachęcenie młodzieży do aktywnego spędzania czasu wolnego i kształcenie nawyku prowadzenia zdrowego stylu życia. • Zainteresowanie grup młodzieży wszystkich warszawskich gimnazjów mniej powszechnymi wśród nich dziedzinami sportu, jak np. sztuki walki, kajakarstwo, wyścigi rowerowe, łucznictwo i inne. • Aktywizacja dyrektorów szkół w poszukiwaniu nowych i ciekawych propozycji skierowanych do uczniów. • Przyzwyczajanie do pracy w grupie.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy Wydziały Sportu i Rekreacji dla dzielnic	Młodzież szkół gimnazjalnych	199 018,57

1	2	3	4	5
Zima w mieście i Lato w mieście Program skierowany do dzieci i młodzieży szkolnej pozostające w czasie wakacji i ferii w Warszawie. <i>Termin realizacji:</i> corocznie w okresie ferii zimowych i letnich.	• Zapewnienie opieki uczniom pozostającym w mieście w czasie ferii zimowych i wakacji. • Dbanie o rozwój aktywności fizycznej uczniów. • Rozbudzanie wśród dzieci i młodzieży ciekawości poznawczej. • Budowanie więzi z miastem, dzielnicą, osiedlem. • Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z uwzględnieniem ponadprzeciętnie zdolnych i zainteresowanych różnymi dziedzinami nauki.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy Biuro Promocji Urzędu m.st. Warszawy Biuro Kultury Urzędu m.st. Warszawy Wydziały Sportu i Rekreacji dla Dzielnic	Dzieci i młodzież szkolna	16 000 000
Warszawska Olimpiada Młodzieży – w relacji szkolnej unikalny w Polsce system współzawodnictwa sportowego Nie ma w Polsce drugiego takiego systemu współzawodnictwa sportowego, który obejmowałby wszystkie szkoły w danym mieście w okresie całego roku. W zawodach dzielnicowych uczestniczyły: a) szkoły podstawowe – ponad 39 000 uczestników, około 3500 zespołów; b) gimnazja – około 24 000 uczestników, około 2200 zespołów; c) szkoły ponadgimnazjalne – 7000 uczestników, ponad 760 zespołów. W zawodach stołecznych uczestniczyły: a) szkoły podstawowe – ponad 4000 uczestników, 600 zespołów; b) gimnazja – około 5300 uczestników, 650 zespołów; c) szkoły ponadgimnazjalne – ponad 1840 uczestników, ponad 240 zespołów. <i>Termin realizacji:</i> wrzesień – czerwiec (wg. roku szkolnego)	Warszawska Olimpiada Młodzieży to najbardziej efektywny system w Polsce. Dzięki niemu przede wszystkim Warszawa zajmuje 1 miejsca we współzawodnictwie wojewódzkim i ogólnopolskim. Zawody organizowane są na poziomie szkolnym, dzielnicowym oraz stołecznym. Finałiści uczestniczą w finałach mazowieckich. Warszawska Olimpiada Młodzieży to nie tylko system sportowy. To także system wychowania młodzieży, przeciwdziałanie agresji, profilaktyka zdrowotna i społeczna. To najlepsza z możliwych oferta spędzania czasu wolnego w sposób atrakcyjny i pożyteczny.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Wydziały Sportu i Rekreacji dla dzielnic Szkolny Związek Sportowy Warszawy i woj. mazowieckiego	Dzieci i młodzież szkolna	
Senior starszy sprawniejszy Program <i>Senior starszy sprawniejszy</i> to program skierowany głównie do emerytów i rencistów. Zajęcia sportowo-rekreacyjne usprawniające mają charakter otwarty, ogólnodostępny i nieodpłatny. Realizowane są w obiektach ośrodków sportu i rekreacji – hale sportowe, pływalnie. <i>Termin realizacji:</i> cały rok.	• Podniesienie sprawności psychofizycznej osób starszych, głównie emerytów i rencistów. • Podniesienie zdolności do samodzielnego funkcjonowania. • Podniesienie jakości życia. • Wdrażanie nawyków zdrowego stylu życia obejmującego ćwiczenia fizyczne, dietę i pozytywne myślenie. • Przeciwdziałanie monotonii dnia codziennego. • Uświadczenie potrzeby i kształtowanie nawyku aktywności ruchowej. • Rozszerzenie możliwości kontaktu z innymi ludźmi dla osób samotnych.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy OSiR-y i inne obiekty sportowe	Emeryci i renciści	2 455 258

1	2	3	4	5
Niepełnosprawni - sprawniejsi Program aktywizacji ruchowej skierowany do niepełnosprawnych mieszkańców Warszawy. Nowy pilotażowy program obejmuje naukę oraz doskonalenie nabytej już umiejętności pływania. W programie uczestniczą osoby o ograniczonej w stopniu znacznym lub umiarkowanym zdolności ruchowej, np. korzystające przy poruszaniu się ze sprzętu ortopedycznego, po przebytych amputacjach lub z niedowładem kończyn. Program kierowany do wszystkich niepełnosprawnych ruchowo mieszkańców Warszawy, którzy w najbardziej dla nich przyjaznym środowisku wodnym zechcą w sposób praktyczny realizować hasło <i>Niepełnosprawni - sprawniejsi</i>. Jedynym warunkiem uczestniczenia w programie jest posiadanie zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań medycznych do pływania na poziomie rekreacyjnym. Do realizacji programu wytypowano sześć pływalni w różnych dzielnicach miasta. <i>Termin realizacji:</i> w 2009 r. od czerwca	Aktywizacja ruchowa osób niepełnosprawnych.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy przy współpracy z KSN "START"	Osoby niepełnosprawne	250 000
Sportowy talent Program <i>Sportowy talent</i> kierowany jest do dzieci i młodzieży o zainteresowaniach i uzdolnieniach sportowych. Ma on zachęcać dzieci do uprawiania sportu, integrować, wypełniać czas wolny, uczyć zasad <i>fair play</i>, utrwalać pozytywne nawyki, sprzyjać zdrowiu i kondycji fizycznej, wypełniać czas wolny po zajęciach szkolnych itp. Rocznie w programie uczestniczy blisko 7500 dzieci i młodzieży: a) w grupach min. 10-osobowych; b) od pierwszej klasy szkoły podstawowej (wyjątek tzw. dyscypliny wczesne); c) do kategorii wiekowej młodzik zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowanych trenerów i instruktorów; d) zajęcia odbywają się 3 razy w tygodniu po 1,5 godziny. <i>Termin realizacji:</i> cały rok.	• Oferta dla dzieci udziału w różnych dyscyplinach sportu. • Pozyskanie najzdolniejszych dzieci do dalszego, bardziej zaawansowanego, ukie-runkowanego szkolenia sportowego. • Zwiększenie liczebności dzieci i młodzieży uprawiających różne dyscypliny sportu. • Rozwój wybranych dyscyplin sportu. • Integracja wokół ciekawej formy spędzenia czasu po zajęciach szkolnych. • Propozycja podniesienia statusu zawodu trenera szkolącego dzieci i młodzież. • Wyrównywanie szans dzieci uzdolnionych sportowo niezależnie od statusu materialnego rodziców.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Wydział Sportu Kwalifikowanego Organizacje pozarządowe (kluby sportowe, fundacje, UKS-y)	Dzieci i młodzież od I klasy szkoły podstawowej do młodzika włącznie (szkoła podsta-wowa i gimna-zjum zależnie od dyscypliny sportu)	7 400 000 (dla 450 grup)
Ze szkoły na Olimp System organizacji i rozwoju sportu młodzieżowego w Warszawie. Założeniem programu jest objęcie szkoleniem możliwie jak największej liczby młodzieży, od wieku szkolnego do kategorii młodzieżowej włącznie. Pożądanym efektem końcowym takich działań jest stały wzrost ilościowy i jakościowy szkolonych zawodników, przekładający się na powołania do kadry narodowej. Stąd geneza nazwy i przestanie programu - <i>Ze szkoły na Olimp</i>. W ramach systemu realizowane są następujące zadania w zakresie szkolenia i współzawod-nictwa sportowego młodzieży uzdolnionej: a) szkolenie w klubach sportowych; b) szkolenie w szkołach sportowych; c) szkolenie w Ogólnowarszawskich Ośrodkach Szkolenia - dla młodzieży uzdolnionej skupionej w wybranych ośrodkach klubowych, w określonych dyscyplinach sportu; d) szkolenie zawodników powołanych do kadry Warszawy. <i>Termin realizacji:</i> cały rok.	Celem programu - realizowanego przy współpracy z Warszawsko-Mazowiecką Federacją Sportu - jest objęcie szkoleniem możliwie jak największej liczby szczególnie uzdolnionych zawodników. Młodzieży tej miasto stara się zapewnić możliwie jak najlepsze warunki do podnoszenia poziomu sportowego na każdym etapie szkolenia, wyłaniając spośród niej zawodników najbardziej uzdolnionych i perspektywicznych. Zawodników tych obejmuje się, na każdym kolejnym poziomie rozwoju sportowego, szczególną opieką i wsparciem niezbędnym do kontynuowania coraz bardziej zaawansowanego treningu sportowego	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Warszawsko-Mazowiec-ka Federacja Sportu Organizacje pozarządowe (kluby sportowe, fundacje, UKS-y)	Dzieci i młodzież szkolna od kate-gorii wiekowej młodzik do kate-gorii młodzieżo-wiec włącznie (zależnie od dys-cypliny sportu)	12 830 000

1	2	3	4	5
Rewitalizacja warszawskich klubów sportowych. Program przewiduje: 1. Uregulowanie stanu prawnego nieruchomości użytkowanych przez warszawskie kluby sportowe położonych na gruntach należących do m.st. Warszawy. 2. Przejęcie w zasoby miasta terenów i obiektów sportowych. 3. Uregulowanie form zarządzania. 4. Wsparcie klubów w działalności na rzecz sportu warszawskiego. Pierwszym etapem programu było utworzenie Centrów Sportowo-Szkoleniowych, których podstawowym zadaniem jest stworzenie warunków do korzystania przez młodzież warszawską z bazy sportowej. W ramach dofinansowania Miasto zapewnia środki finansowe na pokrycie kosztów działalności Centrów. <i>Termin realizacji:</i> cały rok.	• Powstrzymanie postępującej dekapitalizacji obiektów sportowych położonych na terenie m.st. Warszawy, które są w posiadaniu warszawskich klubów sportowych. • Stworzenie odpowiednich warunków do korzystania przez młodzież warszawską z bazy sportowej stolicy.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Wydział Sportu Kwalifikowanego Organizacje pozarządowe (kluby sportowe)	Warszawskie kluby sportowe	1 856 748
Stypendia sportowe dla zawodników uzyskujących najlepsze wyniki sportowe Stypendia wypłacane zawodnikom uzyskującym znakomite wyniki sportowe stanowią istotną pomoc w dofinansowaniu szkolenia sportowego na najwyższym poziomie. Intensywny trening m.in. wymaga wsparcia w zakresie odżywek i mikroelementów niezbędnych do znoszenia dużych obciążeń treningowych organizmu. <i>Termin realizacji:</i> cały rok.	Pomoc najzdolniejszym zawodnikom Warszawy w osiąganiu najlepszych wyników sportowych. Utrzymanie Warszawy na pozycji lidera w sporcie młodzieżowym.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy	Zawodnicy warszawskich klubów sportowych	2 230 000
Warszawska drużyna - rozgrywki ligowe Zadanie powyższe obejmuje wsparcie szkolenia sportowego w zespołowych grach sportowych, w których kluby warszawskie osiągają najwyższy poziom w Polsce (od II ligi wzwyż). Nieodzownym elementem szkolenia najzdolniejszej sportowo młodzieży jest udział we współzawodnictwie sportowym, w rywalizacji z najlepszymi zawodnikami w danej dyscyplinie, którego celem jest podnoszenie poziomu mistrzostwa sportowego. Wsparcie miasta dotyczy zarówno przygotowania, jak i udziału tych drużyn w zgrupowaniach sportowych. <i>Termin realizacji:</i> cały rok.	Utrzymanie wysokiej pozycji Warszawy w drużynowych grach sportowych.	Biuro Sportu i Rekreacji Urzędu m.st. Warszawy Wydział Sportu Kwalifikowanego Organizacje pozarządowe (kluby sportowe, fundacje, UKS-y)	Zawodnicy warszawskich klubów sportowych	1 800 000

Tabela 10.
Realizacja programu
sportowo-rekreacyj-
nego SYRENKA

Nazwa programu oraz harmonogram realizacji	Cele i efekty programu	Podmioty realizujące program	Adresaci programu	Środki w 2009 r.
Program sportowo-rekreacyjny SYRENKA Realizowany jest zgodnie z założeniami tzw. mechanizmu norweskiego, tj.: - nieodpłatny dostęp dla wszystkich zainteresowanych dzieci i młodzieży szkolnej (nie dotyczy lodowisk); - organizację zajęć sportowych i rekreacyjnych: pn.-pt. w godz. 15.00-19.00 w okresie od kwietnia do września; - zaangażowanie instruktorów/animatorów do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą; do ich obowiązków należy m.in. organizowanie zajęć sportowych i rekreacyjnych, udzielanie instruktażu, wypożyczanie sprzętu sportowego, dbanie o bezpieczeństwo osób uczestniczących w zajęciach, dbanie o zachowanie porządku na terenie strefy oraz prowadzenie ewidencji osób korzystających ze strefy; - możliwość organizacji zajęć dla osób niepełnosprawnych ruchowo.	Celem ogólnym projektu jest poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży. Celem bezpośrednim jest stworzenie warunków do aktywności fizycznej dla dzieci i młodzieży w wieku 4-18 lat. Efektami projektu są: - udostępnianie dzieciom i młodzieży w wieku 4-18 lat stref rekreacji odpowiednich dla tej grupy wiekowej, - prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, - instruktaż i opieka wykwalifikowanego instruktora/animatora, - wyrabianie i utrwalanie nawyków uczestnictwa w różnego rodzaju aktywności ruchowej.	Dzielnice m. st. Warszawy Ośrodki Sportu i Rekreacji Ogrody Jordankowskie Program realizowany jest na terenie nowo powstałych obiektów wielofunkcyjnych - <i>Syrenkach</i>	Dzieci i młodzież szkolna	278 600 (przekazane do zarządców obiektów)

7.1. Podział zadań pomiędzy Urząd m.st. Warszawy i dzielnice

Zadania miasta

- Przygotowywanie projektu *Strategii Rozwoju Sportu do roku 2020* w m.st. Warszawa – przy współpracy instytucji naukowych, wyższych uczelni, w tym Akademii Wychowania Fizycznego.
 - Przygotowywanie projektów uchwał kierunkujących i optymalizujących rozwój sportu i rekreacji w m.st. Warszawie.
 - Współpraca międzynarodowa w dziedzinie sportu i rekreacji oraz promocji Warszawy.
 - Opracowanie, finansowanie oraz nadzór nad realizacją miejskiego systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży we współpracy z Warszawsko-Mazowiecką Federacją Sportu.
 - Analiza potrzeb dotyczących tworzenia szkół sportowych pod kątem drożności systemu szkolenia sportowego dzieci i młodzieży na poszczególnych poziomach edukacyjnych.
 - Wnioskowanie w sprawie powoływania ośrodków sportu i rekreacji.
 - Współpraca z właściwymi instytucjami w zakresie przygotowań i organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA „Euro 2012”.
 - Przygotowywanie projektów budżetów w dziedzinie kultury fizycznej i sportu oraz nadzór nad ich realizacją.
 - Koordynacja procesu realizacji inwestycji sportowych przez dzielnice i inne podmioty.
 - Przygotowanie oraz realizacja procesu rewitalizacji warszawskich klubów sportowych.
 - Nadzór na realizacją przygotowań reprezentacji Warszawy do udziału w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego, przy współpracy z Warszawsko-Mazowiecką Federacją Sportu.
 - Współpraca z polskimi związkami sportowymi w zakresie organizacji w Warszawie wielkich imprez sportowych, w tym mistrzostw świata, Europy oraz mistrzostw Polski.
 - Przygotowanie oraz koordynacja realizacji programu wypoczynku dzieci i młodzieży *Zima i Lato w Mieście* w czasie wolnym oraz w okresie ferii szkolnych.
 - Współdziałanie z dzielnicami warszawskimi przy opracowywaniu miejskiego kalendarza imprez, w tym kalendarza imprez dla osób niepełnosprawnych.
 - Opiniowanie projektów obiektów sportowych pod kątem zgodności z wymogami technicznymi międzynarodowych federacji sportowych i polskich związków sportowych.
 - Nadzorowanie procesu komunalizacji obiektów sportowych; określenie zasad korzystania z obiektów skomunalizowanych przez stowarzyszenia, instytucje i organizacje sportowe.
 - Opracowywanie prognoz dotyczących warunków rozwoju kultury fizycznej oraz sytuacji demograficznej w Warszawie.
 - Określanie zasad udzielania dotacji podmiotom niepublicznym.
 - Organizacja seminariów i konferencji dla trenerów i instruktorów we współpracy z Kuratorium Oświaty i Akademią Wychowania Fizycznego.
 - Nadzór nad obiektami miejskimi.
- Biuro Sportu i rekreacji Urzędu m.st. Warszawy podejmuje współpracę z Biurem Stołecznego Konserwatora Zabytków w dziedzinie ochrony zabytkowych obiektów sportowych, np. obiekty KS Legia, KS Warszawianka, KS Drukarz etc.

Zadania dzielnic

- Przygotowywanie wieloletnich programów i planów rozwoju sportu i rekreacji w dzielnicach.

- Przygotowywanie projektów budżetu w dziedzinie kultury fizycznej i sportu.
- Tworzenie warunków dla rozwoju wychowania fizycznego w szkołach samorządowych oraz organizacja zajęć nadobowiązkowych.
- Tworzenie szkół z rozszerzonym programem wychowania fizycznego.
- Współpraca z wydziałami oświaty przy tworzeniu klas sportowych.
- Wspieranie szkolnych i uczniowskich klubów sportowych.
- Wspieranie klubów i stowarzyszeń kultury fizycznej w realizacji zadań związanych ze szkoleniem sportowym dzieci i młodzieży.
- Nadzór na dzielnicowych ośrodkach sportu i rekreacji.
- Realizacja planu lokalnych inwestycji sportowych.
- Realizacja planu remontów skomunalizowanych obiektów sportowych.
- Określanie zasad korzystania przez szkoły, stowarzyszenia i instytucje sportowe z dzielnicowych obiektów sportowych, w porozumieniu z urzędem na poziomie miasta.
- Opracowywanie dzielnicowych programów rozwoju kultury fizycznej.
- Realizacja dzielnicowych programów aktywnego wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie zimowych i letnich ferii szkolnych *Zima w mieście* i *Lato w mieście*.
- Opracowywanie dzielnicowego kalendarza imprez rekreacyjno-sportowych i nadzór nad jego realizacją.
- Organizacja zajęć rehabilitacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i osób dorosłych (gimnastyka korekcyjna, zajęcia wspomagające).

7.2. Zakończenie

Strategię Rozwoju Sportu w Warszawie należy traktować jako dokument otwarty na wszelkie pozytywne oddziaływania i wzbogacanie treści. Wymaga ona, z jednej strony, stałego monitoringu, reagowania na stale zmieniające się warunki życia i oczekiwań mieszkańców Warszawy, z drugiej zaś – jest przyjazna wszelkim nowym inicjatywom, projektom, programom i innowacjom.

Biuro Sportu zamierza dokonywać rocznej oceny realizacji założonych zadań, oceny współpracy z innymi jednostkami samorządu – w ramach koalicji dla sportu i dokonywać w niej zmian, które będą wymagane dla poprawy tej sfery działania.

I. Harmonogram działań

1. Obszar działania – sprawność fizyczna dzieci i młodzieży

Lp	Nazwa zadania	Opis zadania	Okres realizacji
1.	Promocja autorskich programów wychowania fizycznego.	Wybór drogą konkursu najciekawszych pod względem formy i treści programów realizacji szkolnego wf, stosowanych w systemie klasowo- lekcyjnym oraz upowszechnienie ich w celu podniesienia atrakcyjności zajęć wychowania fizycznego. Wyróżnienie i nagradzanie autorów programów. Publikacje prac.	do roku 2015
2.	Wdrażanie nowoczesnych programów kontroli poziomu sprawności fizycznej.	Wybór poprzez konkurs najlepszych programów powszechnej oceny sprawności fizycznej i upowszechnienie stosowania pomiarów. Organizacja tygodnia sprawności fizycznej w szkołach. Upowszechnienie akcji.	do roku 2016
3.	Doskonalenie szkolnego systemu współzawodnictwa młodzieży.	Udoskonalenie programu Warszawskiej Olimpiady Młodzieży, wprowadzenie nowych dyscyplin i konkurencji sportowych. Dostosowanie programów zawodów do warunków terytorialnych i infrastruktury. Zwiększenie udziału uczniów.	zadanie ciągłe
4.	Promocja umiejętności pływania.	Wdrożenie umiejętności bezpiecznego zachowania na wodzie, zapobiegania wypadkom oraz podstaw ratownictwa wodnego, potwierdzone stosownym certyfikatem. Program przeznaczony jest dla młodzieży gimnazjalnej.	do roku 2020
5.	Rozszerzanie programu <i>Sportowy talent</i> .	Zwiększenie zakresu zadań programu poprzez działania zmierzające do uaktywnienia większej liczby środowisk lokalnych (samorząd). Wprowadzenie nowych zadań zwiększających aktywność dzieci ze środowisk zagrożonych. Rozszerzenie oferty programowej na nowe aktywności i dyscypliny. Rozwój uczniowskich klubów sportowych i stowarzyszeń lokalnych.	do roku 2015
6.	Promocja programów sportowo-rekreacyjnych zajęć pozalekcyjnych.	Wybranie w drodze konkursu atrakcyjnych programów zajęć pozalekcyjnych. Promocja programów wśród podmiotów realizujących zadanie. Uatrakcyjnienie programów działań uczniowskich klubów sportowych. Wspieranie wolontariatu.	zadanie ciągłe

2. Obszar działania – aktywność fizyczna mieszkańców

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Okres realizacji
1.	Promocja aktywności fizycznej w społeczeństwie.	Promocja programów aktywności fizycznej dla różnych grup wiekowych, środowiskowych i zawodowych, uwzględniających potrzeby osób z problemami zdrowotnymi, w szczególności z otyłością i nadwagą.	zadanie ciągłe
2.	Inicjowanie i wspieranie realizacji programów upowszechniania aktywności fizycznej w różnych środowiskach i grupach społecznych.	Opracowanie założeń systemu ubiegania się organizatorów sportu dla wszystkich o dofinansowanie realizacji programów przeznaczonych dla różnych środowisk zawodowych.	zadanie ciągłe
3.	Promocja turystyki aktywnej.	Określenie zasad wykorzystania i wspierania programów turystyki, a w szczególności tzw. turystyki aktywnej związanej z różnymi dyscyplinami sportu, jak żeglarstwo, kajakarstwo, sporty rowerowe, wspinaczka górską, narciarstwo biegowe, łyżwiarstwo - budowanie akceptacji społecznej dla aktywnych form spędzania czasu wolnego. Wdrażanie wybranych w drodze konkursu najciekawszych programów.	zadanie ciągłe
4.	Rozszerzenie systemu rekreacji i sportu osób niepełnosprawnych jako formy rehabilitacji.	Program dotyczy rekreacji ruchowej osób w starszym wieku. Celem programu jest promocja zdrowego stylu życia osób oraz aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych poprzez podniesienie ich sprawności i wydolności.	2008-2010
5.	Promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych.	Nadrzędnym celem programu jest propagowanie i rozpowszechnianie wszelkich form aktywności fizycznej zarówno rekreacyjnej, jak i sportu paraolimpijskiego.	zadanie ciągłe

3. Obszar działania – rozwój sportu wyczynowego

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Okres realizacji
1.	Identyfikacja zasad i czynników koniecznych do zapewnienia ciągłości szkolenia sportowego.	Realizacja zadania ma ograniczyć skutki rezygnacji i zahamowań karier sportowych. Ma wskazać trenerom procesy warunkujące systematyczny rozwój poziomu sportowego w wieloletnim okresie szkolenia sportowego. Ma wskazać metody, środki szkoleniowe stosowane na etapach szkolenia wszechstronnego, ukierunkowanego i specjalistycznego realizowanego w klubach, w ośrodkach szkoleniowych. Określić główne zasady indywidualizacji treningu. Zadanie będzie opracowane w podziale na sporty indywidualne, zespołowe i sporty wczesne.	do roku 2012
2.	Doskonalenie i rozszerzanie Programu szkolenia młodzieży uzdolnionej.	Realizacja zadania ma na celu skorygowanie metod stosowanych w szkoleniu wojewódzkim, sportowych centrach metodyczno-szkoleniowych i szkołach mistrzostwa sportowego. Rozszerzenie programu na wszystkie dyscypliny olimpijskie. Zadanie będzie wykonywane w systemie konsultacyjnym i konferencyjnym. Określi wizję szkolenia warszawskiego i wojewódzkiego.	zadanie ciągłe
3.	Modyfikacja Młodzieżowego systemu współzawodnictwa sportowego - Warszawska Olimpiada Młodzieży.	Wykonanie zadania wiąże się z dokonaniem analizy skuteczności systemu współzawodnictwa, jego programu, konkurencji, dyscyplin, częstotliwości startów, przebiegiem karier zawodników, spójności z klasyfikacją sportową i stosowana punktacją.	do roku 2011
4.	Opracowanie strategii rozwoju olimpijskich dyscyplin sportowych.	Zadanie ma na celu uporządkowanie strukturalne i programowe dokumentacji szkoleniowej klubów sportowych, okręgowych związków sportowych, szkół sportowych. Określenie najważniejszych tendencji rozwojowych w sporcie olimpijskim oraz niezbędnych warunków osiągnięcia sukcesu sportowego.	do roku 2010
5.	Opracowanie programów przygotowań do MMP, MPJ, OOM, MMM.	Określenie wszystkich istotnych czynników organizacyjno-merytorycznych wpływających na ostateczny wynik sportowy. Uwzględnienie etapowości szkolenia w cyklu rocznym.	zadanie ciągłe
6.	Poprawa bezpieczeństwa na obiektach sportowych.	Wykonanie zadania ma na celu przygotowanie i wdrożenie wieloletnich programów edukacyjno-szkoleniowych związanych z bezpieczeństwem imprez masowych i zgromadzeń publicznych dotyczących Stewardingu (program szkoleń spikerów stadionowych wolontariatu sportowego). Upowszechnienie zasad bezpieczeństwa wśród młodzieży szkolnej. Realizowanie we współpracy ze szkołami programu kulturalnego kibicowania.	zadanie ciągłe
7.	Opracowanie programu organizacji dużych imprez sportowych w Warszawie.	Celem jest opracowanie dla Miasta oraz okręgowych związków sportowych procedur postępowania promocyjnego i marketingowego w ubieganiu się o organizację mistrzostw Europy, świata i innych znaczących imprez sportowych.	zadanie ciągłe
8.	Doskonalenie systemu szkolenia w Sportowych Centrach Metodyczno-Szkoleniowych.	Realizacja zadania ma na celu doskonalenie metod szkolenia w ośrodkach szkolenia sportowego. Rozszerzenie oferty na młodzież, dokształcanie kadry trenerskiej, doposażenie sprzętowe, rozszerzenie zakresu badań diagnostycznych i naukowych. Okresowa ocena działalności.	do roku 2012
9.	Opracowanie programów rozwoju w Warszawie sportu osób niepełnosprawnych i przygotowań do igrzysk paraolimpijskich w Londynie.	Realizacja zadania uporządkuje i wzbogaci metodykę sportu niepełnosprawnych wg specyfiki dysfunkcji i dyscyplin sportu. Ramowo określi strukturę obciążeń startowych i treningowych. Wytypuje niezbędne badania diagnostyczne.	zadanie ciągłe
10.	Sport osób niepełnosprawnych w okręgowych związkach sportowych.	Zadanie ma rozszerzyć ofertę programową i organizacyjną sportu osób niepełnosprawnych w polskich związkach sportowych. Celem programu jest jak najlepszy rozwój dyscyplin sportu osób niepełnosprawnych, a także integracyjny charakter tych działań.	do roku 2015

4. Obszar działania – kształcenie i doskonalenie zawodowe

L.p.	Nazwa zadania	Opis zadania	Okres realizacji
1.	Kontynuacja wdrażania programu kształcenia dwuzawodowego.	Zadanie będzie realizowane poprzez ścisłą współpracę z uczelniami sportowymi. Celem jest uruchomienie w Akademii Wychowania Fizycznego specjalności sport jako dodatkowego uprawnienia zawodowego.	do roku 2013
2.	Prowadzenie Akademii Trenerskiej w Warszawie.	Zadanie którego realizacja umożliwi poszerzenie wiedzy trenerom najwyższych klas nie objętym podstawowym systemem doskonalenia.	do roku 2010
3.	Wdrażanie doskonalenia zawodowego w systemie licencji trenerskich.	Celem zadania jest monitorowanie systemu dokształcania trenerów w warszawskich i mazowieckich związkach sportowych w powiązaniu z wydawaniem licencji trenerskich.	zadanie ciągłe

5. Obszar działania – opieka medyczna

Lp	Nazwa zadania	Opis zadania	Okres realizacji
1.	Ocena stanu zdrowia zawodników Warszawy poprzez wykorzystanie zasad postępowania i procedur związanych z opieką medyczną w sporcie.	Celem tego zadania jest doskonalenie obecnie stosowanych kryteriów oceny stanu zdrowia zawodników sportu wyczynowego. Efektem realizacji tego zadania będzie poprawa skuteczności zapobiegania przeciążeniom układu ruchu i urazom w sporcie.	zadanie ciągłe
2.	Współpraca z Biurem Zdrowia i Polityki Społecznej, COMS, poradnią sportowo-lekarską przy opracowaniu koncepcji i wdrażaniu systemu specjalistycznej opieki medycznej w sporcie.	Istotą tego zadania jest dążenie do rozszerzenia sieci placówek prowadzących specjalistyczną opiekę medyczną w sporcie, upowszechnianie dostępu, zwłaszcza młodemu sportowcom do wysokiej jakości usług medycznych oraz poprawa zakresu merytorycznego i organizacyjnego opieki medycznej w sporcie.	zadanie ciągłe
3.	Współdziałanie przy opracowaniu programu naukowo-metodycznego wspomagania sportu.	Celem opracowania i wdrożenia zadania do metodyki treningu jest przeciwdziałanie niekontrolowanym próbom stosowania różnych metod wspomagania zdolności wysiłkowej i startowej. Opracowanie ma skatalogować aktualne informacje z różnych dziedzin nauki dotyczących technologii stosowanych we wspomaganiu treningu sportowego. Zadanie wspomaga również program zwalczania dopingu w sporcie.	do roku 2012

6. Obszar działania – modernizacja i budowa infrastruktury sportowej

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Okres realizacji
1.	Przygotowanie koncepcji, studium wykonalności oraz projektów architektonicznych dla modernizacji i budowy obiektów sportowych.	Przygotowanie założeń i projektów dla powstania wielofunkcyjnych obiektów sportowych o standardach europejskich (1 obiekt na 80 tys. mieszkańców).	2010-2012
2.	Zabezpieczenie terenów pod realizację nowych obiektów sportowych.	Pozyskanie terenów pod budowę obiektów wielofunkcyjnych oraz budowę obiektów sportowych dla organizacji dużych imprez w randze mistrzostw europy i świata (np. hala sportowo-widowiskowa na ca 20 tys. miejsc).	2010-2012
3.	Modernizacja istniejącej bazy sportowej.	Modernizacja i remonty istniejącej bazy sportowej i rekreacyjnej oraz poprawa ich wyposażenia. Przywrócenie funkcji i podniesienie standardów obiektów stanowiących zaplecze rekreacyjno-wypoczynkowe dla mieszkańców Warszawy tj. Ośrodek Moczydło, Ośrodek Namysłowska, Park Kultury w Powsinie.	2010-2020 2010-2012
4.	Budowa nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych ze środków własnych miasta lub przy współfinansowaniu ze środków strukturalnych oraz rządowych.	Kontynuowanie budowy obiektów wielofunkcyjnych "Syrenka", budowa boisk piłkarskich w ramach programu "Orlik 2012".	2013-2020
5.	Budowa nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych w oparciu o Partnerstwo Publiczno Prywatne.	Realizacja przykrycia toru lodowego wraz z budową zaplecza towarzyszącego na terenie TŁ Stegny, zagospodarowanie terenów Ośrodka Sportowego Hutnik, hala widowiskowo-sportowa na 20 tys. miejsc.	2010-2020

7. Obszar działania – wspomaganie systemu zarządzania sportem

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Okres realizacji
1.	Opracowanie i wdrożenie mechanizmów pozyskiwania środków finansowych na rozbudowę, modernizację, zarządzanie bazą sportową ze źródeł pozabudżetowych.	Zmiana modelu zarządzania i finansowania sportu w Warszawie poprzez zdywersyfikowanie źródeł nakładów na jego rozwój. Wdrożenie zadania pozwoli na transferowanie wiedzy o tych możliwościach do dzielnic, klubów sportowych, lokalnych stowarzyszeń. Upowszechnienie wiedzy o systemie partnerstwa publiczno-prywatnego. System konferencji szkoleniowych przewiduje objęcie programem ok. 1000 osób z dzielnic, W-MFS, lokalnych działaczy sportowych.	zadanie ciągłe
2.	Opracowanie koncepcji systemu informacji sportowej.	Budowa zintegrowanej, interaktywnej bazy danych umożliwiającej dostęp do kompleksowej informacji na temat procesu szkoleniowego, osiągniętych wyników, infrastruktury, monitorowanie jej stanu.	do roku 2012
3.	Opracowanie i wdrożenie programów stymulujących zwiększenie udziału sportu w gospodarce Warszawy.	Budowa systemu zachęt prawno-ekonomicznych, sprzyjających inwestowaniu w sport, przez osoby fizyczne (sport dla wszystkich) oraz inwestorów instytucjonalnych (infrastruktura sportowa, sponsoring sportowy).	do roku 2010

II. Definicje i objaśnienia

1. Problematyka teoretyczno-metodyczna

Czas wolny – czas, jaki pozostaje po wypełnieniu wszystkich obowiązków zawodowych, rodzinnych, domowych i związanych z obowiązkową nauką, który człowiek może przeznaczyć na zajęcia podejmowane dobrowolnie dla realizacji własnych zainteresowań.

Dobór do sportu – postępowanie, które umożliwia wyłonienie spośród dzieci i młodzieży w odpowiednim wieku, osób najbardziej utalentowanych oraz rokujących rozwój cech i właściwości niezbędnych do osiągnięcia w przyszłości wysokiego poziomu sportowego.

Edukacja zdrowotna w szkole – jest jednym z celów wychowania fizycznego, praktyka pedagogiczna prowadząca do utrwalenia zachowań i nawyków dbałości o stan zdrowia i zdrowego stylu życia, poznanie własnego organizmu i stosowanie ich w życiu codziennym.

Klasy sportowe – oddziały, w których prowadzone jest szkolenie sportowe w jednej lub kilku dyscyplinach sportu, w kolejnych, co najmniej trzech klasach danego typu szkoły, dla co najmniej 20 uczniów w oddziale. Klasy sportowe mogą być tworzone w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych.

Kultura fizyczna – względnie zintegrowany i utwalony system zachowań w dziedzinie dbałości o rozwój fizyczny, sprawność ruchową, zdrowie, urodę, fizyczną doskonałość i ekspresję człowieka, przebiegających według przyjętych w danej zbiorowości wzorów, a także rezultaty owych zachowań (perspektywa socjologiczna). W ujęciu przyjętym w *Strategii Rozwoju Sportu* jej odpowiednikiem jest szeroko rozumiane pojęcie sport, w zakres którego wchodzi takie desygnaty, jak np. wychowanie fizyczne, rekreacja ruchowa oraz rehabilitacja.

Medycyna sportowa – dziedzina ściśle związana ze sportem, obejmująca wszystkie zagadnienia związane ze stanem zdrowia oraz zdolnością do wysiłku osób uprawiających ćwiczenia fizyczne.

Międzyszkolne ośrodki sportowe – oświatowe placówki wychowania pozaszkolnego, których celem jest rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i umiejętności sportowych.

Plan działań dotyczących sportu – zbiór decyzji zawierający cele i środki ich realizacji, określający czas uruchomienia poszczególnych przedsięwzięć.

Proces szkolenia sportowego – ciąg powiązanych ze sobą i wzajemnie od siebie zależnych zjawisk, wydarzeń, przemian, dotyczących przede wszystkim szkolenia sportowców. Szkolenie sportowe w klasach i szkołach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego prowadzone jest w ramach zajęć sportowych, według programów szkolenia sportowego opracowanych dla poszczególnych dyscyplin sportu.

Projekt pilotażowy – dotyczy tych rozwiązań, które powinny być przetestowane w wybranym obszarze Warszawy albo w obrębie jednego, węższego aspektu danej dziedziny, zanim zostaną opracowane rozwiązania operacyjne na skalę całego miasta (patrz: *Spoleczna Strategia Warszawy*).

Program operacyjny – związany ze *Strategią Rozwoju Sportu* zbiór wewnętrznie spójnych celów, zadań i środków realizacji. Opracowywany przy zastosowaniu wybranego kryterium, z uwzględnieniem przyjętych koncepcji dochodzenia do celu, założeń szkoleniowych i wszelkich obiektywnie istniejących ograniczeń. Realizacja programu wymaga zaangażowania różnych biur Miasta i wielu partnerów.

Programy szkolenia – przygotowywane dla poszczególnych dyscyplin sportu w klasach sportowych, szkołach sportowych, szkołach mistrzostwa sportowego, opracowują je bądź modyfikują nauczyciele wychowania fizycznego, wicedyrektorzy ds. sportu, dyrektorzy tych szkół w porozumieniu z właściwym dla danej dyscypliny sportowej związkiem sportowym.

Rehabilitacja ruchowa – proces mający na celu przywrócenie, poprawę lub utrzymanie psychofizycznej sprawności osób czasowo lub trwale niepełnosprawnych, za pomocą specjalnych zabiegów i ćwiczeń fizycznych, w oparciu o wiedzę medyczną.

Rekreacja – zespół wszystkich działań i zachowań podejmowanych przez jednostkę w czasie wolnym (zajęcia ruchowe, formy kulturalne – np. działalność plastyczna, czytelnictwo, wędkarstwo).

Rekreacja fizyczna (ruchowa) – forma aktywności fizycznej, podejmowana dla wypoczynku i odnowy sił psychofizycznych w czasie wolnym. Główne cele rekreacji fizycznej to: a) zaspokajanie potrzeb ruchu niezbędnego dla zdrowia; b) równoważenie dobowego bilansu energetycznego organizmu człowieka; c) poprawa, utrzymanie i budowanie sprawności i wydolności fizycznej; d) osiągnięcie przyjemności i zadowolenia z wysiłku fizycznego.

Rozwój sportowy – efekt treningu rozumianego jako zorganizowany proces celowego doskonalenia funkcji ustroju i adaptacji do wymogów wynikających z modelu mistrzostwa sportowego.

Sport – w przyjętym tu szerokim ujęciu wszystkie formy aktywności społecznej, spontaniczne lub zorganizowane, mające na celu ekspresję lub poprawę sprawności fizycznej i osiągnięcie dobrego samopoczucia psychicznego, tworzenie związków społecznych lub osiąganie wyników we współzawodnictwie na wszystkich poziomach (art. 2 Europejskiej Karty Sportu). Jest formą aktywności człowieka mającą na celu doskonalenie jego sił psychofizycznych, indywidualnie i zbiorowo, według reguł umownych.

Sport dla wszystkich – forma rekreacji z uwzględnieniem współzawodnictwa sportowego.

Sport profesjonalny – rodzaj sportu wyczynowego uprawiany w celach zarobkowych.

Sport wyczynowy – forma działalności człowieka podejmowana dobrowolnie, w drodze rywalizacji, dla uzyskania maksymalnych wyników sportowych.

Sprawność fizyczna – aktualna możliwość wykonania danego zadania ruchowego wymagającego zaangażowania wielu czynników mających podłoże biologiczne (aparatus ruchu, źródła energii, procesy psychiczne), a także motywacji wykonującego dany ruch. Wykonanie danego zadania ruchowego wymaga uruchomienia zdolności motorycznych – siły, wytrzymałości, szybkości, zwinności.

Szkoła Mistrzostwa Sportowego – placówka edukacyjna, która prowadzi szkolenie w jednej lub kilku dyscyplinach sportu, w co najmniej jednym oddziale, w kolejnych co najmniej trzech klasach danego typu szkoły. Liczba uczniów w oddziale szkoły mistrzostwa sportowego jest uzależniona od możliwości zebrania uczniów o zbliżonym poziomie sportowym.

Szkoła sportowa – placówka edukacyjna, która prowadzi szkolenie w jednej lub kilku dyscyplinach sportu, w oddziałach liczących co najmniej 15 uczniów, w kolejnych co najmniej trzech klasach danego typu szkoły (powinny być co najmniej 2 klasy równoległe). Przepis ten dotyczy szkół, które są tworzone, dotychczasowe szkoły sportowe zachowują swój status bez żadnych zmian.

Szkołami sportowymi i szkołami mistrzostwa sportowego mogą być szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne dla młodzieży.

Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży – perspektywy systemowej wydzielona faza długofalowego procesu, wynikająca z praw rozwoju biologicznego i zasady stopniowego rozwijania mistrzostwa sportowego. Ma ona stworzyć funkcjonalne i metodyczne podstawy do uzyskiwania maksymalnych wyników sportowych w wieku najwyższych naturalnych możliwości organizmu. Formą organizacyjną jest system sportu młodzieżowego obejmujący trzy etapy: 1) udział w procesie szkolenia – treningi; 2) przygotowanie w kadrze wojewódzkiej; 3) udział w zawodach ogólnopolskich.

Selekcja sportowa – długotrwały proces poszukiwania najbardziej uzdolnionych osób i kształtowania u nich cech oraz właściwości, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie wysokich wyników w danej dyscyplinie sportu. To także wieloetapowy proces ujawniania osobniczych uzdolnień niezbędnych na poszczególnych etapach szkolenia, przy uwzględnieniu optymalnego wieku biologicznego dziecka, przyjmując kryteria o najwyższej wartości prognostycznej, w celu osiągnięcia mistrzostwa w danej dyscyplinie czy konkurencji sportowej.

Trening sportowy – wieloletni, dynamiczny i bardzo złożony proces pedagogiczny, w ramach którego zawodnik poznaje, opanowuje i systematycznie doskonali technikę i taktykę swojej dyscypliny, kształtuje sprawność fizyczną oraz cechy wolicjonalne i osobowościowe. Podstawowym celem treningu sportowego jest uzyskanie jak najlepszego wyniku.

Wychowanie fizyczne – proces kształtujący harmonijny rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży. Funkcje wychowania fizycznego: a) *funkcja stymulacyjna* – czyli pobudzanie procesów rozwojowych; b) *funkcja adaptacyjna* – polega na wykonywaniu czynności zmierzającej do wewnętrznej równowagi organizmu wobec zmian zachodzących w środowisku zewnętrznym; c) *funkcja kompensacyjna* – przeciwdziałanie skutkom siedzącego i pasywnego trybu życia; d) *funkcja korekcyjna* – polega na interwencji w przypadku stwierdzenia odchylenia od prawidłowości rozwojowych (np. eliminacja skolioz, płaskostopia).

2. Problematyka organizacyjna i ekonomiczna

Budżet sportu – roczny program wydatków publicznych oraz przychodów i innych sposobów finansowania tych wydatków.

Demografia – nauka zajmująca się badaniem populacji ludzkich.

Dobro publiczne – dobro, którego dystrybucja rynkowa jest niemożliwa technicznie lub nieopłacalna ekonomicznie.

Finanse – ogół procesów związanych z gromadzeniem, rozporządzaniem i wydawaniem pieniądza oraz jego surogatów (form zastępczych pieniądza). Gromadzenie może następować w postaci bezzwrotnej lub zwrotnej (pożyczka). Wydatkowanie pieniądza może dokonywać się w formie transferu lub w postaci realizacji swojego prawa do produktu lub usługi.

Finanse publiczne – finanse publiczne to finanse państwa i samorządu terytorialnego. Obejmują one procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

Finanse prywatne – obejmują wszystkie osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, w tym wszystkie przedsiębiorstwa prywatne, spółki prawa handlowego etc.

Finansowanie – zbiór metod i środków regulowania płatności stosowanych w ramach realizacji projektu o charakterze ekonomicznym.

Instytucja – w naukach ekonomicznych za instytucję uznaje się zaakceptowane przez daną grupę osób zasady zachowania oraz organy o charakterze powszechnym i trwałym, które powstały w ramach tej grupy.

Kapitał finansowy – wartość pieniężna walorów stanowiących własność danego przedsiębiorstwa lub instytucji.

Majątek – całość dóbr i wierzytelności netto danej osoby (fizycznej lub prawnej) albo grupy osób (rodziny, społeczeństwa).

Majątek trwały – ogół dóbr nabytych lub wytworzonych przez przedsiębiorstwo lub instytucję w celu ich długookresowego wykorzystania w prowadzonej działalności.

Marketing – proces społeczny i zarządczy, dzięki któremu konkretne osoby i grupy otrzymują to, czego potrzebują i pragną osiągnąć poprzez tworzenie, oferowanie i wymianę posiadających wartość produktów.

Organizacja – grupa ludzi, którzy współpracują ze sobą w sposób uporządkowany i skoordynowany, aby osiągnąć pewien zestaw celów. Wszelkie organizacje wykorzystują cztery podstawowe rodzaje zasobów ze swojego otoczenia: a) zasoby ludzkie b) zasoby pieniężne c) zasoby rzeczowe d) zasoby informacyjne.

Polityka społeczna – zespół działań dążących do zmniejszenia i usuwania ograniczeń w zaspokajaniu potrzeb ludzi, działalność polegająca na przewyżnianiu sprzeczności interesów i uzgadnianiu zachowań współzależnych grup społecznych.

Rynek finansowy – rynek, na którym dokonuje się obrotu instrumentami finansowymi [kontrakt, (umowa) między dwoma stronami, regulujący zależność finansową między tymi stronami]. Obok rynku dóbr i usług oraz rynku pracy, rynek finansowy jest trzecim najważniejszym segmentem gospodarki rynkowej. Rynek finansowy to miejsce, gdzie dokonuje się wymiany instrumentów finansowych, to miejsce spotkań kapitałodawców i kapitałobiorców.

Strategia – kompleksowy plan osiągnięcia długofalowych celów i sposobów ich osiągnięcia wpływających na system jako całość, sposób kształtowania relacji między organizacją i jej otoczeniem.

Zarządzanie – zestaw działań (obejmujący planowanie i podejmowanie decyzji, organizowanie, przeprowadzenie, tj. kierowanie ludźmi i kontrolowanie) skierowanych na zasoby organizacji (ludzkie, finansowe, rzeczowe i informacyjne) i wykonywanych z zamiarem osiągnięcia celów organizacji w sposób sprawny i skuteczny.

Zarządzanie marketingowe – dążenie do ukształtowania poziomu i struktury popytu oraz ustawienie go w czasie w sposób, który pomoże organizacji w osiągnięciu jej celów. Zarządzanie marketingowe jest w istocie zarządzaniem popytem.

Zarządzanie strategiczne – kompleksowy, ciągły proces zarządzania nastawiony na formułowanie i wdrażanie skutecznych strategii; sposób podejścia do szans oraz wyzwań społecznych i gospodarczych.

Zarządzanie w organizacjach non-profit – dążenie do osiągnięcia takich niewymiernych celów, jak usługi socjalne, bezpieczeństwo publiczne, aktywność fizyczna mieszkańców, rozwijanie zainteresowań, podnoszenie i zdobywanie kwalifikacji, wypoczynek – bez osiągnięcia zysków.

III. Biblioteka *Strategii Rozwoju Sportu*

Niżej przedstawiono spis ważniejszych opracowań, dokumentów dotyczących sportu oraz publikacji, z których korzystano w trakcie przygotowania *Strategii Rozwoju Sportu*. W trakcie realizacji SRS do tej biblioteki będą włączane sukcesywnie kolejne pozycje.

Zamierzeniem Biura Sportu jest przygotowanie i realizacja cyklu wydawnictw (w formie zeszytów) rozszerzających zakres zamierzeń wymienionych w *Strategii*. Dotyczy to przede wszystkim programów operacyjnych, projektów już realizowanych lub nowych, przykłady nowatorskich rozwiązań wprowadzanych przez różne organizacje, wspólnoty mieszkaniowe i inne. Materiały tej biblioteki mogłyby odgrywać istotną rolę w upowszechnianiu doświadczeń i doskonaleniu kadr, a także przybliżać wszystkim zainteresowanym realizację celów i programów.

Ważniejsze dokumenty i opracowania wykorzystane w *Strategii Rozwoju Sportu*:

- *Biała księga na temat sportu*, Komisja Wspólnot Europejskich, lipiec 2007 r.
- *Strategia Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy do 2020 roku* z dnia 24 listopada 2005
- *Strategia Rozwoju Sportu w Warszawie* (wersja do użytku wew.) czerwiec 2009 r.
- *Polityka rozwoju sportu w Warszawie w latach 2009-2020. Rozwój sportu wyczynowego z uwzględnieniem jego specyficznych obszarów* (opracowanie wstępne)
- *Spółeczna Strategia Warszawy*, Urząd m.st. Warszawy, grudzień 2008 r.
- *Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2012, ze zmianami do 2015.*